

Höns (*Gallus gallus*), välfärd och regelverk:

En analys av det tillbakadragna L80-förslaget i relation till nuvarande lagstiftning och intressenter

Hens (*Gallus gallus*), welfare and regulation: An analysis of the withdrawn L80 proposal in relation to current legislation and stakeholders

Agnes Theorin

Examensarbete/Självständigt arbete • 30 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Agronom djur - Masterprogram
Uppsala 2026

Höns (*Gallus gallus*), välfärd och regelverk: En analys av det tillbakadragna L80-förslaget i relation till nuvarande lagstiftning och intressenter

Hens (Gallus gallus), welfare and regulation: An analysis of the withdrawn L80 proposal in relation to current legislation and stakeholders

Agnes Theorin

Handledare:	Johan Lindsjö, SLU, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Bitr. handledare:	Frida Lundmark Hedman, SLU, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Examinator:	Jenny Yngvesson, SLU, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Omfattning:	30 hp
Nivå och fördjupning:	Avancerad nivå, A2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i husdjursvetenskap för agronomer, A2E
Kurskod:	EX1023
Program/utbildning:	Agronom djur - Masterprogram
Kursansvarig inst.:	Institutionen för husdjurens biovetenskaper
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2026
Upphovsrätt:	Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Nyckelord:	Djurvälfärd, djurskydd, höns, lagstiftning, sällskapsdjur, hobbyhönshållning

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Sammanfattning

Våren 2025 gick Jordbruksverkets nya förslag på föreskrifter för sällskaps- och hobbydjur ("L80-förslaget") ut på remiss och innehöll förslag på nya bestämmelser för bland annat marklevande fåglar, vilket inkluderade värphöns (*Gallus gallus*). Förslaget väckte omfattande uppmärksamhet, där olika aktörer hade skilda uppfattningar om fåglarnas utrymmesbehov, vilka vetenskapliga grunder de vilade på och hur föreskrifterna skulle påverkat såväl djurvälstånd som praktisk djurhållning. Då kritiken fick stor uppmärksamhet, inte minst i media, drog Jordbruksverket tillbaka förslaget, med avsikt att justera det.

Syftet med denna studie var att kartlägga olika intressenters syn på L80-förslaget avseende marklevande fåglar (med fokus på värphöns), analysera förslaget ur ett djurvälståndsperspektiv samt resonera kring hur förslaget skulle kunna påverka hönshållningen och äggproduktionen i Sverige generellt. Studien baserades på en enkät till hobbyhönshållare (n= 687) och intervjuer med olika aktörer. Resultaten av enkäten visade att hobbyhönshållare anser att en god djurvälstånd är viktigt och har en grundläggande förståelse för höns behov av inredning, men att olika besättningar har olika mycket tillgång till större utrymmen. Intervjuerna visade att de vetenskapliga experterna och djurskyddsorganisationen var övervägande positiva till L80-förslaget, medan hobbyhönsorganisationerna var generellt sett kritiska till förslaget.

Det fanns en upplevelse av orättvisa hos vissa respondenter inför eventuellt striktare krav som bara skulle gälla för hobbyhöns och inte den kommersiella hönshållningen. Samtidigt som vikten av en god hönsvälstånd framhölls, så uttryckte flera respondenter och vissa av de intervjuade oro för hur ett nytt regelverk skulle tillämpas praktiskt och hur det skulle påverka hobbyhönshållningen i praktiken. Hobbyhönsen som finns i Sverige hålls idag på olika sätt med olika förutsättningar. De hålls av olika anledningar, såsom äggproduktion, som sällskap, krisberedskap och avel.

Om L80-förslaget hade införlivats hade nästan hälften av respondenterna i denna studie behövt utöka sina utrymmen för att uppfylla kraven, men till stora delar hade övriga krav redan varit uppfyllda. Överlag var de förslag på regler som fanns i L80-förslaget vetenskapligt förankrade och respondenterna ansåg generellt att ett framtida regelverk för hobbyhöns ska reglera samma områden som det tillbakadragna förslaget gjorde, såsom tillgång till utevistelse, skydd, sittpinne, värprede, berikning och sandbad. Merparten av respondenterna vill inte se lika stora utrymmeskrav i nästa förslag, även om det fanns visst stöd för något större utrymmen. Sammanfattningsvis finns det sannolikt goda förutsättningar att utveckla framtida föreskriftsförslag som tar hänsyn till en god djurvälstånd åt hönsen med förankring hos hönshållare, då det övergripande målet hos både Jordbruksverket och respondenterna föreföll vara detsamma. Baserat på vad som framkommit i studien bör det övervägas ett eget eller mer anpassat regelverk för hobbyhöns då föreskriften för den kommersiella hönshållningen (L111) inte är anpassad för mindre besättningar.

Nyckelord: Djurvälstånd, djurskydd, höns, lagstiftning, sällskapsdjur, hobbyhönshållning

Abstract

In the spring of 2025, the Swedish Board of Agriculture's sent out a proposal for new regulations for pets and hobby animals (the "L80 proposal"), for consultation. It proposed new rules for, among other things, ground-dwelling birds, which included laying hens (*Gallus gallus*). The proposal attracted widespread attention, with different stakeholders holding different views on the birds' space requirements, the scientific basis of the proposals, and how the regulations would affect both animal welfare and practical animal husbandry. Due to the significant attention the criticism received, particularly in the media, the Swedish Board of Agriculture withdrew the proposal with the intention of revising it.

The purpose of this study was to map stakeholders' views on the L80 proposal for ground-dwelling birds (with a focus on laying hens), analyse the proposal from an animal welfare perspective, and discuss how it might affect the keeping of hens and egg production in Sweden more generally. The study was based on a survey of backyard chicken-keepers (n = 687) and interviews with various stakeholders. The survey showed that backyard chicken-keepers consider good animal welfare important and have a fundamental understanding of hens' needs regarding the interior of the chicken coop. However, access to larger spaces varies among flocks. The interviews revealed that scientific experts and the animal welfare organisation were predominantly positive toward the L80 proposal, while the backyard chicken organisations were generally critical of it.

Some respondents perceived a sense of injustice regarding potentially stricter requirements that would apply only to backyard chickens, not to commercial chicken farming. While the importance of good hen welfare was emphasised, several respondents and some interviewees expressed concern about how a new regulatory framework would be applied and how it would affect backyard chicken keeping in practice. Today, backyard chickens in Sweden are kept in diverse ways under varying conditions. They are kept for various reasons, such as egg production, companionship, emergency preparedness, and breeding.

If the L80 proposal had been implemented, nearly half of the respondents in this study would have needed to expand their facilities to meet the space requirements, though for the most part, the other requirements were already being met. Overall, most of the rules outlined in the L80 proposal were scientifically grounded, and respondents generally felt that a future regulatory framework for backyard chickens should cover the same areas as the withdrawn proposal, such as access to outdoor areas, shelter, perches, nest boxes, enrichment, and dust baths. However, they generally do not wish to see space requirements of the same magnitude in the next proposal, although there was some support for slightly larger spaces. In conclusion, there are likely good opportunities to develop future regulatory proposals with strong backing from chicken-keepers, as the overarching goal of both the Swedish Board of Agriculture and the respondents appeared to be the same. Ultimately, the findings suggest that a more tailored regulatory framework for backyard chickens should be considered, as the current regulation for commercial chicken farming (L111) is not adapted for smaller-scale flocks.

Keywords: Animal welfare, animal protection, hens, legislation, companion animals, backyard chickens

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	7
Figurförteckning	8
Begrepp	9
1. Inledning	10
1.1 Syfte och frågeställningar	11
1.2 Avgränsningar	11
2. Bakgrund	12
2.1 Djurskydd och Djurvelfärd	12
2.1.1 Velfärdsbedömning	13
2.2 Höns	13
2.2.1 Småskalig hönshållning och hobbyflockar	14
2.2.2 Värphöns inom livsmedelsproduktionen	14
2.3 Höns beteende och behov	15
2.3.1 Utrymme och resurser	15
2.3.2 Socialt beteende, flockstruktur och parning	17
2.3.3 Födosöks- och ätbeteende	17
2.3.4 Underhåll av fjäderdräkten	18
2.3.5 Dygnsrytm	18
2.3.6 Äggläggning, ruvning och avkommor	18
2.4 Onormala beteenden	19
2.4.1 Fjäderplockning	19
2.4.2 Kannibalism	20
2.4.3 Äggätning	20
2.5 Gällande djurskyddslagstiftning	20
2.5.1 Föreskrifter för sällskapsdjur – L80	21
2.5.2 Föreskrifter för värphöns inom lantbruket - L111	22
2.6 L80 – Det tillbakadragna förslaget	23
2.6.1 Föreslagna föreskrifter	24
2.6.2 Inkomna synpunkter på förslaget	27
3. Metod	29
3.1 Litteraturinsamling	29
3.2 Datainsamling och analys	29
3.2.1 Enkäten	29
3.2.2 Intervjuerna	30
4. Resultat	31
4.1 Enkät	31

4.1.1	Information om respondenterna och deras hönshållning	31
4.1.2	Respondenternas djurutrymmen	33
4.1.3	Kännedom om och synpunkter på föreskriftsförslaget	36
4.2	Intervjuer	39
5.	Diskussion	44
5.1	Metoddiskussion	44
5.1.1	Enkäten och intervjuerna	44
5.1.2	Datakvalitet och analys	45
5.2	Diskussion – resultat	45
5.2.1	Miljö, utrymme och behov	45
5.2.2	Hobbyhönshållningen idag i relation till lagstiftningen	48
5.2.3	Uppfattningar, legitimitet och den "orättvisa" industrin	49
5.2.4	Hobbyhönshållningen i förhållande till lantbruket	51
5.2.5	Olika syn på hobbyhönsvälfärd i praktiken	53
5.2.6	Möjliga vägar framåt	54
6.	Slutsats	56
	Referenser.....	57
	Populärvetenskaplig sammanfattning	64
	Tack	66
	Bilaga 1 – Föreskrifter.....	67
	Bilaga 2 – Intervjufrågor	89
	Bilaga 3 – Enkätfrågor	90
	Bilaga 4 – Inlägg, grupper & intervjuaktörer	97

Tabellförteckning

Tabell 1. Utrymmeskrav enligt Bilaga 1:1, L80 (SJVFS 2019:15).....	22
Tabell 2. Utrymmeskrav för värphöns som hålls inom lantbruket enligt 2 kap. 12§ L111	23
Tabell 3. Krav på minsta tillgängliga inomhusutrymme för marklevande fåglar (5 kap. 9§ L80 [SJVFS 2025:XX]).....	26
Tabell 4. Krav på minsta tillgängliga utomhusutrymme för marklevande fåglar (5 kap. 9§ L80 [SJVFS 2025:XX]0).....	27
Tabell 5. Tabellen redovisar de flockstorlekar (n=500) och den storlek på inomhusutrymmet (n=467) som respondenterna angav att de hade för sina höns.	34
Tabell 6. Tabellen redovisar de flockstorlekar (n=504) och den storlek på utomhusutrymmet (n=464) som respondenterna angav att de hade för sina höns.	34
Tabell 7. Tabellen redovisar de flockstorlekar (n=124) och den storlek på det minsta inomhusutrymmet (n=114) som respondenterna angav att de hade för sina höns.	34
Tabell 8. Tabellen redovisar de flockstorlekar (n=119) och den storlek på det största inomhusutrymmet (n=112) som respondenterna angav att de hade för sina höns.	35
Tabell 9. Tabellen redovisar de flockstorlekar (n=108) och den storlek på det minsta utomhusutrymmet (n=97) som respondenterna angav att de hade för sina höns.	35
Tabell 10. Tabellen redovisar de flockstorlekar (n=108) och den storlek på det största utomhusutrymmet (n=95) som respondenterna angav att de hade för sina höns.	35
Tabell 11. Respondenternas bedömningar av föreskriftsförslagets rimlighet avseende djurvälstånd, praktisk genomförbarhet, kostnader, självhushållning och krisberedskap.....	38
Tabell 12. Respondenternas syn på vad de ansåg vara viktigt att ta hänsyn till i ett framtidig regelverk avseende djurvälstånd, praktisk genomförbarhet, kostnader, självhushållning och krisberedskap.	38

Figurförteckning

Figur 1. Antalet vuxna hönsfåglar som hölls av varje respondent vid tidpunkten för enkäten (n=663).....	32
Figur 2. Respondenternas huvudsakliga syften med deras hönshållning (n=662).....	32
Figur 3. Respondenternas svar på hur de huvudsakligen höll sina höns (n=662).....	33
Figur 4. Antalet hönshållare som gav sina höns tillgång till utevistelse dygnet runt (n=662)	34
Figur 5. Olika typer av inredning och resurser som respondenterna kunde ange att de gav sina höns tillgång till. Figuren visar hur många som gav tillgång till de olika typerna av inredning och resurser. (n=625).....	36
Figur 6. Figuren visar vilka krav i föreskriftsförslaget som respondenterna själva bedömde att deras nuvarande hönshållning inte alls eller endast delvis lever upp till (n=378).....	37
Figur 7. Vad respondenterna ansåg var viktigt att ha med i ett framtida regelverk för hobbyhöns. (n=555).....	39

Begrepp

Begrepp	Betydelse
Berikning	Inredning och föremål, samt social kontakt, som djuret kan ha positivt utbyte av och kan ge mental och fysisk stimulans (L80 [SJVFS 2025:XX]).
Djurvälfärd	Djuret mår bra både fysiskt och psykiskt. Det omfattar alla aspekter som påverkar djurets välbefinnande, vilket inkluderar bland annat hälsa, biologisk funktion, beteendeböhov och känslor (Prop. 2017/18:147).
Djurskydd	Människans handlingar och ansvar; vad människor gör, inte gör eller borde göra för djuren (SLU, 2025).
Hobbyhönshållning	Hönshållning som utövas på fritiden för att tillgodose personliga intressen och utgör inte den huvudsakliga försörjningen. Det är inte heller ett arbete som utförs på uppdrag av någon annan. Verksamheten bedrivs utan egentligt vinstsyfte. (L80 [SJVFS 2025:XX]).
Kommersiell hönshållning	Hönshållning med fler än 50 hönor och som utgör den huvudsakliga försörjningen. Verksamheten bedrivs med vinstsyfte (Berg, 2002; L80 [SJVFS 2025:XX]).
Värphöns	”Höns av arten Gallus gallus som är värpmogna och som hålls för produktion av ägg som inte är avsedda för kläckning” (RÅDETS DIREKTIV 1999/74/EG av den 19 juli 1999 om att fastställa miniminormer för skyddet av värphöns ¹)

¹ EGT L 203 3.8.1999, s. 53, Celex 01999L0074-20191214

1. Inledning

Djurvälfärd är ett mångfacetterat ämne som idag har olika definitioner (Dawkins 2021). Lagstiftning och reglering av djurskydd är ett komplext samspel mellan vetenskap, erfarenhet, praktiska förutsättningar och samhällets värderingar (Lundmark *et al.* 2014). Det innebär att djurskyddslagstiftningens krav på inhysning, utrymme, skötsel och berikning m.m. ska tillgodoses utifrån djurens biologiska och beteendemässiga behov, samtidigt som systemen behöver vara praktiskt genomförbara för de djurhållare som påverkas av kraven.

Under det senaste årtiondet har frågor om djurvälfärd och djurskydd fått ökad uppmärksamhet i samhällsdebatten (Camerlink 2020), inte minst genom sociala medier och annan media. Åsikter finns både kring att djurskyddet är viktigt och måste bli bättre, men även att det inte får gå för långt (Verrinder & Phillips 2023). Detta har bidragit till att förslag på förändringar i lagstiftning i vissa fall har mötts av starka reaktioner från olika intressenter, som djurhållare, hobbyföreningar och djurskyddsorganisationer (Jordbruksverket 2025f).

Ett exempel på detta är Jordbruksverkets förslag av Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2025:XX) om hållande m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80, hädanefter kallad L80 (SJVFS 2025:XX). Föreskriftsförslaget gick ut på remiss under våren 2025 och innehöll förslag på nya bestämmelser för bland annat marklevande fåglar, vilket inkluderade höns (*gallus gallus*) som hålls för hobby syfte. Förslaget väckte omfattande uppmärksamhet, där olika aktörer (inte minst hobbyhönshållarna) hade skilda uppfattningar om fåglarnas utrymmesbehov, vilka vetenskapliga grunder de vilade på och hur föreskrifterna skulle påverkat såväl djurvälfärd som praktisk djurhållning (Jordbruksverket 2025f).

Eftersom det framkom kritik mot förslaget som fick stor medial uppmärksamhet drog Jordbruksverket helt tillbaka det, med avsikt att ha ytterligare dialog med olika intressenter samt justera förslaget innan det skickas ut igen på remiss (Jordbruksverket 2025f; Lindgren 2025). Det finns därmed ett behov av att systematiskt kartlägga hur olika intressenter ställde sig till L80-förslaget, hur förslaget förhöll sig till gällande lagstiftning och hur de föreslagna ändringarna i föreskrifterna står sig från ett djurvälfärds perspektiv. En sådan kartläggning kan bidra till en ökad förståelse för hur framtida regelverk bättre kan förankras hos olika intressenter. Det kan även bidra med kunskap om hur eventuella föreskriftsändringar kan se ut inom andra verksamheter där höns hålls, såsom t.ex. inom den kommersiella hönshållningen.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien var att kartlägga olika intressenters syn på L80-förslaget avseende marklevande fåglar (med fokus på värphöns), analysera förslaget ur ett djurvälståndsperspektiv samt resonera kring hur förslaget skulle kunna påverka hönshållningen och äggproduktionen i Sverige generellt. Arbetet avser belysa följande frågeställningar:

- Hur uppfattar olika intressenter L80-förslaget, vad uppfattar de som positivt, vilken kritik framför de och vilka förbättringsförslag har de?
- Hur håller dagens hobbyhönshållare sina höns och hur relaterar det till L80-förslaget och hönsens behov för en god djurvälstånd?
- Vad kan vara en möjlig väg framåt för ett framtida regelverk?

1.2 Avgränsningar

Arbetet är avgränsat till kapitel 5 i L80-förslaget, som behandlar marklevande fåglar, med särskilt fokus på värphöns. Detta beror att det inte är möjligt att gå igenom alla kapitel och göra liknande datainsamling inom de tidsramar som finns för arbetet. Detta fokus valdes med anledning av att det finns ett betydande antal hobbyhönsägare i Sverige, samt för att möjliggöra en koppling till svenskt lantbruk och kommersiell värphönshållning. Olika intressenters syn på det tillbakadragna regelverket och vad som behövs för en god hönsvälstånd tas upp i arbetet, men det fokuserar inte på konkreta förslag i ett framtida regelverk.

2. Bakgrund

2.1 Djurskydd och Djurvälstånd

Det är viktigt att skilja på begreppen *djurvélstånd* och *djurskydd*. Djurskydd definieras i svensk ordbok (2026) som “åtgärder för en humanare behandling av djuren”. SLU:s Vetenskapliga råd skriver att djurskydd är “människans handlingar och ansvar; vad människor gör, inte gör eller borde göra för djuren.” (SLU 2025). *Djurvélstånd* är ett ord med många olika definitioner. Det finns ingen gemensam definition av *djurvélstånd*; det är ett komplext ämne som har många definitioner både inom forskningen och samhället (Dawkins 2021). Gemensamt för dessa är dock att de utgår från vad djuret upplever.

Brambell (1965) skriver att “Welfare is a wide term that embraces both physical and mental well-being of the animal.” Broom (1986) definierar djurvélstånd som “The welfare of an individual is its state as regards to its attempts to cope with its environment.” Duncan & Pethericks (1991) hypotes var att “animal welfare is dependent solely on the mental, psychological, and cognitive needs of the animals concerned.” World Organisation of Animal Health, WOAH, (u.å) definierar djurvélstånd som “the physical and mental state of an animal in relation to the conditions in which it lives and dies.” Detta bygger på de fem friheterna: frihet från hunger, undernäring och törst, frihet från rädsla, frihet från värmestress och fysiskt obehag, frihet från smärta, skador och sjukdomar, frihet att uttrycka normala beteendemönster. Dessa friheter används ofta som ramverk för att bedöma ett djurs välstånd (WOAH u.å). De fem domänerna är en annan modell som används för att definiera djurvélstånd, där de fem domänerna inkluderar: (1) nutrition, (2) miljö, (3) hälsa, (4) beteende, (5) mentalt tillstånd (Mellor *et al.* 2020). De fem domänerna lägger, till skillnad från de fem friheterna, större vikt vid välståndsfrämjande effekter och inkluderar även positiva aspekter av djurvélstånden (Mellor *et al.* 2020).

Dawkins (2021) diskuterar uttrycket välstånd och dess komplexitet samt att det finns en allmän åsikt om att det är svårt att definiera. Författaren skriver att det finns två huvudskäl till detta: komplexitetsproblemet och medvetenhetsproblemet. Komplexitetsproblemet beskriver hur det finns många sätt att mäta djurvélstånd, men att det är svårt att tolka befintliga mätmetoder och förstå vilka metoder som bäst definierar god välstånd. Medvetenhet är ett av de mest komplicerade och abstrakta ämnen att studera hos människor. Då medvetandets mekanismer och ursprung hos människor ännu är ofullständigt kartlagda, försvåras möjligheten att avgöra även djurs eventuella medvetandegrad. Dessa två problem ligger till grund för svårigheten till en universell definition av djurvélstånd. För att undkomma

problemen har Dawkins (2021) valt att definiera djurvälstånd som “a state where an animal is both healthy and has what it wants” (Dawkins 2021).

I portalparagrafen i den svenska djurskyddslagen (1 kap. 1§ Djurskyddslag [2018:1192]), hädanefter DL, anges följande: “Denna lag syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd och respekt för djur.” Ordet *djurvälstånd* definieras inte i lagen, däremot definieras det i förarbetet på följande sätt: “Med djurvälstånd avses /.../ att djuret mår bra både fysiskt och psykiskt. Uttrycket omfattar /.../ alla aspekter som påverkar djurets välbefinnande, vilket inkluderar bl.a. hälsa, biologisk funktion, beteendebestånd och känslor.” (Prop. 2017/18:147).

2.1.1 Vêlfärdsbedömning

Vêlfärdsbedömning hos djur är ett komplext och mångdimensionellt område som utgår från hur djur upplever sina levnadsförhållanden i relation till biologisk funktion, affektiva tillstånd och möjligheten att utföra naturliga beteenden (Webster *et al.* 2015). För djur som hålls av människor, särskilt inom livsmedelsproduktionen, påverkas vêlfärden av kvaliteten på skötsel, inhysning, utfodring och hantering (Blokhuys & Veissier 2023). Samhälleligt engagemang, konsumentkrav och lagstiftning har successivt ökat betydelsen av systematiska vêlfärdsbedömningar, både som ett verktyg för bättre djurhållning och som grund för reglering, certifiering och marknadskommunikation (Blokhuys & Veissier 2023).

Bedömning av djurvêlfärd delas ofta upp i två olika kategorier; resurs- och skötselbaserade indikatorer respektive djurbaserade indikatorer som rör olika aspekter av djurhälsa, fysiologi och beteenden (Blokhuys & Veissier 2023). Resurs- och skötselbaserade indikatorer är ofta relativt lätta att definiera och bedöma, vilket gör dem till vanliga indikatorer att använda vid vêlfärdsbedömning (Blokhuys & Veissier 2023). Det finns dock svårigheter med dessa typer av indikatorer då djur har olika genetiska uppsättningar, erfarenheter och temperament, vilket gör att olika individer kan uppleva den miljö de befinner sig i på olika sätt (Blokhuys & Veissier 2023). Djurbaserade indikatorer återspeglar den faktiska vêlfärdsnivån hos djuren (Coutant *et al.* 2025). Däremot har tillförlitligheten och validiteten för dessa indikatorer ifrågasatts på grund av skillnader i bedömningar mellan olika observatörer och i vilken utsträckning indikatorerna är representativa när mätningar görs under en begränsad tid (Coutant *et al.* 2025).

2.2 Höns

Det finns över 7 miljarder värphöns världen över som hålls för äggproduktion (Kliphuis *et al.* 2023). I Sverige fanns det år 2025 ca 7,9 miljoner höns hos dem

som hade registrerade jordbruksföretag (Jordbruksverket 2025a; Jordbruksverket 2025d). I februari 2026 fanns det totalt 25 084 anläggningar med upp till 350 höns, varav 24 351 enbart hade upp till 50 höns registrerade på anläggningen². I Sverige ska den som håller bland annat höns, kalkoner (*Meleagris gallopavo*), pärlhöns (*Numididae*), ankor (*Anas platyrhynchos*), gräsänder (*Anas platyrhynchos*), gäss (*Anserinae*), vaktlar (*Coturnix coturnix*), duvor (*Columbidae*), fasaner (*Phasianus colchicus*), raphhöns (*Perdix perdix*) och strutsfåglar (*Struthionidae*) registrera sin anläggning hos Jordbruksverket oavsett om djuren hålls för sällskap eller kommersiellt (Jordbruksverket 2025f).

2.2.1 Småskalig hönshållning och hobbyflockar

Höns som hålls småskaligt eller i hobbyflockar kan hållas av flera anledningar, exempelvis småskalig livsmedelsproduktion, sällskap och rasbevaring. Eftersom höns kan bidra till livsmedelsförsörjningen är de även relevanta ur ett krisberedskapsperspektiv (Jordbruksverket 2025b). Höns är attraktiva lantbruksdjur för småskalig hållning då de är relativt billiga att införskaffa och hålla, samt är lättskötta jämfört med många andra livsmedelsproducerande djur (Hayes 2021).

Forskning visar att denna typ av hönshållning präglas av stor variation i kunskapsnivå, erfarenhet och skötsel, vilket kan få konsekvenser för djurvälfaerden (Blatchford 2018; Hayes 2021). De främsta riskområdena omfattar stallmiljö, foder och karantänrutiner vid införsel av nya djur (Hayes 2021). Bristande ventilation, drag, fuktig eller smutsig ströbädd samt traumatiska skador i dåligt designade utrymmen kan öka risken för bakterieinfektioner, vilket gör hönshusets utformning till en viktig välfärdsfaktor (Hayes 2021). Predation utgör en betydande risk eftersom rovdjur och andra djur kan orsaka både skador och dödlighet (Blatchford 2018; Hayes 2021). Många hönshållare tillhandahåller sittpinnar och reden, vilket tyder på en praktisk förståelse för hönsens artspecifika behov (Blatchford 2018). Däremot är kunskapen om lämpliga utrymmesbehov i icke-kommersiella flockar begränsad (Blatchford 2018).

2.2.2 Värphöns inom livsmedelsproduktionen

Ägg är ett unikt animalieprotein som är färdigförpackat i lagom storlek direkt efter att hönan lagt det, och det är lätt att förvara (Thorp 2021). Globalt producerades det 93,7 miljoner ton ägg år 2024, varav 6,6 miljoner ton i Europa och 110 160 ton i Sverige (FAOstat 2025). Moderna fjäderfäsystem beskrivs som intensiva och kännetecknas av stora grupper och hög belägningsgrad som har hög produktion och fodereffektivitet med låg arbetsinsats och kostnad (Thorp 2021; Widowski &

² Djurregisterenheten, Jordbruksverket, mejlkontakt 2026-02-16

Rentsch 2023). Inom den kommersiella hönshållningen används globalt flera olika inhysningssystem: oinredda burar, inredda burar och frigående system (Widowski & Rentsch 2023).

Oinredda burar är utvecklade för optimerad äggproduktion och automatiserad äggsamling, medan inredda burar och frigående system ger fler möjligheter att uttrycka naturliga beteenden (Widowski & Rentsch 2023). Inredda burar utvecklades för att motverka välfärdsproblematiken med oinredda burar, genom att de försågs med sittpinnar, sandbad och värpreden (Widowski & Rentsch 2023). Men även inredda burar innebär välfärdsutmaningar såsom begränsat utlopp för naturliga beteenden då ytan är mycket begränsad, fjäderplockning om burarna tillåter större grupper av höns i samma bur samt ökad risk för bröstbensfrakturer (Widowski & Rentsch 2023). Frigående system har även de olika djurvälfärdsutmaningar såsom skadlig hackning, högre dödlighet och bröstbensfrakturer (Widowski & Rentsch 2023). Dessutom är parasiter som spolmask och kvalster vanliga i frigående system, vilket kan leda till välfärdsproblem för hönsen (EFSA 2023). Inom EU har det sedan 2012 varit förbjudet att hålla höns i oinredda burar (European Commission u.å.b). Även inredda burar håller nu på att fasas ut, delvis som ett resultat av medborgarinitiativet *End the Cage Age* (European Commission u.å.a). Detta inhysningssystem är fortfarande tillåtet i Sverige, men förekommer i princip inte i Sverige idag (Djurens rätt 2025b).

Den kommersiella värphönsaveln är koncentrerad till tre internationella företag där avelsaktörerna har fokuserat på högproducerande hybrider med egenskaper som fodereffektivitet, livslängd, hög äggproduktion, bättre skalkvalitet, större ägg och lägre kroppsvikt (Thorp 2021; Widowski & Rentsch 2023). Effektiviteten i äggproduktionen har dessutom förbättrats genom genetiska förändringar, vaccnutveckling, sjukdomskontroll, miljöstyrd inhysning och optimerat foder (Thorp 2021). Hög äggproduktion är dock krävande för hönan (Widowski & Rentsch 2023). Att producera ägg kräver höga halter lipider och kalcium, vilket ökar risken för fettlever, osteoporos (benskörhet), benfrakturer och deformiteter hos värphöns (Widowski & Rentsch 2023).

2.3 Höns beteende och behov

2.3.1 Utrymme och resurser

Tillräckligt utrymme är viktigt för att höns ska kunna reglera sina sociala avstånd och utföra normala rörelsemönster (Appleby *et al.* 2004). Hur utrymme och resurser är utspridda påverkar hur individer sprider sig i utrymmet (Leone & Estevez 2008). När resurser är koncentrerade till en eller ett fåtal platser ökar risken att dominanta

individer monopolisera dem, vilket leder till ökad konkurrens och aggression (Leone & Estevez 2008). När resurserna i stället är fördelade över utrymmet kan flera individer samtidigt få tillgång till dem, vilket minskar risken för konflikt (Leone & Estevez 2008).

Hög belägningsgrad är en betydande riskfaktor och har flera negativa välfärdskonsekvenser, däribland aggressivitet, rörelsebegränsning, viloproblem och oförmåga att utföra komfortbeteenden, vilket riskerar att skapa stress hos hönsen (EFSA 2022; Appleby *et al.* 2004; Widowski & Rentsch 2023). Komfortbeteenden innefattar exempelvis att sträcka på vingarna, putsning och sandbad (Appleby *et al.* 2004). En begränsad golvyta minskar möjligheten till att gå samt utföra kroppsövelser som kräver utrymme (EFSA 2022). Restriktion av rörelse kan bidra till rörelsestörningar och försämrad benhälsa (EFSA 2022). Hög belägningsgrad kan även leda till ökad förekomst av onaturliga beteenden och högre dödlighet (Mench & Keeling 2001).

Sandbad är ett starkt motiverat beteende hos höns (Widowski & Rentsch 2023). Studier visar att både storlek och utformning av sandbadsytan påverkar hur ofta och hur länge beteendet utförs, ett större område leder ofta till mer sandbadande (Louton *et al.* 2016). Mindre och uppdelade sandbadsytor är associerade med minskat sandbadande, och om höns inte har tillgång till sandbad alls kommer de att utföra rörelserna ändå vilket visar på att det är ett starkt motiverat beteende (Louton *et al.* 2016). Avbrott under sandbadandet orsakas ofta av andra höns, vilket visar på att hög belägningsgrad påverkar möjligheten att fullfölja beteendet (Louton *et al.*, 2016). Strömedel är en annan viktig komponent i miljön eftersom det möjliggör födosöksbeteende (Appleby *et al.* 2004). Avsaknad av eller bristande kvalitet på strömedel är en riskfaktor för att höns inte ska kunna utföra utforskande och födosöksbeteende (EFSA 2022). I system där ströytan är otillräcklig kan konkurrens om tillgängliga ytor förstärka social stress (Leone & Estevez 2008).

Sittpinnar är en viktig struktur i hönsens miljö och relaterad till deras naturliga behov av att vila upphöjt från marken (Appleby *et al.* 2004). Preferensen för upphöjda viloplatser är kopplad till antipredatorbeteenden som kvarstår efter domesticeringen (Estevez 2018). I vilda populationer vilar djungelhöns i träd eller på upphöjda strukturer nattetid (Mench & Keeling 2001). Studier visar att även höns i kommersiella besättningar väljer att vila på upphöjda viloplatser under natten, och motivationen för beteendet är så stor att hönsen jobbar hårt för att få tillgång till dessa platser (t.ex. trycker sig igenom en tung dörr) (Olsson *et al.* 2002; Appleby *et al.* 2004). Avsaknad av upphöjda strukturer, som sittpinnar, medför att hönsen hindras från att utföra naturliga vilobeteenden, vilket resulterar i en ökad risk för frustration och stress (EFSA 2022). Det kan också leda till att höns vilar på

golvet, vilket kan öka risken för smutsiga fjädrar och hudproblem (EFSA 2022). Reden är en annan resurs med starkt beteendemässig motivation hos värphöns (Widowski & Rentsch 2023). I kommersiella system leder brist på tillgängliga, skyddade reden till att hönsen värper på golvet, vilket ökar risken för smutsiga eller skadade ägg och äggätning (Mench 2017; Broom 2022).

Hönsens evolutionära bakgrund har format ett starkt behov av skydd mot både väder och rovdjur, vilket påverkar deras beteende (Estevez 2018). I system med utomhustillgång rekommenderas därför inhägnade utrymmen med tak som skydd mot rovdjur och rovfåglar, samt inredning och vegetation där hönsen kan söka skydd (EFSA 2022). Behovet av en trygg och stimulerande miljö tillgodoses ofta med miljöberikning, vilket omfattar strukturer och material (spån, halm, sand) som ökar komplexitet i miljön samt möjliggör utförande av naturliga beteenden (Appleby *et al.* 2004).

2.3.2 Socialt beteende, flockstruktur och parning

Alla fjäderfäarter är sociala men skiljer sig i hur grupperna är organiserade (Estevez 2018). Vissa lever i stabila smågrupper, exempelvis djungelhöns, medan andra lever ensamma eller i mindre hangrupper (Mench 2017). Under naturliga förhållanden lever domesticerade höns och djungelhöns i flockar om 2–15 individer, även om de i praktiken oftast lever i större grupper än bara två (Garnham & Løvlie 2018). Kommunikation är mycket centralt i flocken och sker främst genom visuella signaler och ljud, vilket beror på att höns har välutvecklat färgseende och välutvecklad hörsel (Appleby *et al.* 2004). Det finns även belägg för att lukt kan spela roll för igenkänning och kommunikation, då höns har individuella dofter som andra fåglar kan uppfatta (Mench 2017).

Höns har en rik ljudrepertoar som används för bland annat varning, sammanhållning i flocken och för att locka artfränder till föda (Appleby *et al.* 2004). Läten kan signalera dominans, och sociala hierarkier är vanliga hos höns (Furlow *et al.* 1998; Mench 2017). De sociala hierarkierna upprättas främst genom hackande mot underordnade individer (Estevez 2020). Även när höns har tillgång till stora utrymmen upprätthåller de gruppssammanhållning; trots möjligheten att undvika varandra tenderar de att hålla sig nära sina artfränder (Mench 2017). Även när det inte finns risk för rovdjur rör sig höns ofta i flockar (Mench 2017).

2.3.3 Födosöks- och ätbeteende

Under naturliga förhållanden har höns en varierad kost av bland annat gräs, buskar, rötter, löv, bär och mindre ryggradslösa djur; vissa arter äter även smådjur som ödlor och möss (Mench 2017). Att födosöka är ett naturligt beteende som upptar en stor del av dagen hos höns (Appleby *et al.* 2004). Födosöksbeteendet innefattar

hackande i marken, krafsande och betande (Widowski & Rentsch 2023). Ätandet påverkas genom synkronisering i flocken och ätbeteendet kan triggas av att fåglarna antingen ser eller hör andra fåglar äta (Appleby *et al.* 2004). I kommersiella system ges koncentratfoder i tråg och fåglarna utfodras ofta *ad libitum* (Mench 2017; Widowski & Rentsch 2023). Trots detta fortsätter höns att ägna mycket tid åt födosöksbeteenden om de har tillgång till lämpligt strömmaterial, vilket tyder på en stark motivation att utföra dessa beteenden även när det egentligen inte behövs (Mench 2017).

2.3.4 Underhåll av fjäderdräkten

Det är viktigt för höns att hålla fjädrarna rena och i gott skick då de erbjuder en värmeisolerande täckning av kroppen, hjälper till att reglera kroppstemperaturen och förebygger hudskador (Mench 2017). Höns tvättar sina fjädrar primärt genom att antingen putsa fjädrarna eller sandbada (Mench 2017). Höns putsar fjädrarna frekvent under dagen; syftet med fjäderputsning är att distribuera olja genom fjädrarna, justera fjädrarnas position och avlägsna parasiter (Mench 2017). Sandbadning utförs för att avlägsna smuts, överskott av olja och förbättra fjäderstrukturen (Louton *et al.* 2016). Fint substrat som sand och torv föredras av höns vid sandbad då det penetrerar fjädrarna och kommer ner till dunet (Mench 2017; Widowski & Rentsch 2023).

2.3.5 Dygnsrytm

Hönsens beteenden följer tydliga dygnsrytmer. Höns är dagaktiva och vilar nattetid (Appleby *et al.* 2004). De beteenden som visar tydligast dygnsrytm är födointag, äggläggning, parning, putsning av fjädrar och sömn (Mench 2017). Äggläggning sker ofta kring soluppgång, vilket även ger en dygnsrytm i bobeteende före värpning (Appleby *et al.* 2004; Mench 2017; Sjaastad *et al.* 2016). Parningsaktivitet hos höns är kopplad till äggläggningen och sker oftare på eftermiddagen eller kvällen när honans fertilitet är högre (Mench 2017; Estevez 2020). Putsning av fjädrar sker främst morgon och sen eftermiddag, medan sandbadning oftast sker tidigt på eftermiddagen (Mench 2017). Även om vila kan ske under dagen, sker den mesta vilan under natten (Appleby *et al.* 2004).

2.3.6 Äggläggning, ruvning och avkommor

Hos höns utlöses bobyggande beteende efter ägglossning, vilket gör honan starkt motiverad att hitta och förbereda en boplatz (Widowski & Rentsch 2023). Hönor föredrar mörka och avskilda reden (Appleby *et al.* 2004). Tillgänglighet och vana vid sittpinnar påverkar dock huruvida reden används eller inte (Appleby *et al.* 2004). Eftersom äggläggning är ett synkroniserat beteende kan det uppstå konkurrens om det inte finns tillräckligt med reden (Appleby *et al.* 2004).

Under naturliga förhållanden ruvar hönan äggen nästan kontinuerligt (Mench 2017). Nykläckta kycklingar är relativt välutvecklade och rörliga (Estevez 2020). De söker närhet till hönan, vilket etableras genom prägling kort efter kläckning (Estevez 2020). Hönan ger skydd och värme samt guidar kycklingarna till föda (Estevez 2020). Kycklingarna lär sig sedan vilka födokällor som är säkra, hur sittpinnar ska användas och andra aspekter av miljön genom social inlärning (Estevez 2020). Om kycklingarna har tillgång till en stimulerande uppväxt kan det leda till bättre motorik, mindre rädsla och bättre sociala färdigheter (Mench 2017).

2.4 Onormala beteenden

2.4.1 Fjäderplockning

Det finns två typer av fjäderplockning: mild och allvarlig (Rodenburg *et al.* 2013). Mild fjäderplockning innebär ofta pickande på fjäderändarna hos andra individer, vilket inte utgör något större problem för den hackade hönan (Rodenburg *et al.* 2013). Om en individ hackar vid upprepade tillfällen kan det dock tyda på välfärdsproblem i flocken (Rodenburg *et al.* 2013). Allvarlig fjäderplockning är ett beteende där en höna pickar på eller drar ut fjädrar på andra hönor, vilket kan leda till smärta, fjäderförlust, skador och död (Kliphuis *et al.* 2023). Beteendet är vanligare i större flockar och kan förekomma mer frekvent hos vissa raser (Mench 2017; Broom 2022). Vid fjäderplockning riktas beteendet ofta mot en artfrändes kroppsdelar som kloaken, uropygialkörteln (gumpkörteln), vingarna, ryggen och stjärtfjädrarna (Mench 2017).

Orsakerna till fjäderplockning är ofta flera, såsom rädsla och brist på födosöksmöjligheter (Kliphuis *et al.* 2023). Det finns vissa miljöfaktorer som ökar risken för fjäderplockning, däribland hög belägningsgrad, skarp, ojämn och överdriven belysning, dålig ventilation, höga temperaturer och låg luftfuktighet (Broom 2022). Även förhållandena under uppfödningsperioden kan utgöra en riskfaktor då en hög belägningsgrad eller brist på strömedel under kycklingarnas första tid i livet ökar risken för fjäderplockning senare i livet (Gunnarsson *et al.* 1999). Typ av substrat spelar även en viktig roll; individer som enbart har tillgång till sandbadssubstrat löper större risk att utveckla beteendet jämfört med individer som även har tillgång till strömaterial som uppmuntrar födosöksbeteende (Rodenburg *et al.* 2013). Fjäderplockning förebyggs genom att undvika för stora grupper samt tillhandahålla strömedel för födosök, lämpligt ljus, sysselsättning och en balanserad fodersammansättning (Rodenburg *et al.* 2013; Broom 2022; Kliphuis *et al.* 2023; Widowski & Rentsch 2023). Under uppfödningsperioden visar forskning sammanställd av Gunnarsson *et al.* (1999) att tillgång till strömedel av god kvalitet är en viktig faktor för att förebygga fjäderplockning.

2.4.2 Kannibalism

Kannibalism involverar pickande och sönderrivning av huden och underliggande vävnad hos en artfrände, vilket kan resultera i mycket hög dödlighet i en flock. Beteendet kan åtföljas av fjäderplockning eller uppkomma av sig självt. Fjäderplockning är dock vanligare än kannibalism (Yngvesson 2002). En situation där kannibalism kan uppkomma är efter äggläggning då hönans kloak är delvis utåtvänd. Andra hönor kan då motiveras att picka på området, särskilt om huden är skadad och börjar blöda. Detta leder ofta till mer pickande samt att den drabbade hönans vävnad äts upp (Mench 2017).

Riskfaktorerna för fjäderplockning kan även utgöra riskfaktorer för kannibalism och beteendet kan kopplas till besättningens storlek och foder med låg proteinhalt (Lambton *et al.* 2015; Van Staaveren & Harlander 2020). Foder med högre andel olöslig fibersammansättning, tidiga miljöanpassningar under uppfödningen samt de tidigare nämnda förebyggande insatserna mot fjäderplockning utgör därmed viktiga metoder för att förebygga även kannibalism (Gunnarsson *et al.* 1999; Lambton *et al.* 2015; Broom 2022).

2.4.3 Äggätning

Äggätning innebär att en höna pickar på ett ägg och sedan äter innehållet. Det finns en stor risk att detta fortsätter när det väl har börjat och att andra hönor i gruppen också tar efter. Risken är större att golvägg (ägg som har värpts utanför redet [Gunnarsson *et al.* 1999]) äts upp. Beteendet förekommer främst hos individer som hålls på nätgolv. För att förebygga äggätning är det viktigt att säkerställa tillgång till reden samt att tillhandahålla grit (maggrus, snäckskal, små stenar). Det är även viktigt att kycklingar får tillgång till sittpinnar redan från tidig ålder då de annars tappar sin tredimensionella förmåga och inte kan hitta reden som vuxna (Gunnarsson *et al.* 2000; Broom 2022).

2.5 Gällande djurskyddslagstiftning

Det grundläggande syftet med djurskyddslagstiftningen, såsom djurskyddslagen (2018:1192), härafter DL, djurskyddsförordningen (2019:66), föreskrifter och EU-bestämmelser, är att förebygga lidande och sjukdom hos djur (Sarenbo & Striwing 2024). Nuvarande djurskyddslag syftar dock även till att ”säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd och respekt för djur.” (1 kap. 1§ DL). Det ställs även krav på att djur ska hållas i en god djurmiljö där deras välfärd främjas, de kan utföra naturliga beteenden och beteendestörningar förebyggs (2 kap. 2§ DL). Djurhållare ska även ha tillräcklig kompetens för att tillgodose djurens behov (2 kap. 3§ DL).

Djurskyddslagen och djurskyddsförordningen gäller för den som håller hobbyhöns. Det är dock otydligt vilka föreskrifter som ska tillämpas vid hobbyhöns hållning. Jordbruksverkets uppfattning är att länsstyrelserna främst har utgått från Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd [SJVFS 2019:23] om fjäderfåhållning inom lantbruket m.m., senast ändrad genom SJVFS 2024:8, saknr L111, nedan L111, för de hobbyhöns som hålls för egen äggproduktion. För hönsraser som hålls för utställningsändamål har i stället Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80, nedan kallad L80 (SJVFS 2019:15) använts³.

2.5.1 Föreskrifter för sällskapsdjur – L80

I detta avsnitt beskrivs översiktligt de bestämmelser som finns i L80 (SJVFS 2019:15), och som kan tillämpas vid hobbyhöns hållning. Se bilaga 1 för mer detaljerad information och exakta paragrafer. Med sällskapsfåglar i dessa föreskrifter avses "Fågelarter som i Sverige vanligtvis och av tradition föds upp och hålls för sällskap och hobby." (1 kap. 3§ L80 [SJVFS 2019:15]).

Kapitel 4 – Gemensamma bestämmelser för olika djurarter

Kapitel 4 fastställer de gemensamma bestämmelserna som gäller för de djurslag som omfattas av föreskrifterna. Blad annat fastställs att djur ska hållas i utrymmen som är lätta att hantera för djurhållaren, och att djurutrymmet ska vara tillräckligt stort, tillgodose djurens naturliga beteenden och vara anpassat efter djurens behov. Djurhållaren ska se till sina djur minst en gång om dagen och se till att utrymmet hålls rent. Alla djur ska ha tillgång till rent dricksvatten och ett foder som uppfyller djurens olika behov.

Kapitel 6 - Särskilda bestämmelser för sällskapsfåglar

Kapitel 6 fastställer särskilda bestämmelser för sällskapsfåglar. Fåglar som i vilt tillstånd lever med artfränder ska generellt sett leva med artfränder även i fångenskap. Utrymmet som fåglarna hålls i ska stimulera fåglarnas naturliga beteenden, ha en botten som är täckt med strömedel, samt ha en minimiyta enligt tabell 1. I utrymmet ska det finnas sittpinnar anpassade efter fåglarnas fötter, inredning där fåglarna kan söka skydd, och sandbad med finkornig sand. Det är tillåtet att hålla fåglarna i temperaturer lägre än vad de lever i vilt tillstånd, under förutsättning att de har tillgång till utrymmen som är över 0 °C. Fodret ska vara lättillgängligt för alla fåglar, och fåglar med hög ämnesomsättning eller som har särskilda behov ska få fri tillgång till foder.

³ Djurvälståndsenheten, Jordbruksverket, mejlkontakt 2026-03-10

Tabell 1. Utrymmeskrav enligt Bilaga 1:1, L80 (SJVFS 2019:15)

Fågelns längd i cm	Minsta tillåtna yta i m2	Minsta yta per fågel vid grupphållning m2	Minsta mått på kortaste sidan i m	Minsta höjd i m
Upp till 15	0,31	0,03	0,7	0,6
16 - 20	0,31	0,04	0,7	0,6
21 - 25	0,45	0,055	0,9	0,6
26 - 35	0,84	0,1	1,2	0,8
36 - 45	1,44	0,6	1,6	1
46 - 55	2,2	1	2	1,2
56 - 65	3,12	1,5	2,4	1,5
66 - 75	4,2	2	2,8	1,8
Mer än 75	6,5	3	3,6	1,8

2.5.2 Föreskrifter för värphöns inom lantbruket - L111

I detta avsnitt beskrivs översiktligt de bestämmelser som finns i L111 (SJVFS 2019:15), och som även tillämpas i en hobbyhönshållning. Se bilaga 1 för mer detaljerad information och exakta paragrafer.

Kapitel 1 – Gemensamma bestämmelser

Här beskrivs 1 kap L111 översiktligt, se bilaga 1 för mer detaljerad information och exakta paragrafer. Kapitel 1 fastställer de grundläggande ramarna för hållande och skötsel av fjäderfä inom lantbruket. Djurhållaren ska ha tillräcklig kompetens för att ta hand om djuren och ansvarar för djurens välbefinnande. Djuren ska ses till minst en gång dagligen. Fåglarna ska hållas rena och deras rörelsefrihet får inte begränsas. Golven ska vara jämna och halksäkra, byggnaderna ska utformas på ett brandsäkert sätt och elinstallationer ska vara försedda med skydd. Djurutrymmena ska rengöras minst en gång om dagen och det ska finnas torra ligg- och sittytter. Det strömedel som används ska vara lämpligt och hygieniskt.

Ventilationen ska förhindra att luftföroreningar och smittämnen kommer in till fåglarna. Ljuset i stallarna ska stödja djurens dygnsrytm och behov. Djurutrymmena ska förses med fast monterat flimmerfritt ljus eller har en frekvens på minst 120 Hz. Fåglarna ska dagligen få foder som uppfyller deras olika behov och de ska få vatten minst två gånger per dygn. För de djur som vistas utomhus ska stängslet vara

utformat så att det inte kan skada djuren och det får inte finnas några uppenbara skaderisker i utomhusutrymmet. Mark som är hårt belastad ska antingen vara hårdgjord, dränerad eller ha motsvarande egenskaper.

Kapitel 2 – Särskilda bestämmelser för värphöns och unghöns

Kapitel 2 innehåller specifika regler för värphöns och unghöns som hålls för produktion av ägg för livsmedel och avel. Unghöns ska födas upp i liknande inhysningssystem som de ska hållas i som vuxna och de ska ha tillgång till sittpinnar samt ständig tillgång till strömedel som tillfredsställer deras behov. Reden får inte byggas så att fåglarna ligger direkt på rutnät av metall. Det ska vara 150 mm/höna på sittpinnarna och minsta avstånd till vägg är 200 mm.

Utomhusutrymmet ska för de höns som hålls utomhus vara anpassad för beläggningsgraden samt vara försedda med skydd mot väder och rovdjur. För värphöns i frigående system finns det krav på olika utrymmen, vilket anges i tabell 2. Högre beläggning i flervåningssystem kan tillåtas med 9 höns/m² tillgänglig area istället för 7 höns/m² tillgänglig area. För att tillåtas ha en högre beläggningsgrad i ett flervåningssystem behöver produktionen uppfylla vissa krav (bilaga 1).

Tabell 2. Utrymmeskrav för värphöns som hålls inom lantbruket enligt 2 kap. 12§ L111

Högsta beläggning	Envåningssystem	Hönsraser med en medelvikt < 2,4 kg	9 höns / m ² tillgänglig area
		Hönsraser med en medelvikt ≥ 2,4 kg	7,5 höns / m ² tillgänglig area
	Flervåningssystem	- 7 höns / m ² tillgänglig area - 20 höns / m ² golvarean	
Rede	Fackrede	- minsta area 0,0125 m ² / höna - dock minst 0,075 m ² - kortaste sidan 0,24 m	
	Kollektivrede	- minsta area 0,010 m ² / höna - dock minst 0,140 m ² - kortaste sidan 0,35 m	
Ströarea		- minst 1/3 av golvarean - dock minst 0,025 m ² / djur	

2.6 L80 – Det tillbakadragna förslaget

Jordbruksverket genomförde en översyn av L80 (SJVFS 2019:15) som resulterade i ett föreskriftsförslag avsett att ersätta de nuvarande föreskrifterna för uppfödning och försäljning av sällskapsdjur. De föreslagna föreskrifterna planerades att reglera hållande, uppfödning, förmedling och försäljning av ryggradsdjur och bläckfiskar

som används eller ska användas för sällskap, hobby eller foderdjur (1 kap. 1§ L80 [SJVFS 2025:XX]). Omarbetandet gjordes mot bakgrund av att de nuvarande föreskrifterna, som utformades i slutet av 1990-talet, inte fullt överensstämmer med den nuvarande djurskyddslagen. L80 (SJVFS 2019:15) omarbetades även för att spegla dagens vetenskap gällande djurvälstånd, tekniska utveckling och praktiska förutsättningar inom modern djurhållning (Jordbruksverket 2025c).

Den nu gällande djurskyddslagen, som trädde i kraft 2019, har inneburit ett tydligare fokus på djurvälstånd, djurhållarens ansvar och kompetens samt djurens möjlighet att utföra starkt motiverade beteenden (Jordbruksverket 2025c). Djurskyddslagen ställer bland annat krav på att djur ska hållas i en god djurmiljö, ges tillräckligt med utrymme för att röra sig obehindrat och kunna vila på ett för djuren lämpligt sätt (Jordbruksverket 2025c: 2 kap. 2, 6§§ DL). Mot denna bakgrund bedömde Jordbruksverket att detaljföreskrifterna för sällskaps- och hobbydjur behövde uppdateras och anpassas för att säkerställa överensstämmelse med nu gällande djurskyddslagstiftning (Jordbruksverket 2025c).

Föreskriftsförslaget togs fram enligt gällande rutiner, vilket bland annat innebär samråd med ett antal intressenter. Förslaget gick sedan ut på remiss den 12 mars 2025 och innehöll nya bestämmelser för bland annat marklevande fåglar, reptiler, kaniner, gnagare och minigrisar. I förslaget var det tydligt att de som håller höns som hobby skulle omfattas av de föreslagna föreskrifterna. Förslaget ledde till både positiva och negativa reaktioner, där olika aktörer hade skilda uppfattningar. Kritiken från organisationer och allmänhet ledde till att Jordbruksverket drog tillbaka föreskriftsförslaget, för att ta ett nytt omtag där ytterligare dialog med olika intressenter ska ske innan ett förslag åter sänds på remiss (Jordbruksverket 2025e).

2.6.1 Föreslagna föreskrifter

L80 (SJVFS 2025:XX) omarbetades med syfte att skapa ett mer överskådligt, tydligt och målinriktat regelverk. Arbetet omfattade förslag på förtydliganden samt ett stort antal förslag på sakförändringar. De generella bestämmelserna i förslaget betonade djurhållarens ansvar och kompetens. Reglerna utformades i ökad utsträckning som funktions- och målinriktade krav. Detta innebär att fokus låg på vilket djurskyddsmässigt resultat (dvs. baserat på djurbaserade mått) som skulle uppnås. Det infördes en reglering i förslaget som skulle säkerställa att kontrollanter gavs möjlighet att godta måttavvikelser om djurhållningen uppfyllde ett visst antal kriterier. Motiveringen till denna reglering var att det gav en önskvärd flexibilitet i lagstiftningen. Om denna flexibilitet inte hade skrivits med hade det riskerat att djurhållare hade behövt göra ekonomiska investeringar i sin djurhållning trots att djurhållningen egentligen uppfyllde syftet med bestämmelserna (Jordbruksverket

2025c). Här nedan beskrivs förslaget översiktligt, för mer detaljerad information och exakta paragrafer, se bilaga 1.

I 3 kap. tydliggjordes det att djur ska hållas och skötas på ett sätt som tillgodoser deras behov av social kontakt, mental stimulans och vila. Djurens miljö skulle vara berikad så att de kunde uttrycka naturliga beteenden och beteendestörningar förebyggdes. Detta grundades i djurskyddslagens fokus på möjligheten att utföra naturliga beteenden samt undvika stress, aggression och sjukdom. Med detta som bakgrund ställdes det även tydliga krav i förslaget på hur, och vilka, djur som ska hållas tillsammans (Jordbruksverket 2025c).

Förvaringsutrymmena reglerades på ett sätt som skulle tillgodose djurens behov av en trygg och säker miljö. Utrymmena skulle möjliggöra god tillsyn, ha insynsskyddade delar, vara rymningssäkra och skydda mot angrepp från andra djur. Materialen i utrymmet skulle vara anpassade efter djuren och utrymmen skulle vara utformade så att de var lätta att rengöra. Inredningen skulle främja djurens naturliga beteenden och vid behov möjliggöra individuell avskildhet. Det ställdes krav på att temperatur och luftfuktighet anpassades efter artens behov, och luftkvalitén skulle hålla sig inom vissa gränsvärden (se bilaga 1). Djur som hölls utomhus skulle ha tillgång till skyddande inomhusutrymmen som säkerställde termisk komfort, vilket innebär att djuren utan svårighet kan upprätthålla sin värmebalans. De skulle ha tillgång till dagsljus eller lämplig belysning som gynnade deras dygnsrytm. Förslaget innebar tillsyn två gånger om dagen och djuren skulle ges fri tillgång till rent dricksvatten samt foder som anpassats efter arten, och ges på ett sätt som stimulerade naturligt födosöksbeteende (Jordbruksverket 2025c).

För de marklevande fåglarna (5 kap.), som inkluderar värphöns, angavs i förslaget att flockens sammansättning skulle anpassas för att minska stress och skador. Målet med denna reglering var att djuren bör leva i så naturliga förhållanden som möjligt i förhållande till flockstruktur, vilket även gjorde det viktigt med en anpassad könsfördelning. En ny regel som föreslogs var att höns inte fick isoleras eller fräntas foder eller vatten i syfte att avbryta ruvning. Enligt Jordbruksverket (2025c) förekommer det idag metoder som går ut på att stressa hönan tills hon slutar ruva, vilket inte ansågs vara förenligt med god djurvelfärd. Det ställdes även krav på fri tillgång till utevistelse under dagtid för marklevande fåglar, med undantag vid utomhustemperaturen var direkt skadlig för djuren, när det är ett förändrat smittskyddsläge eller att det finns risk för rovdjursangrepp. Inomhusutrymmen skulle vintertid vara värmeisolerade och vid behov uppvärmda. Avsaknaden av ett värmeisolerat utrymme ansågs kunna vara en bidragande faktor till en dålig inomhusmiljö och vilket kunde påverka hönsens välfärd negativt (Jordbruksverket 2025c).

Förslaget innebar att förvaringsutrymmena skulle vara utformade så att de möjliggjorde naturliga beteenden såsom födosök och sandbad. Botten skulle vara täckt med strömaterial som tillät fåglarna att sprätta och som gav dem mental stimulans. Miljön skulle vara berikad med naturmaterial och strukturer som erbjöd sysselsättning och möjlighet att söka skydd, där skyddet ska vara utformat så att alla individer skulle kunna söka skydd samtidigt. För de arter som har behov av sittpinnar skulle dessa finnas i tillräcklig omfattning och vara anpassade efter fåglarna. Fåglar med behov av sandbad skulle ha fri tillgång till lämpligt material för det ändamålet. Värpreden skulle finnas i tillräckligt antal, samt vara anpassade efter fåglarnas behov och vara tillgängliga innan de började lägga ägg. Det föreslogs även ett krav att marklevande fåglar skulle ha fri tillgång till foder. Foderkravet motiverades med att ett av de vanligaste problemen för vissa arter när de hålls för sällskaps och hobby var felaktig utfodring, vilket kunde påverka välfärden negativt och leda till sjukdomsproblematik (Jordbruksverket 2025c).

De nuvarande utrymmeskraven bedömdes inte längre som tillräckliga. För arter som inte var naturligt solitära var hållande tillsammans med artfränder en grundläggande förutsättning för god djurvälstånd, socialt beteende och förebyggande av beteendestörningar. Detta ställde krav på att förvaringsutrymmen skulle kunna rymma flera individer. Utrymmet skulle rymma både djurens kroppsmassa och nödvändiga resurser utan att begränsa rörelsefrihet. För att undvika stress och aggression föreslogs att resurser skulle finnas i flera exemplar eller vara utformade så att fler djur kan använda dem samtidigt. Då många djur inte regelbundet vistas utanför sina förvaringsutrymmen behövde det minsta tillåtna utrymmet i sig säkerställa att DL:s krav uppfylldes. Därför bedömdes det att utrymmeskraven behövde utökas, förenklas och förtydligas för att vara i linje med gällande lagstiftning och aktuell kunskap om djurens behov (Jordbruksverket 2025c). Minsta ytor för inomhus- och utomhusutrymmen för marklevande från förslaget anges i tabell 3 och tabell 4.

Tabell 3. Krav på minsta tillgängliga inomhusutrymme för marklevande fåglar (5 kap. 9§ L80 [SJVFS 2025:XX])

Fågelns längd i cm	Minsta tillåtna yta i m ²	Minsta yta per fågel vid grupphållning m ²	Minsta mått på kortaste sidan i m
≤ 25	4	0,5	1
> 25 - 60	6	0,6	1
> 60 - 100	10	2	2
> 100	10	5	2,5

Tabell 4. Krav på minsta tillgängliga utomhusutrymme för marklevande fåglar (5 kap. 9§ L80 [SJVFS 2025:XX]0)

Fågeln längd i cm	Minsta tillåtna yta i m2	Minsta yta per fågel vid grupphållning m2	Minsta mått på kortaste sidan i m
≤ 25	10	1,25	1
> 25 - 60	25	2	1
> 60 - 100	50	5	2
> 100	50	10	2,5

2.6.2 Inkomna synpunkter på förslaget

Kritiska röster om förslaget

Jordbruksverket drog kort efter remissutskicket tillbaka förslaget efter omfattande reaktioner från allmänheten, organisationer och reaktioner som framkom i olika medier. Detta beslut berodde på att reaktionerna blev betydligt starkare än förväntat och skapade oro och ilska, vilket inte gav rätt förutsättningar för att komma vidare. Myndigheten framhöll att remissens syfte var att samla in synpunkter från allmänheten, men att det uppstod en del missförstånd vid remissutskicket. Enligt Jordbruksverket var de vanligaste missförstånden att förslaget uppfattades som redan beslutat, och att djur omedelbart skulle behöva avlivas om reglerna trädde i kraft, trots att det fanns övergångsregler för att undvika detta (Jordbruksverket 2025e).

De delar av förslaget som väckte störst kritik rörde främst krav på att sociala arter skulle hållas tillsammans, ökade utrymmeskrav samt begränsningar i hur många djur som fick hållas per ytenhet (Jordbruksverket 2025e). Det rapporterades att dessa krav uppfattades som så långtgående att de riskerade att göra hobbydjurhållning mycket svår eller omöjlig (Jönsson & Theander Olsson 2025; Ivertsson & Lindmark 2025; Kronstrand 2025). En debattartikel lyfte fram kritik från landsbygds- och lantbruksföreträdare som menade att förslaget hotade småskalig djurhållning och därmed en levande landsbygd (Nilsson 2025). Svenska Lanthönsklubben uttryckte stark kritik mot förslaget då det ansågs försvåra bevarandet av lantraser, eftersom det föreslogs mycket stora utrymmen och fri tillgång på foder (Bäckström 2025).

Mediernas rapportering fokuserade i stor utsträckning på de mest ingripande konsekvenserna av förslaget, såsom risken att djurägare skulle behöva bygga om sina anläggningar, minska antalet djur och i vissa fall avliva djur (Näsström *et al.*, 2025 ; Ivertsson & Lindmark 2025). I flera inslag intervjuades enskilda djurägare som uttryckte stark oro inför vad reglerna skulle innebära i praktiken (Stark 2025; Kronstrand 2025; Ivertsson & Lindmark 2025). Motståndet mot förslaget organiserades även genom namninsamlingar (Kullgren 2025; Hönspodden 2025).

En av namninsamlingarna fokuserade specifikt på de föreslagna minimimåtten i L80 (SJVFS 2025:XX) och beskrev dessa som oömtänkta och som ett hot mot djurhobbyn i Sverige (Kullgren 2025). En annan protestlista riktade in sig på reglerna för tamhöns och andra marklevande fåglar och betonade risken för att småskalig och ideell djurhållning skulle slås ut (Hönspodden 2025). Riksförbundet Svensk Fågelhobby gick även ut med ett uttalande om förslaget där de uttryckte att de välkomnade en översyn av nuvarande L80, men att många av de föreslagna kraven saknade saklig grund, inte var faktabaserade eller tillämpbara och riskerade att hindra gott djurhållande (Riksförbundet Svensk Fågelhobby, 2025).

Positiva röster om förslaget

Djurskyddet Sverige välkomnade de föreslagna skärpningarna i reglerna för sällskaps- och hobbydjur eftersom de syftade till att bättre tillgodose djurens behov (Hörlin 2025). Djurrättsalliansen (2025) ansåg att förslaget var ett viktigt steg i rätt riktning för djurväl färden eftersom det betonade djurens behov och naturliga beteenden. Djurens rätt (2025a) framhöll att förslaget hade positiva element för att skydda djurens välfärd genom skärpta krav på miljö, utrymme och socialt beteende. Lindgren (2025) skrev i en debattartikel att förslaget borde ses som något positivt då det syftade till att förbättra djurens miljö så att den bättre motsvarar djurens naturliga behov. Både Djurens Rätt⁴ och Djurskyddet Sverige (Hörlin 2025) såg förslaget som ett steg framåt mot att senare förändra regelverket inom kommersiell hönshållning, där ett striktare regelverk för sällskapsdjur eventuellt kan leda till ett striktare regelverk för lantbruket.

⁴ Djurens Rätt, organisation, Djurens Rätt, mejlkontakt 2026-04-09

3. Metod

3.1 Litteraturinsamling

Vid litteraturinsamling till bakgrund och diskussion användes PubMed, Google Scholar, SLU Primo och SciSpace för att hitta relevant vetenskaplig litteratur. De sökord som användes var “animal welfare”, “enrichment”, “welfare assessment”, “feather pecking”, “laying hens”, “dust bathing”, “backyard poultry”, “behaviour”, “legislation”, “housing”, “rearing”, “regulations” i olika kombinationer. Även böcker, bokkapitel och nyhetsartiklar har även använts i arbetet, där nyhetsartiklarna identifierades med hjälp av Google. För information om lagstiftning har den Veterinära författningshandboken och Riksdagens hemsida använts.

3.2 Datainsamling och analys

Datainsamlingen genomfördes genom en enkätundersökning i programmet Netigate och semistrukturerade intervjuer för att undersöka hur det tillbakadragna L80-förslaget uppfattades av hobbyhönsägare samt relevanta aktörer och organisationer. Frågorna som ställdes under intervjuerna återfinns i bilaga 2 och enkätfrågorna återfinns i bilaga 3. Under utvecklandet av enkät- och intervjufrågor togs kontakt med Jordbruksverkets djurvälståndsenhet för att inhämta synpunkter på vilka frågor och intressenter som bedömdes vara särskilt relevanta att inkludera i arbetet. Detta syftade till att stärka arbetets relevans och säkerställa att centrala perspektiv beaktades.

3.2.1 Enkäten

Enkätundersökningen genomfördes bland hobbyhönsägare under perioden 10 februari – 1 mars 2026. Enkäten distribuerades digitalt via Facebookgrupper. Innan publicering i grupperna tillfrågades administratörerna godkännande. Efter godkännande publicerades ett inlägg där personer med möjlighet att svara på enkäten efterfrågades. Syftet med arbetet förklarades i inlägget och det uppmuntrades att dela vidare inlägget och enkäten till andra hobbyhönsägare. Därefter gjordes påminnelseinlägg, med godkännande från administratör, en gång i veckan och sista dagen innan enkäten stängde. Enkäten distribuerades i sex Facebookgrupper. Det publicerade inlägget, samt vilka grupper inlägget publicerades i, finns i bilaga 4.

Enkäten bestod av öppna och slutna frågor i form av fritextfrågor, rangordningsfrågor samt frågor med ett eller flera svarsalternativ. Vissa frågor visades enbart för utvalda respondenter baserat på tidigare svar. Detta gällde

frågorna om hönshållarnas djurutrymmen och huruvida den egna hönshållningen uppfyllde föreskriftsförslaget. Enkäten innehöll även frågor om respondenternas nuvarande hönshållning för att ge en överblick av de praktiska förhållandena för hobbyhönsägare i dagsläget.

Svaren samlades in i Netigate och rådatan exporterades efter avslutad svarsperiod till Microsoft Excel för deskriptiv analys, inklusive skapande av diagram och tabeller. Procenttal avrundades till närmaste heltal. Excel användes även för att kategorisera och sortera svaren. Alla fritextsvar (både svarsalternativ och öppna frågor) sorterades i bokstavsordning för att underlätta analysen, då detta möjliggjorde en tematisk gruppering av liknande svar. Fritextsvaren redovisas i löpande text i resultatavsnittet. En respondent som påbörjat enkäten men därefter inte samtyckt till hantering av personuppgifter exkluderades manuellt från rådatafiken före analys.

De frågor som rörde utrymme angav respondenterna både antal höns och utrymmets storlek. Vid analysen sorterades svaren utifrån gruppstorlek och yta. Storlekarna på utrymmena sorterades från minsta till största för att tydliggöra storleksspannet inom varje grupp. Därefter beräknades medelvärdet för den totala ytan, medelvärdet för hur stor yta det fanns per höna och medianvärdet för utrymmena i respektive grupp, för att tydliggöra eventuell spridning. I de fall respondenter angav flera mått användes det minsta angivna utrymmet i beräkningarna. Svar där respondenterna angivit dubbla flockstorlekar har exkluderats från beräkningarna.

3.2.2 Intervjuerna

Semistrukturerade intervjuer genomfördes med relevanta aktörer och organisationer som företrädare hobbyhönsägare eller har särskilt intresse i frågor rörande värphöns och djurvälstånd. Syftet var att undersöka hur dessa aktörer, i egenskap av företrädare för sina medlemmar eller verksamhet, uppfattade L80-förslaget och vilka aspekter de ansåg vara särskilt positiva eller problematiska.

Kontakt togs via e-post, sms och telefon med totalt åtta relevanta aktörer (bilaga 4). Två organisationer återkom inte trots upprepade kontaktförsök och de tre Länsstyrelserna som kontaktades valde att tacka nej till medverkan. För de organisationer som tackade ja skickades en sammanfattad lista med vad L80-förslaget innehöll för höns och det bokades intervjuer som genomfördes digitalt via Teams eller Zoom, alternativt per telefon. Samtliga intervjuer spelades in för att säkerställa att uppgifterna kunde kontrolleras vid sammanställningen av resultatet.

4. Resultat

Tre huvudfynd som studien identifierade avseende L80-förslaget och dess relation till hobbyhönshållningen i Sverige var: (1) det fanns en grundläggande förståelse för vad höns behöver, samtidigt som det varierar hur mycket yta hobbyhöns har tillgång till, (2) det fanns en upplevd oro för hur ett nytt regelverk skulle tillämpas i praktiken och hur det skulle påverka hobbyhönshållningen praktiskt, samt (3) det anses märkligt med betydligt striktare krav för hobbyhönshållning än för kommersiell hönshållning.

4.1 Enkät

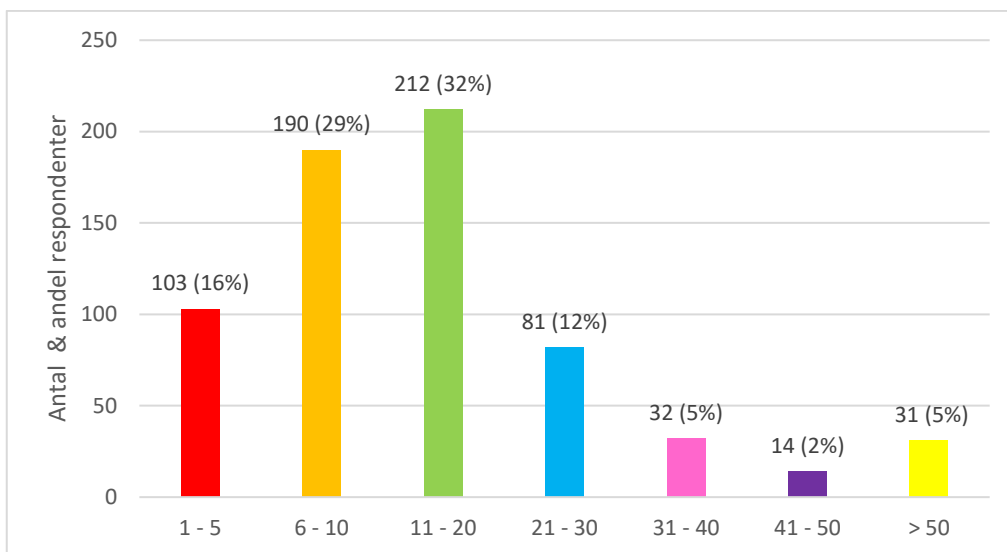
4.1.1 Information om respondenterna och deras hönshållning

Totalt besvarades enkäten av 687 hönshållare. Det finns 25 084 anläggningar registrerade med upp till 350 höns. Det innebär att ca 3 % av hobbyhönshållarna med registrerade anläggningar svarat på enkäten. Av de som deltog fullföljde 81% (554/687) enkäten och besvarade samtliga frågor. Ett visst bortfall uppstod i enkäten, vilket medförde att antal svar varierade mellan frågorna. I studien baserades resultatet på samtliga svar, men antalet respondenter anges för varje fråga. För frågor med flera svarsalternativ kunde resultatet överstiga 100%. Respondenterna var geografiskt spridda över hela landet där 51% (345/679) kom från Götaland, 35% (241/679) kom från Svealand, och 14% (93/679) kom från Norrland.

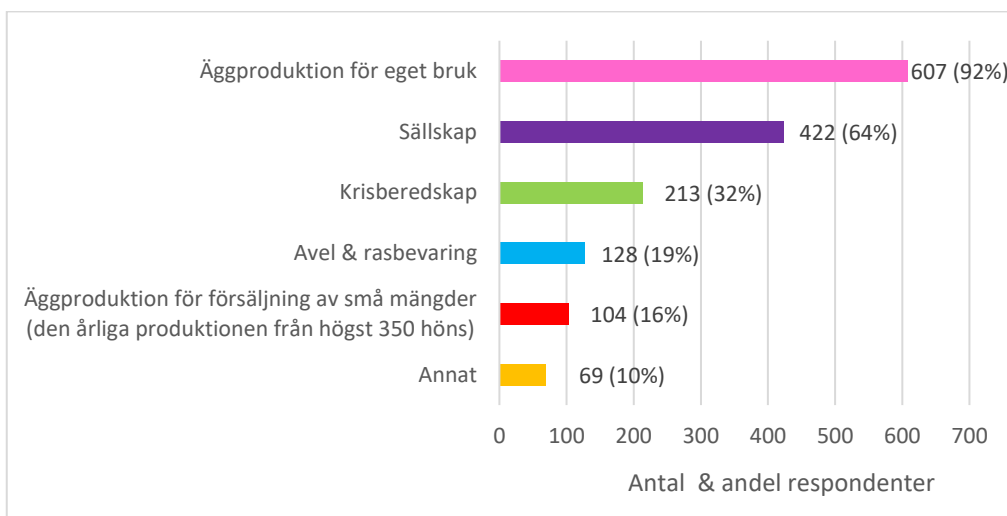
De flesta respondenter höll små till medelstora flockar, där 76% (505/663) hade mellan 1–20 vuxna höns (Figur 1). Totalt 15% (102/661) angav att de hade haft höns i mindre än ett år, medan 43% (286/661) hade haft höns i 1–5 år. Resterande respondenter var fördelade mellan 6–10 år (22%, 144/661) och minst 11 år (20%, 129/661). Det var vanligast (81%, 540/663) att hålla 1–5 olika hönsraser. Andelen respondenter som hade sex eller fler hönsraser uppgick till 18% (121/663), och 1% (5/664) svarade *vet ej* vad gäller antal hönsraser. De huvudsakliga syftena med hönshållningen var *äggproduktion för eget bruk*, *sällskap* och *krisberedskap* (Figur 2). Anledningar som framkom i fritextsvaren inkluderade: uppfylla ett cirkulärt kretslopp, gödsel, kött för eget bruk, trädgårdsnytta, etiska syften och skadedjursbekämpning.

Det var vanligast att hålla hönsen inomhus med tillgång till rastgård ute året runt (Figur 3). En betydande andel angav även att hönsen hade tillgång till fri rörelse utanför inhägnat område, medan det var mycket ovanligt att enbart hålla hönsen inomhus. Respondenterna som svarar *annat* beskrev variationer mellan fri rörelse

under tillsyn, rastgård och tillgång till olika utrymmen, ofta beroende på årstid eller rådande restriktioner.

Figur 1. Antalet vuxna hönsfåglar som hölls av varje respondent vid tidpunkten för enkäten (n=663)

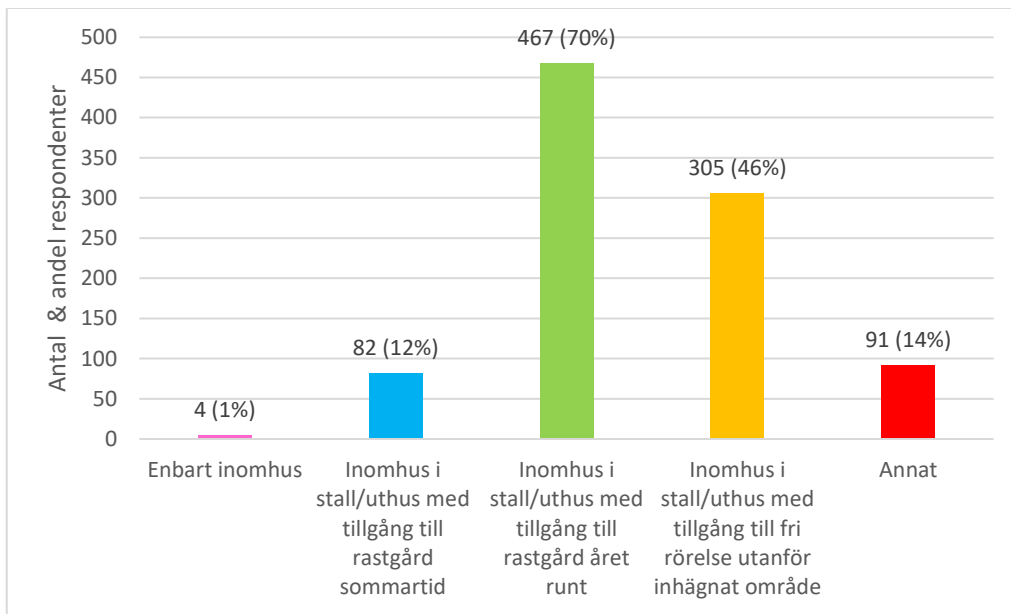

Figur 2. Respondenternas huvudsakliga syften med deras hönshållning (n=662)

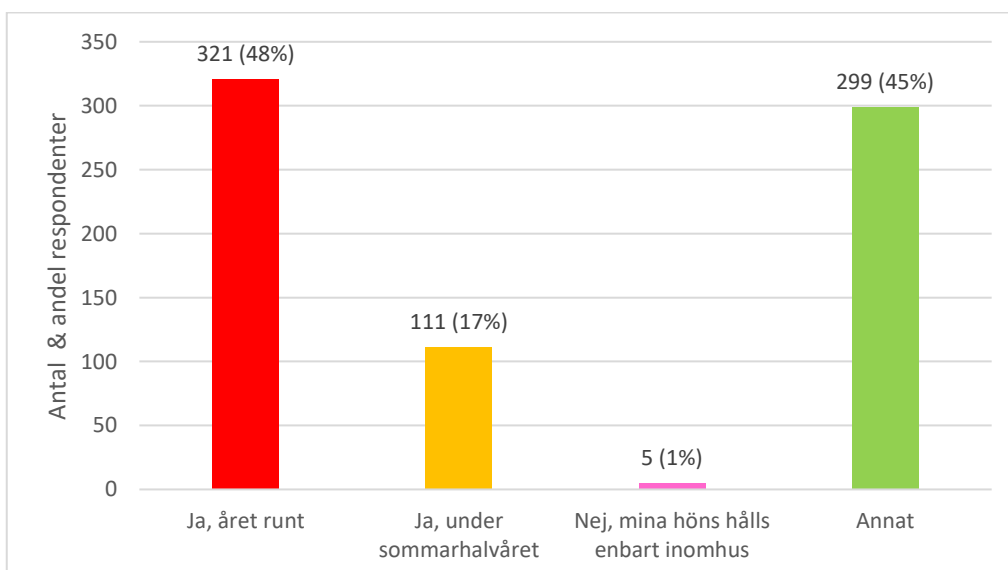
Många hönshållare angav att de gav tillgång till utevistelse dygnet runt (Figur 4). Nära hälften av respondenterna valde dock alternativet *annat*, där det framkom att det vanligaste var utevistelse under dagen och inomhusvistelse under natten på grund av rovdjursrisk. Vissa höll även hönsen inne eller gav tillfälliga möjligheter till utevistelse under kalla perioder.

4.1.2 Respondenternas djurutrymmen

Respondenterna tillfrågades om de hade ett eller flera inom- och utomhusutrymmen till sina höns. Majoriteten, 79% (519/653), svarade att de hade ett inomhusutrymme och 81% (525/649) att de hade ett utomhusutrymme. För de respondenter som enbart hade ett inom- och utomhusutrymme samlades data in om antal höns som hölls i utrymmet, samt storleken på utrymmet (Tabell 5 och 6). Det framkom att det var vanligt med en inhägnad utomhus som kombinerades med tillgång till fri rörelse utanför inhägnat område under uppsikt.

Figur 3. Respondenternas svar på hur de huvudsakligen höll sina höns (n=662)

Figur 4. Antalet hönshållare som gav sina höns tillgång till utevistelse dygnet runt (n=662)

Respondenter med flera inom- och utomhusutrymmen redovisade storleken för de minsta respektive största utrymmena separat, samt antal höns som hölls i respektive utrymmen (Tabell 7, 8, 9 och 10). I fritextsvaren angavs att de minsta inomhusutrymmena ofta användes för kycklingar fram till integrering i flocken, eller som tillfälligt utrymme vis exempelvis sjukdom.

Tabell 5. Tabellen redovisar de flockstorlekar (n=500) och den storlek på inomhusutrymmet (n=467) som respondenterna angav att de hade för sina höns.

Antal höns	Antal svarande	Antal som angav storlek på utrymme	Min-Max storlek på hönsens utrymme	Median totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde yta per höna
1–5	101	91	1–300 m ²	4 m ²	8,8 m ²	1,8–8,8 m ²
6–10	172	165	1–30 m ²	7 m ²	8 m ²	0,8–1,3 m ²
11–20	171	159	3–60 m ²	12 m ²	13,8 m ²	0,7–1,3 m ²
21–30	42	38	4–70 m ²	17,5 m ²	21,1 m ²	0,7–1 m ²
31–40	10	9	10–100 m ²	25 m ²	33,4 m ²	0,8–1,1 m ²
41–50	6	5	8–100 m ²	50 m ²	55,8 m ²	1,1–1,4 m ²

Tabell 6. Tabellen redovisar de flockstorlekar (n=504) och den storlek på utomhusutrymmet (n=464) som respondenterna angav att de hade för sina höns.

Antal höns	Antal svarande	Antal som angav storlek på utrymme	Min-Max storlek på hönsens utrymme	Median totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde yta per höna
1–5	98	87	2–1500 m ²	16 m ²	44,4 m ²	8,9–44,4 m ²
6–10	166	156	5–3000 m ²	24,5 m ²	89,5 m ²	9–14,9 m ²
11–20	167	160	6 m ² -2 ha	30 m ²	434,9 m ²	21,7–39,5 m ²
21–30	48	41	9 m ² -2,5 ha	50 m ²	1 247,3 m ²	59,4–41,6 m ²
31–40	12	11	25 m ² -2 ha	70 m ²	1 927,3 m ²	48,2–62,2 m ²
41–50	9	7	30 m ² -12 ha	400 m ²	1,7 ha	348,7–425,3 m ²
≥ 51	5	2	100–140 m ²	120 m ²	120 m ²	≤ 2,4 m ²

Tabell 7. Tabellen redovisar de flockstorlekar (n=124) och den storlek på det minsta inomhusutrymmet (n=114) som respondenterna angav att de hade för sina höns.

Antal höns	Antal svarande	Antal som angav storlek på utrymme	Min-Max storlek på hönsens utrymme	Median totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde yta per höna
1–5	60	56	1–15 m ²	4 m ²	4,9 m ²	1–4,9 m ²
6–10	42	36	2–20 m ²	5,5 m ²	6,9 m ²	0,7–1,2 m ²
11–20	20	16	1–30 m ²	6,5 m ²	9,1 m ²	0,5–0,8 m ²
≥ 21	6	6	6–25 m ²	14,5 m ²	14,7 m ²	≤ 0,7 m ²

Tabell 8. Tabellen redovisar de flockstorlekar ($n=119$) och den storlek på det största inomhusutrymmet ($n=112$) som respondenterna angav att de hade för sina höns.

Antal höns	Antal svarande	Antal som angav storlek på utrymme	Min-Max storlek på hönsens utrymme	Median totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde yta per höna
≤ 10	45	36	2–48 m ²	10 m ²	11,2 m ²	≥ 1,1 m ²
11–20	41	37	5–36 m ²	12 m ²	13,9 m ²	0,7–1,3 m ²
21–40	29	27	3–56 m ²	20 m ²	19 m ²	0,5–0,9 m ²
41–60	6	6	20–65 m ²	27,5 m ²	32 m ²	0,5–0,8 m ²
≥ 91	2	1	50 m ²	50 m ²	50 m ²	≤ 0,5 m ²

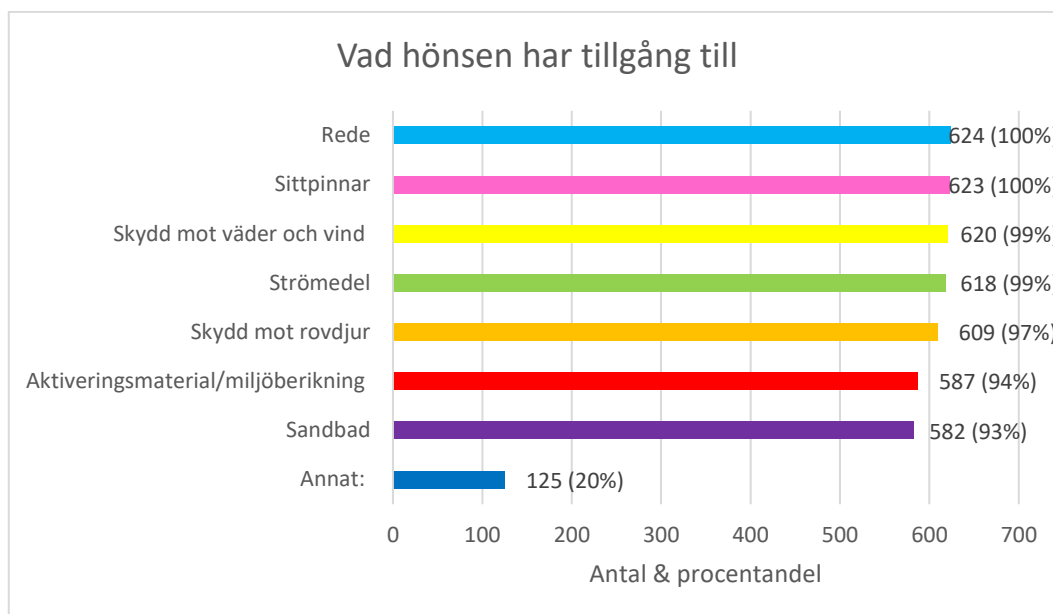
Tabell 9. Tabellen redovisar de flockstorlekar ($n=108$) och den storlek på det minsta utomhusutrymmet ($n=97$) som respondenterna angav att de hade för sina höns.

Antal höns	Antal svarande	Antal som angav storlek på utrymme	Min-Max storlek på hönsens utrymme	Median totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde yta per höna
1–10	78	70	1–1500 m ²	10 m ²	36,1 m ²	≥ 1,8 m ²
11–20	21	19	3–40 m ²	18 m ²	17,6 m ²	0,9–1,6 m ²
≥ 21	8	8	20–100 m ²	45 m ²	49,4 m ²	≤ 2,4 m ²

Tabell 10. Tabellen redovisar de flockstorlekar ($n=108$) och den storlek på det största utomhusutrymmet ($n=95$) som respondenterna angav att de hade för sina höns.

Antal höns	Antal svarande	Antal som angav storlek på utrymme	Min-Max storlek på hönsens utrymme	Median totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde totalyta för hönsens utrymme	Medelvärde yta per höna
≤ 10	39	33	4–1100 m ²	30 m ²	69,1 m ²	≥ 6,9 m ²
11–30	62	56	4–3300 m ²	40 m ²	106,4 m ²	3,5–9,7 m ²
≥ 31	8	6	50–150 m ²	80 m ²	85,3 m ²	≤ 2,8 m ²

Respondenterna gavs möjlighet att ange vilken inredning och vilka resurser deras höns hade tillgång till (Figur 5). En stor majoritet av respondenterna uppgav att deras höns hade tillgång till samtliga fördefinierade resurser. I fritextsvaren framkom främst att hönsen gavs tillgång till utevistelse i miljöer med bärbuskar, träd, stenar och kuperad mark, vilket erbjöd möjligheter att utforska, sprätta, sandbada och söka skydd. Därutöver beskrevs olika typer av miljöberikning, såsom matberikning (exempelvis upphängd kål), speglar, gungor och tillgång till grit (snäckskal, små stenar). Vissa respondenter angav att de tillhandahöll resurser som värmelampor, mekanisk ventilation och extrautrymmen för sjukdomsfall. Det framhölls även att hönsen hade tillgång till specifika material för sandbad och sprättmöjligheter, däribland aska, torv, löv och sand, samt olika strukturer i miljön såsom stubbar, hyllor och gömställen.

Figur 5. Olika typer av inredning och resurser som respondenterna kunde ange att de gav sina höns tillgång till. Figuren visar hur många som gav tillgång till de olika typerna av inredning och resurser. (n=625)

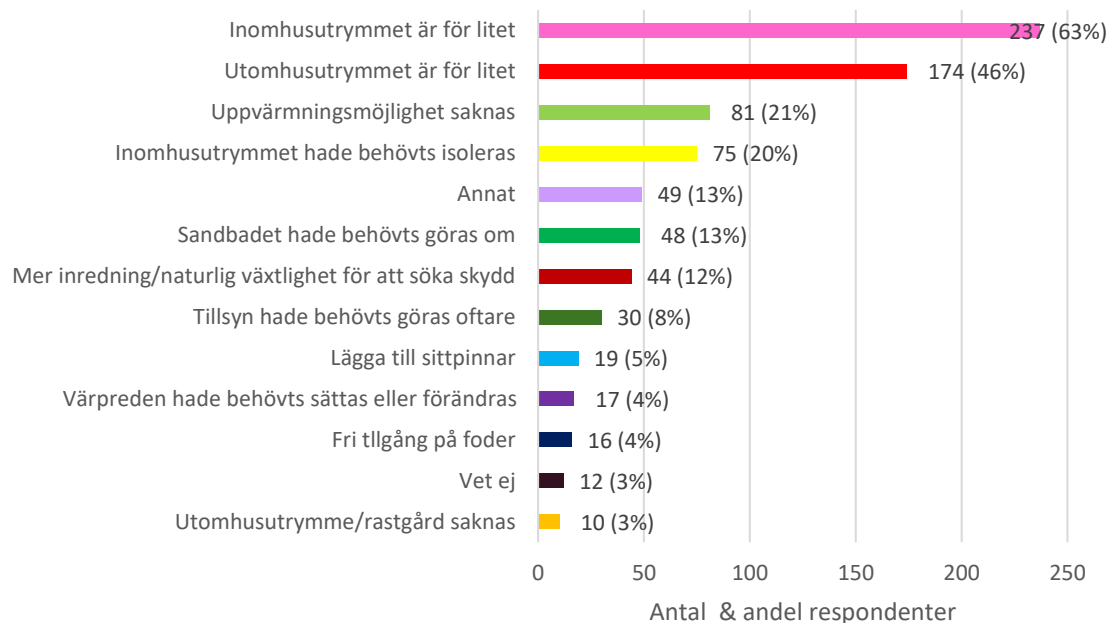
4.1.3 Kännedom om och synpunkter på föreskriftsförslaget

Nästan alla (90%, 558/623) respondenter kände till Jordbruksverkets förslag om nya föreskrifter. Majoriteten (66%, 408/614) bedömde att deras egen hönshållning delvis eller inte alls uppfyllde kraven i förslaget, medan ungefär en tredjedel (31%, 191/614) ansåg att de uppfyllde kraven och 2% (15/614) svarade *vet ej*.

Bland de respondenter som angav att de inte uppfyllde kraven, uppgav majoriteten att inom- och utomhusutrymmet var för litet (Figur 6). I fritextsvaren angavs det främst att förändringar kopplade till utrymmets storlek, tillgång till utevistelse under vintertid, eller förändringar av vissa delar i inredningen hade behövts göras. Det framhölls även att kravet på utevistelse året runt var svårt att uppfylla under vintertid, då hönsen ofta valde att stanna inne eller då öppna luckor riskerade att sänka temperaturen i höns huset. Osäkerhet uttryckes dock kring tolkningen av vissa delar av förslaget, såsom hur ytorna ska beräknas, definitionen av uppvärmda utrymmen, samt tillämpningen av krav kopplade till långstjärtade raser, som föenix.

Inställningen till föreskriftsförslaget var generellt mer negativt än positivt, då 51% (286/561) uppfattade det som ganska eller mycket negativt, medan 19% (104/561) hade en neutral uppfattning och 28% (156/561) upplevde förslaget som ganska/mycket positivt. Det var 3% (15/561) som angav svarsalternativet *vet ej*. Bland de 378 respondenter som uttryckte positiva åsikter i fritextsvaren, fanns ett brett stöd för att stärka djurvälståndet. Särskilt uppskattades att hönsens hälsa och naturliga beteenden, såsom att sprätta, sandbada och sitta upphöjt, gavs större

tyngd. Förslaget ansågs kunna höja lägstanivån, förtydliga djurhållarens ansvar, samt ansågs kunna leda till bättre förutsättningar för att fler höns skulle få en god livskvalitet.

Figur 6. Figuren visar vilka krav i föreskriftsförslaget som respondenterna själva bedömde att deras nuvarande hönshållning inte alls eller endast delvis lever upp till (n=378).

Det var 432 respondenter som uttryckte negativa åsikter i fritextsvaren. Kritiken rörde främst att förslaget uppfattades som oproportionellt då det riktade stränga krav mot hobbyhönshållningen medan den kommersiella hönshållningen inte omfattade på samma sätt. Flera respondenter menade att förslaget var orättvist där fokus hamnade på fel grupp, eftersom småskalig hönshållning ofta beskrivs som mer omsorgsfull, berikad och djurvänlig. Måtten för minimiytorna beskrevs som orimliga och dåligt anpassade för hobbyhöns som ofta får gå fritt i trädgårdar stora delar av dagen. Respondenterna ansåg att krav på ständig utevistelse, isolering och ökad tillsyn var för oflexibla. Det motiverades av vissa respondenter att ökad tillsyn inte anses vara nödvändigt då hönsen inte är intresserade av att man som djurhållare kommer dit, eller att det kräver för mycket tid att titta till hönsen. Det uttrycktes även oro för att reglerna skulle motverka rasbevarande, krisberedskap och självhushållning.

Överlag bedömde drygt hälften förslaget som orimligt avseende praktisk genomförbarhet, kostnader och krisberedskap (Tabell 11). Däremot ansåg respondenterna att praktisk genomförbarhet och djurvälstånd var de viktigaste

faktorerna att ta hänsyn till i ett framtida regelverk, och ungefär två av tre tyckte djurvälståndet var mycket viktigt. Kostnader rankades som minst viktigt, och ca en fjärdedel tyckte detta var mycket viktigt att ta hänsyn till (Tabell 12).

Tabell 11. Respondenternas bedömningar av föreskriftsförslagets rimlighet avseende djurvälstånd, praktisk genomförbarhet, kostnader, självhushållning och krisberedskap.

	Djurvälstånd	Praktisk genomförbarhet	Kostnader	Självhushållning	Krisberedskap
Helt orimliga	93 (17%)	118 (21%)	144 (26%)	124 (22%)	158 (29%)
Ganska orimliga	123 (22%)	176 (32%)	144 (26%)	138 (25%)	128 (23%)
Varken rimliga/ orimliga	72 (13%)	85 (15%)	114 (21%)	111 (20%)	100 (18%)
Ganska rimliga	165 (30%)	124 (22%)	88 (16%)	89 (16%)	73 (13%)
Mycket rimliga	95 (17%)	44 (8%)	40 (7%)	51 (9%)	38 (7%)
Vet ej	10 (2%)	10 (2%)	25 (5%)	42 (8%)	57 (10%)
Svar	558	557	555	555	554

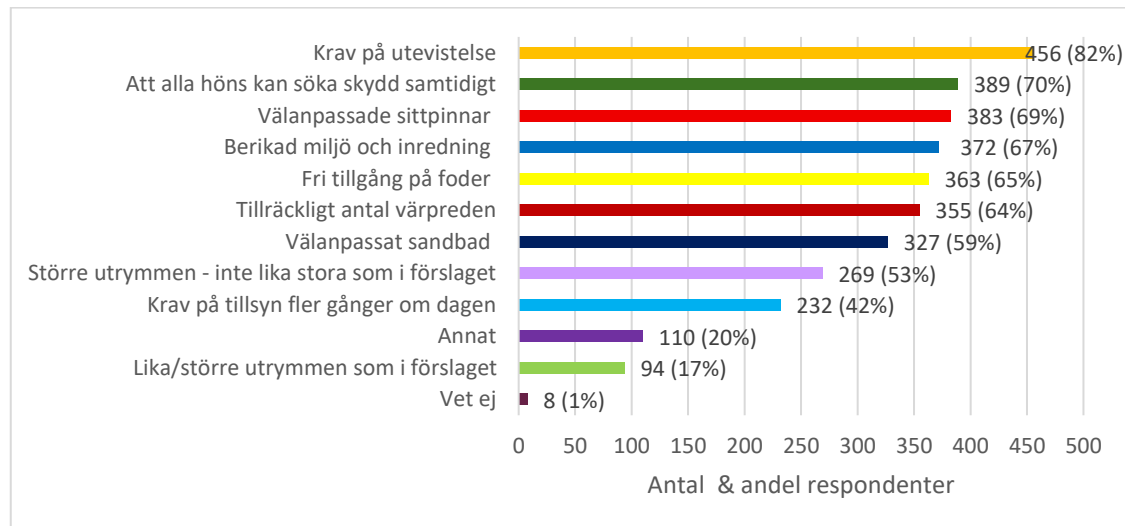
Tabell 12. Respondenternas syn på vad de ansåg vara viktigt att ta hänsyn till i ett framtida regelverk avseende djurvälstånd, praktisk genomförbarhet, kostnader, självhushållning och krisberedskap.

	Djurvälstånd	Praktisk genomförbarhet	Kostnader	Självhushållning	Krisberedskap
Inte viktigt	3 (1%)	2 (0%)	5 (1%)	4 (1%)	4 (1%)
Mindre viktigt	10 (2%)	8 (1%)	68 (12%)	34 (6%)	46 (8%)
Viktigt	100 (18%)	124 (22%)	166 (30%)	120 (22%)	123 (22%)
Ganska viktigt	63 (11%)	149 (27%)	159 (29%)	136 (25%)	125 (23%)
Mycket viktigt	373 (67%)	261 (47%)	142 (26%)	232 (42%)	222 (40%)
Vet ej	7 (1%)	11 (2%)	15 (3%)	29 (5%)	33 (6%)
Svar	556	555	555	555	553

Vid prioritering av framtida krav rankades *krav på utevistelse, att alla höns kan söka skydd samtidigt och välanpassade sittpinnar* högst (Figur 7). Däremot fanns ett lågt stöd för utrymmeskrav som motsvarade eller översteg förslagets eller att tillsyn skulle krävas flera gånger per dag. I fritextsvaren betonades att ett framtida regelverk framför allt behövde vara rimligt, flexibelt och anpassat till hobbyhönshållningens förutsättningar. Många respondenter framförde att reglerna borde utgå från hönsens faktiska behov snarare än fasta minimikrav, och att utrymmeskrav borde kunna anpassas efter flockstorlek, tillgång till fri utevistelse och anläggningens geografiska placering.

Flera respondenter ansåg även att fokus i högre grad borde riktas mot den kommersiella hönshållningen. En återkommande synpunkt var att samma regler borde gälla för alla höns oavsett inhysningsform, då behoven bedömdes vara desamma. Som konkreta delar i ett framtida regelverk föreslogs fri tillgång till rent

vatten, skydd mot rovdjur, väderskyddad utevistelse, ventilation samt frostfria inomhusutrymmen. Respondenterna betonade vikten av ett helhetsperspektiv där djurvälstånd, smittskydd, krisberedskap och självhushållning vägdes mot varandra.

Figur 7. Vad respondenterna ansåg var viktigt att ha med i ett framtida regelverk för hobbyhöns. (n=555)

I den avslutande fritextfrågan upprepade respondenterna att framtida regler borde riktas mot den kommersiella hönshållningen, då respondenterna poängterade att hönsens behov var de samma oavsett produktionsform. Det framkom även här kritik mot att de föreslagna kraven på utrymme, uppvärmning och tillsyn var dåligt förankrade i praktiken. Vissa respondenter angav att förslaget var en anledning till att de valt att inte registrera sina höns hos Jordbruksverket, trots gällande krav. Flera ansåg att god djurvälstånd borde bedömas utifrån en helhetsbild snarare än enskilda mått.

Vidare innehöll svaren på den avslutande fritextfrågan synpunkter på krisberedskap, självhushållning och bevarande av lantraser. Hobbyhönshållningen beskrevs som betydelsefull för lokal livsmedelsproduktion, genetisk variation och samhällets robusthet, vilket riskerade att försvåras av alltför långtgående krav. Slutligen kommenterades själva enkäten, där vissa frågor upplevdes som otydliga, ledande eller svåra att besvara utan ytterligare bakgrundsinformation om nuvarande och föreslagna lagstiftning.

4.2 Intervjuer

Här nedan presenteras de intervjuer som har utförts under studiens gång. Resultatet baseras på fem intervjuer där Nationellt centrum för djurvälstånd (SCAW) och den deltagande forskaren, bägge vid Sveriges lantbruksuniversitet, har bidragit med

vetenskaplig kunskap medan Djurskyddet Sverige spelar en viktig roll för opinionsbildning inom djurskyddsfrågor. Svenska Fjäderfäklubben och Sveriges Lanthönsklubb bidrar med djurhållarnas perspektiv där de representeras sina medlemmar och organisationerna är viktiga inom hobbyhönshållningen. En intervju genomfördes även med Riksförbundet Svensk Fågelhobby, men då det framkom under intervjun att deras fokus främst ligger på flygande sällskapsfåglar, såsom parakiter och kanarifåglar snarare än hobbyhöns, presenteras inte deras svar i resultatet.

Nationellt centrum för djurvelfärd (SCAW), Sveriges lantbruksuniversitet

Nationellt centrum för djurvelfärd (SCAW) vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) är en expertfunktion inom djurskydds- och djurvelfärdsfrågor, främst riktad till myndigheter samt näringen. SCAW hade i grunden en positiv uppfattning till de delar av L80-förslaget som handlade om tamhöns ur ett djurvelfärdsperspektiv, då det tar hänsyn till fåglarnas behov. Centrumet bedömde att flera krav i förslaget låg i linje med aktuell kunskap om fjäderfäns behov, men att vissa formuleringar behövde förtydligande definitioner (exempelvis definitionen av "värmeisolerat" och hur "fri tillgång till värpreden" ska förstås). SCAW deltog även i Jordbruksverkets samrådsgrupp före remissutskick och upplevde dialogen som givande, även om hobbyhöns inte diskuterades specifikt under de samråd de närvarade vid.

Det främsta problemet SCAW såg med förslaget var otydligheten och risken för missuppfattningar kring utrymmeskraven, särskilt gränsdragningen mellan storlekskategorier. Som exempel nämndes att en enskild stor tupp skulle resultera i högre utrymmeskrav för hela gruppen. SCAW uttryckte även risker gällande pedagogiska brister där kraven för hobbyhönshållning blir mycket högre i jämförelse med kommersiell produktion, trots att det rör sig om samma art. Vidare påtalades att en gråzon mellan hobby, småskalig försäljning och kommersiell hållning lämnades oredovisad i förslaget.

SCAW menade att välfärden sannolikt hade förbättrats om förslaget trätt i kraft, men att utfallet för hobbyhönshållare och efterlevnad beror starkt på hur utrymmeskraven tolkas samt på övergångstider. Därför önskade representanten att man inför ett nytt förslag behåller de generella välfärdskraven men förtydligar utrymmeskraven. SCAW menade avslutningsvis att förändringarna för hobbyhöns kan verka normerande och på sikt påverka konsumentkrav och därmed även den kommersiella hönshållningen.

Forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)

Forskaren har studerat välfärd hos höns och ansåg att delarna om tamhöns i L80-förslaget var rimliga utifrån hönsens behov. Större yta och lägre beläggning sågs som positivt, då trängsel försämrade välfärd och ökade risken för oönskade beteenden. Krav på berikning, värpreden och möjlighet till sandbad uppfattades också ligga i linje med god välfärd hos hönsen; samtliga nämnda krav bedömdes ha stöd i den nuvarande vetenskapliga kunskapsbilden om höns. Inför ett nytt förslag framhölls att förslaget var välutformat, där vikten av artanpassade sittpinnar ansågs positiv, tillsammans med välutformade reden, substrat för sandbad samt möjlighet till födosök och utforskande. Utevistelse sågs som viktigt för variation och UV-ljus, även om detta krävde skydd eller vegetation för att hönsen tryggt skulle kunna utnyttja ytan. Forskaren bedömde att hobbyregler på sikt kunde bidra till en normförskjutning genom att tydliggöra att de kommersiella kraven var låga ur ett välfärds perspektiv.

Det främsta problemet som lyftes var tolkningsutrymmet i vissa formuleringar, till exempel ”tillräckligt” med reden och sittpinnar, då det var möjligt att uppfylla kraven utan att optimera välfärden. Som ett exempel nämndes att sittpinnar kunde placeras nära marken trots att höns föredrar att sitta högt. Forskaren var inte delaktig i någon samrådsgrupp med Jordbruksverket innan förslaget skickades ut på remiss.

Djurskyddet Sverige

Djurskyddet Sverige är en organisation som arbetar med praktiskt djurskyddsarbete och policyarbete. Organisationen var generellt positiv till L80-förslaget och betonade att regelverk bör vara vetenskapligt förankrade samt utgå från djurskyddslagens kompetenskrav. Djurskyddet Sverige ställde sig särskilt positiva till de föreslagna utrymmeskraven och tillsynskraven, då dessa ansågs främja djurens naturliga beteenden. Enligt Djurskyddet Sverige fick sällskapsdjur gärna hållas så länge deras behov tillgodosågs, vilket bedömdes kräva tillräckligt med utrymme. Djurskyddet Sverige identifierade inget i själva förslaget som var direkt problematiskt, men konstaterade att den efterföljande debatten blottade kunskapsbrister hos vissa djurhållare.

Organisationen deltog i Jordbruksverkets samrådsgrupp innan förslaget skickades ut på remiss och beskrev dialogen som väl fungerande. Representanten för organisationen upplevde att det fanns lika möjligheter för alla deltagare att lämna synpunkter och att dessa dokumenterades ordentligt, även om alla förslag inte fördes vidare. Under remissrundan förekom ingen direkt dialog med Jordbruksverket, men organisationen uppfattade att myndigheten var öppen för kontakt vid behov.

Djurskyddet Sveriges bedömning var att förslaget skulle ha förbättrat sällskapsdjurens välfärd genom tydligare krav på utrymme, berikning och tillsyn, vilket även skulle ha ökat kunskapen bland djurhållare. Organisationen avstod från att fastslå exakta effekter för hobbyhönshållare, men förmodade att vissa djurhållare hade behövt avveckla sin hönshållning om de inte kunde tillgodose djurens behov enligt de nya kraven; detta med motiveringen att man inte kan ”anpassa djuren efter hur vi bor”. Inför nästa remissrunda ansåg organisationen att Jordbruksverket borde vara tydligare med att det rör sig om ett förslag samt bättre sammanfatta de tänkta förändringarna. Vidare framhölls att framtida förslag bör ha en tydlig förankring i djurskyddslagen och att kommunikationen till allmänheten bör förstärkas för att visa att kraven baseras på vetenskap. Avslutningsvis menade organisationen att ökad kunskap om djurs behov kunde bidra till högre krav även inom lantbruket.

Sveriges Fjäderfäklubb

Sveriges fjäderfäklubb är en förening för hobbyhöns och rashöns med viss inriktning på utställningsverksamhet. Medlemmar består av både utställare och personer som håller höns för nöjes skull, och föreningen lyfte att många medlemmar hamnar i en gråzon mellan ren hobbyverksamhet och viss äggproduktion. Det beskrev att föreningen inte hade egna riktlinjer utan hänvisar till gällande lagstiftning. Grundtanken i L80-förslaget, att förbättra välfärden genom mer utrymme och bättre förutsättningar för djuren, ansågs vara positiv. Föreningen bedömde även att flera av kraven rörande tillsyn, skydd, stimulans samt tillgång till mat och vatten var rimliga.

Det främsta problemet ansågs vara utrymmeskraven, som upplevdes som särskilt problematiskt för uppfödare som behövde dela upp grupper och hantera ungdjur. Praktiska lösningar som fungerar idag, exempelvis flyttbara markburar, bedömdes riskera att bli omöjliga att använda med det nya förslaget. Vidare betonades att utställningsverksamheten skulle påverkas negativt av en 24-timmarsgräns, då inlämning, bedömning, öppettider och transporter ofta krävde längre tid. Föreningen saknade även undantag och tydlighet för specifika situationer, såsom hönor med kycklingar, och menade att definitionen av ”hobby” kontra ”produktion” var oklar. Vidare framfördes att kraven inte stämde överens med praktiska förutsättningar under svensk vintertid, särskilt rörande kravet på daglig utevistelse. Organisationen upplevde sammantaget att förslaget saknade tillräcklig praktisk och vetenskaplig förankring.

Jordbruksverket hade ingen dialog med föreningen före eller under remissutskicket. Om förslaget hade trätt i kraft bedömde föreningen att hönsen sannolikt inte skulle ha fått det sämre av mer yta, men att många hobbyhållare kunde ha tvingats sluta

eller minska sin hönshållning, vilket i sin tur skulle ha slagit mot föreningslivet. Inför ett nytt förslag betonades att höns bör särskiljas från andra marklevande fåglar och att krav måste fungera praktiskt i svenskt klimat, med rimliga inomhusnivåer och behovsstyrd isolering eller värme.

Svenska Lanthönsklubben

Svenska Lanthönsklubben är en förening med drygt 1000 medlemmar som bevarar svenska fjäderfälantraser. Föreningen framhöll att bevarandet sköts av ideella föreningar genom ”levande genbank” i många spridda flockar. För de elva hönsraser som föreningen bevarar beskrevs det att det fanns särskilda genbanksregler med rekommendationer rörande utevistelse, belägningsgrad, inomhusmiljö och utfodring. Föreningen följer upp detta genom rådgivningsbesök, medlemsdialog och informations utskick, samt genom att neka genbanksdeltagande vid olämplig djurhållning. Representanten bedömde att vissa besättningar sannolikt hade fått en förbättrad välfärd om förslaget trätt i kraft.

Helhetsintrycket av förslaget var dock negativt, främst då höns buntades ihop med andra marklevande fåglar med andra behov, samt för att utrymmeskraven ansågs vara extrema och svårgenomförda. Vidare ansågs kravet på uppvärmningsbara utrymmen inte vara förenligt med lantrasernas anpassning till det svenska klimatet. Kravet på fri tillgång till foder kritiserades också, då det bedömdes öka risken för skadedjur, samt medföra en risk för överutfodring av de lättfödda lantraserna. Organisationen ansåg även att användningen av kroppslängd var svårtolkat och irrelevant för höns, då dessa i stället brukar kategoriseras som lätta eller tunga raser.

Föreningen hade ingen kontakt med Jordbruksverket före remissutskicket och framförde en önskan om direkt dialog inför kommande arbete med föreskrifterna. Om L80 hade trätt i kraft var föreningens bedömning att många hobbyhållare skulle ha tvingats sluta eller välja att bryta mot reglerna, vilket i sin tur skulle hota bevarandearbetet och minska den genetiska basen. Föreningen efterfrågade ett mer sansat förslag där domesticerade fåglar (höns, ankor, gäss, etc.) regleras i ett eget kapitel, och menade att deras befintliga genbanksregler skulle kunna utgöra en rimlig grund. Avslutningsvis sågs risker att en strikt L80 skulle kunna påverka lantbrukets regler negativt då de striktare reglerna skulle kunna leda till striktare regler inom lantbruket. Enligt föreningen skulle det kunna motverka självförsörjning och beredskap.

5. Diskussion

5.1 Metoddiskussion

Huvuddelen av litteraturen som har använts i studien är granskad (peer reviewed), vilket borgar för en god vetenskaplig grund. I en del fall har hemsidor, tidningsartiklar och rapporter använts, eftersom de ansetts innehålla relevant information för arbetet.

5.1.1 Enkäten och intervjuerna

Kombinationen av enkät och intervjuer har gett studien såväl en bred som djup förståelse för såväl hobbyhönshållares som andra relevanta aktörers perspektiv och kunskap avseende förslaget på nya regler för hobbyhönshållning. Att samla in både kvantitativa och kvalitativa data möjliggör att mer robust resultat. Vissa brister identifierades dock i enkäten, som även påpekades av vissa respondenter. En brist var avsaknaden av en specifik fråga om hobbyhönshållarnas kännedom om det nuvarande regelverket. Även om kunskapsnivån till viss del kan utläsas indirekt ur övriga svar, försvårade detta bedömningen om kritiken mot förslaget grundar sig i skärpta föreskrifter eller i en generell brist på kännedom om lagstiftningen.

Det saknades även ett svarsalternativ för de hönshållare som gav tillgång till utevistelse under dagtid, men höll dem inne under natten. Detta var ett av de vanligaste fritextsvaren och om alternativet hade funnits hade analysen av inhysningsformer underlättats samtidigt som behovet av fritextsvar sannolikt minskat. Vissa respondenter upplevde enkäten som ledande eller otydlig, dock specificerades inte vad som ansågs ledande eller otydligt. En otydlighet skulle kunna vara bristen på en förklaring av nuvarande regelverk. Det skulle däremot vara svårt, då hobbyhönsen befinner sig i en gråzon vad gäller vilka föreskrifter de omfattas av. Det skulle även leda till mycket text för respondenterna att läsa, vilket ökar risken för bortfall.

Intervjuer genomfördes med sakkunniga aktörer såsom SCAW, forskare, och intresseorganisationer. Detta medförde att olika perspektiv samlades in vad gäller både nuvarande kunskapsläge för höns och den praktiska förankring som krävs för att ett regelverk ska fungera praktiskt. Då det var ett år sedan förslaget gick ut på remiss valdes att skicka ut en sammanfattning av innehållet inför intervjuerna, för att säkerställa att aktörerna hade relevant information om förslaget färskt i minnet. En svaghet var dock att de tillfrågade länsstyrelserna inte deltog, detta gör att tillsynsmyndighetens perspektiv på efterlevnad, kommunikation med Jordbruksverket och uppfattning om hobbyhönsens välfärdsnivå saknas.

5.1.2 Datakvalitet och analys

Enkäten hade 687 respondenter, vilket utgör ca 3 % av antalet anläggningar med upp till 350 höns registrerade i Sverige. Det är en liten proportion av Sveriges hobbyhönshållare som representeras i enkäten, vilket kan påverka hur representativt resultatet är för den genomsnittliga hönshållaren. Risken med att använda sociala medier är att det enbart är de hönshållare som använder sådana plattformar som nås, samt att det enbart är de mest engagerade och kunniga som svarat på enkäten. Ett alternativ för att bredda räckvidden hade varit att distribuera enkäten via intresseorganisationers kanaler för att fånga in de som inte använder sociala medier.

Analysen har fokuserat på beskrivande statistik i stället för statistiska tester, då syftet var att kartlägga den nuvarande situationen snarare än att fastställa statistiska samband eller skillnader. En utmaning i analysen var hanteringen av den stora mängden fritextsvar samt beräkningarna som krävdes för att tolka ytangivelser. Vid motstridiga svar, exempelvis om en respondent angav olika mått för samma utrymme, användes det minsta måttet för att inte överskatta utrymmet. Medelvärdena för utomhusytorna är inte helt representativa då ytorna kunde variera kraftigt; vissa låter hönsen gå fritt i trädgården medan andra låter hönsens gå i hönsgårdar. Att slå samman dessa till ett medelvärde riskerar att ge en felaktig syn på hur stor utomhusyta de flesta höns har tillgång till. Därför redovisades även medianvärdet för att ge en mer rättvis bild.

5.2 Diskussion – resultat

5.2.1 Miljö, utrymme och behov

För att säkerställa en god djurvälstånd krävs en miljö som stimulerar djurens naturliga beteenden. Miljöberikning spelar här en viktig roll då det stimulerar födosök, lek och rörelse, samtidigt som det minskar frekvensen av onormala beteenden (Agner Arnö *et al.* 2024). Genom att erbjuda komplexa miljöer främjas en ökad beteendemässig variation, vilket i sin tur kan minska förekomsten av onaturliga beteenden (Appleby *et al.* 2004). Stimulerande miljöer är även viktiga för kycklingars utveckling då det kan leda till bättre motorik, mindre rädsla och bättre sociala färdigheter (Mench 2017).

I L80-förslaget introducerades tydligare krav på resurser för att djuren skulle kunna få utlopp för sina naturliga beteenden. Ett nytt krav som infördes var att marklevande fåglar skulle få fri tillgång till utevistelse under dagtid (5 kap. 9§ L80 [SJVFS 2025:XX]). Det saknas en direkt motivering till varför de ska ha fri tillgång till utevistelse i konsekvensutredningen, men vid mejlkontakt med Jordbruksverket framgick att motiveringen till kravet var att konkretisera djurskyddslagens krav på

en god djurmiljö där djuren kan röra sig obehindrat och utföra naturliga beteenden⁵. Forskning har visat att höns har ett starkt behov av att födosöka och utforska (Appleby *et al.* 2004), vilket utomhusmiljöer ofta möjliggör eftersom den miljön är mer komplex och ”berikande”. Krav på utevistelse rankades även som viktigast av respondenterna att ha med i ett framtida regelverk, samt påtalades av både SCAW och forskaren vid SLU ha en gedigen vetenskaplig förankring.

Eftersom nuvarande L80 inte anses vara förenlig med djurskyddslagens syfte avser Jordbruksverket att skicka ut ett reviderat förslag på remiss så småningom, där de också avser att inkludera hobbyhönsen då L80 är bättre anpassat för småskalig hållning. Den insamlade litteraturen samt intervjuer med forskaren vid SLU och SCAW visar att förslaget som kom ut våren 2025 till stora delar var vetenskapligt förankrat utifrån hönsens behov och naturliga beteenden. Det fanns förslag på undantag i förslaget för att möjliggöra flexibilitet under särskilda omständigheter. Fåglarna skulle t.ex. få hållas instängda vid omedelbar fara för rovdjursangrepp, om de behövde omvårdnad inomhus, samt vid smittskyddsrestriktioner (5 kap. 11§ L80 [SJVFS 2025:XX]). Detta gör att inomhusutrymmets storlek och utformning är en viktig välfärdsfaktor (Hayes 2021). Om hönsen hålls inne av någon anledning under längre perioder, exempelvis vid smittskyddsrestriktioner, ökar trängseln risken för stress och onormala beteenden (Broom 2022; EFSA 2022). Storleken och utformningen av inomhusutrymmet blir då kritisk när det råder restriktioner, vid exempelvis fågelinfluensa, då djuren måste hållas inomhus under längre perioder.

För att efterleva djurskyddslagens krav krävs det att föreskrifterna utformas på sådant sätt att inomhusutrymmet kan uppfylla hönsens naturliga beteenden, även när utomhusutrymmet inte är tillgängligt. Studiens resultat visar på stor variation på tillgänglig inomhusyta (Tabell 6, 8 & 9) där vissa höns hölls i små utrymmen. Risken med små utrymmen är att det inte ryms tillräckligt med resurser, såsom sittpinnar, reden och sandbad. Inomhusmiljön riskerar då att inte uppfylla hönsens behov, och möjliggör inte för hönsen att utföra de beteenden som de har en starkt inre motivation av att utföra. Små inomhusutrymmen utan tillgång till utomhusytor kan således påverka djurvälståndet negativt.

Resultatet visade att nästan alla respondenter tillhandahåller sittpinnar, reden och sandbad till sina höns (Fig. 5) och en majoritet ansåg att krav på dessa resurser bör inkluderas i ett framtida regelverk (Fig. 7). Även med hänsyn tagen till olika antal respondenter (Fig 5 och 7), så ansåg dock en mindre andel att dessa resurser skulle regleras i ett framtida regelverk jämfört med den omfattning dessa resurser tillhandahålls idag. En viss diskrepans mellan hur hönsen har det idag och vad lagstiftningen bör innehålla kan tyda på en variation i kunskap hos

⁵ Djurvälståndsenheten, Jordbruksverket, mejlkontakt 2026-04-14

hobbyhönshållare som Hayes (2021) diskuterar. Sittpinnar, reden och sandbad, särskilt välanpassade sådana, är viktiga för hönsens välfärd (Mench 2017; Widowski & Rentsch 2023). Både vilobeteendet på upphöjda platser och sökandet efter skyddade reden är nödvändiga för att höns ska kunna utföra naturliga beteenden (Appleby *et al.* 2004; Estevez 2018; Widowski & Rentsch 2023). Om hönsen inte får tillgång till dessa resurser eller om utrymmena där djuren hålls inte har välanpassad inredning ökar riskerna för stressade djur som skulle kunna leda till onormala beteenden (Broom 2022; EFSA 2022).

Det fanns vissa otydligheter i förslaget vad gäller hönsens miljö som identifierades av både enkätrespondenterna och de intervjuade. En otydlighet som identifierades i förslaget var vad som menades med ”uppvärmningsbart utrymme” och begreppet ”termisk komfort”. Det framgick inte tydligt om utrymmet måste kunna värmas upp till t. ex rumstemperatur eller om det räcker med att utrymmet värms upp så att det är över den undre kritiska temperaturen. Av föreskriftsförslaget framgick inte vad den termoneutrala zonen är, samt vilka temperaturer som är de övre och undre kritiska temperaturerna. Detta ställer höga krav på djurhållarens kompetens att bedöma vad som utgör en lämplig temperatur. Dock ska djurhållare enligt 2 kap. 3§ DL ha tillräcklig kompetens för att tillgodose djurets behov. Höns kan börja bli värmestressade vid 27 °C (Vandana *et al.* 2020). Den optimala temperaturen för produktion och fodereffektivitet ligger mellan 18–24 °C, och äggproduktionen kan påverkas negativt redan vid 16 °C (Kim *et al.* 2023). Även om djurhållare har ett kompetenskrav enligt djurskyddslagen, är det frågan om denna typ av vetenskapliga information är lättillgänglig för den vardagliga hönshållaren.

Förslaget på värmeisolerat utrymme motiverades genom att avsaknaden av värmeisolerat utrymme vintertid är en bidragande faktor till en dålig inomhusmiljö för tamhöns och kan öka risken för köldskador och att djuren inte kan upprätthålla termisk komfort (Jordbruksverket 2025c). Isolerade utrymmen är även fördelaktiga under sommaren då ett isolerat utrymme kan hålla värme ute. Detta gör att temperaturen i inomhusutrymmet kan vara något svalare än utomhustemperaturen som hönsen kan söka skydd i.

Kritiken mot uppvärmt och värmeisolerat utrymme bygger på att vissa respondenter inte ansåg att det är nödvändigt då hönsen inte anses behöva uppvärmda eller isolerade utrymmen. Det fanns även de respondenter som ansåg att det skulle bli för dyrt att isolera samt värma upp inomhusutrymmet och det fanns de som ansåg att det skulle motverka hönsens naturliga resistens mot det svenska klimatet. Däremot är det redan idag ett krav i både L111 och L80 (SJVFS 2019:15) att höns ska hållas så att fåglarna har termisk komfort. I 6 kap. 16§ L80 (SJVFS 2019:15)

ska sällskapsfåglar alltid ha tillgång till ett utrymme där temperaturen överstiger 0°C. I 1 kap. 24§ L111 ska hönsen ha ett klimat som ger termisk komfort.

Fri tillgång på foder kritiserades av Svenska Lanthönsklubben på grund av ökad risk för råttor och möss, samt ökad risk för överviktiga höns. Ett förslag som skulle kunna förhindra överviktiga djur vid *ad libitum*-utfodring är att utfodra med foder som har lägre energimängd. Enligt Wall (2025) anpassar höns sin dagskonsumtion utan att bli överfeta.

Tillsyn flera gånger om dagen ansågs av vissa respondenter som onödigt då hönsen inte var intresserade av att man kommer dit, eller att det kräver för mycket tid att titta till hönsen. Tillsyn är dock inte till för att stimulera hönsen, syftet med tillsynen är att djurhållaren ska kunna upptäcka och åtgärda brister i djuren miljö, upptäcka sjukdom, skada eller annat som kan orsaka djuren lidande (Jordbruksverket 2025c). Om de bara har tillsyn en gång om dagen riskerar det att dröja lång tid innan problemet upptäcks och djuret utsätts för onödigt lidande (Jordbruksverket 2025c), vilket inte är förenligt med djurskyddslagen då djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom (2 kap. 1§ DL).

5.2.2 Hobbyhönshållningen idag i relation till lagstiftningen

Hur det tillbakadragna L-80 förslaget förhöll sig till nuvarande lagstiftning är svårt att säga, främst för att det råder osäkerhet kring huruvida hobbyhöns klassificeras som sällskapsdjur (L80 [SJVFS 2019:15]) eller fjäderfä inom lantbruket (L111). Denna gråzon bekräftas av att Jordbruksverket uppgett att hobbyhöns har fallit in under båda föreskrifterna⁶. Uppfattning har varit att hobbyhöns som även hålls för att förse hushåll med ägg vid djurskyddskontroller har bedömts utifrån L111, medan de höns som främst hållits för utställning bedömts utifrån L80 (SJVFS 2019:15). Det hade varit intressant att jämföra hur andra länder hanterar uppdelningen av hobbyhöns och den kommersiella hönshållningen, eller om det faktiskt sker någon uppdelning överhuvudtaget, men det fanns inte tidsmässigt utrymme inom ramen för detta arbete.

Enkäten indikerar att nuvarande regler är okända för en del av hönshållarna, eftersom det framfördes önskemål om nya framtida krav som dock redan finns i nuvarande regelverk. Att det råder osäkerhet bland hobbyhönshållarna om vad som gäller är däremot inte förvånande då de nuvarande reglerna är otydliga även på myndighetsnivå. Denna studie visar även på att hönsen har en slags hybridroll hos hobbyhönshållare då många betraktar sina höns som husdjur, men de utgör också en del av hushållets livsmedelsförsörjning. Liknande har setts i USA där 95% av de

⁶ Djurvälståndsenheten, Jordbruksverket, mejlkontakt 2026-03-10

tillfrågade hobbyhönshållarna angav att de hade höns för egen matproduktion, 63% för trädgårdsnytta och 57% för sällskap (Elkhoraibi *et al.* 2014). Eftersom försäljning av ägg, även i små mängder, inte var särskilt vanligt förekommande hos respondenterna i denna studie, där bara 16% sålde ägg i mindre mängder, talar det för att dagens svenska hobbyhöns främst bör betraktas som sällskapsdjur snarare än lantbruksdjur.

Jordbruksverket har en vägledning för hur sällskapsfåglar bör skötas, där de skriver att fodret ska vara välanpassat, fåglar får inte utfodras med matrester, de ska ha fri tillgång till vatten och att smittskyddsansvaret ligger på ägaren (Jordbruksverket 2024). Här finns det en skillnad mellan lagstiftning och vad som sker i praktiken; det angavs av flera respondenter att de utfodrar sina höns med matrester. Anledningen att fåglar inte får utfodras med matavfall är för att det kan finnas allvarliga djursmittor i avfallet (Jordbruksverket 2024). Detta blir aktuellt att ha i åtanke vid sjukdomsutbrott och krisberedskap. Om hobbyhönsen ses som en del av hushållet egna livsmedelproduktion stärks hushållets beredskap, men det ställer samtidigt högre krav på att hönshållarna är medvetna om de smittrisker som finns och det smittskyddsansvar hönshållaren har.

Resultatet visade att det var strax över två femtedelar av respondenterna som inte nådde upp till de föreslagna utrymmeskraven. Av dessa framkom det att det var strax över hälften som hade för små utomhusutrymmen, och cirka en tredjedel som hade för små inomhusutrymmen. Viktigt att påpeka är att det dock var svårt att göra en bedömning för de som hade flockar med fler än 10 höns. Detta berodde på att det inte hade efterfrågats exakt hur stora respondenternas flockar är, bara mellan ett visst antal. De med 10 eller färre höns som var mellan 25–60 cm skulle enligt förslaget hålla hönsen på en inomhusyta som var 6 m², men för de som hade fler än 10 höns räckte det med att de ökade med 0,6 m² per höna; vilket betydde att minimimåttan kunde vara från 6,6 m² till 12 m² beroende på antal höns för de som höll mellan 11–20 höns. Dessutom finns en osäkerhet med självrapporterade mått, eftersom det finns en risk där hönshållarna har uppskattat den totala ytan i stället för att ha mätt upp den, vilket kan ge, vid feluppskattade mått, en felaktig bild över hur stor yta hönsen faktiskt har.

5.2.3 Uppfattningar, legitimitet och den "orättvisa" industrin

En återkommande kritik mot L80-förslaget i både intervjuerna och enkäten har varit dess bristande förankring i den praktiska hönshållningen. Både respondenterna och de intervjuade hobbyhönsorganisationerna upplevde att hobbyhönsen föll mellan stolarna. Jordbruksverket hade inte genomfört några samråd med de hobbyhönsorganisationer som intervjuats i denna studie. Det går inte heller att finna några intresseorganisationer som var mer specialiserade på höns och var en del av

samrådsgrupperna på Jordbruksverkets (2025e) hemsida. Jordbruksverket har dock vid mejlkontakt förtydligat att de baserade sina förslag på information från interna experter, en samrådsgrupp och EFSA:s sammanställning om välfärd hos värphöns (EFSA 2023)⁷. Jordbruksverket skrev att de: ”hade en fast samrådsgrupp som bestod av representanter från länsstyrelserna, Svenska djurparksföreningen, Djurskyddet Sverige, Blå Stjärnans Djursjukhus, Zoobranschens riksförbund, Djurens Rätt och SCAW på SLU. Tillsammans med dessa och sakkunniga medarbetare på myndigheten bearbetade vi hela författningen, inklusive delarna som rörde marklevande fåglar vilket inkluderade tamhöns”⁸.

Enligt konsekvensutredningen fanns det en inbyggd flexibilitet i föreskriftsförslaget som tillät måttavvikelser om djurskyddet kunde säkerställas på annat sätt (Jordbruksverket 2025c; 1 kap. 12§ L80[SJVFS 2025:XX]). Det finns dock en risk att denna flexibilitet hotar rättssäkerheten vid kontroller. Bedömningen skulle vila tungt på den enskilde djurskyddshandläggarens kompetens, vilket kan variera mellan handläggare och länsstyrelser. Rättssäkerheten kan då ifrågasättas när det finns utrymme för olika bedömningar. Tidigare forskning har visat att lite mindre än hälften av de officiella djurskyddshandläggarna upplever att de och deras kollegor gör likvärdiga bedömningar, men att användningen av subjektiva ord (som ofta används i målbaserade regelverket) gör regelverken svårtolkade (Lundmark Hedman *et al.* 2025). Det finns även risker med att olika bedömningar görs om denna typ av flexibilitet förs in i ett framtida regelverk, vilket går emot målet att alla länsstyrelser ska göra så likvärdiga bedömningar som möjligt (Länsstyrelsen Västernorrland 2022). Det uttrycktes dock av flera respondenter att förslaget fortfarande upplevdes som oflexibelt och saknade ett helhetsperspektiv trots Jordbruksverkets mål.

Något som framkom i enkäten är att respondenterna var mycket kritiska till den lilla yta som de kommersiella hönsen har tillgång till. Sannolikt så resonerade de inte över den totala ytan hos hobbyhöns jämfört med kommersiell hönshållning, för även om minimikravet per höna är betydligt lägre för kommersiell hönshållning (enligt L111) än för hobbyhöns i föreslagna L80 så har varje individ i den kommersiella hönshållningen en betydligt större totalyta att röra sig på jämfört med en hobbyflock. Rent teoretiskt kan hobbybesättningar idag ha samma beläggningsgrad som en kommersiell flock, men skillnaden är att den totala ytan är mycket mindre.

Å ena sidan medför en hög beläggningsgrad risker för hönsens välfärd, som ökad frekvens av onormala beteenden, rörelsesvårigheter och aggression (Appleby *et al.*

⁷ Djurvälståndsenheten, Jordbruksverket, mejlkontakt 2026-04-15

⁸ Djurvälståndsenheten, Jordbruksverket, mejlkontakt 2026-04-15

2004; Broom 2022; EFSA 2022; Widowski & Rentsch 2023). Å andra sidan spelar den totala ytan även en stor roll för hönsen möjlighet att uttrycka naturliga beteenden, som födosök och utforskande (Appleby *et al.* 2004; Leone & Estevez 2008). I den kommersiella hönshållningen kan det därför finnas större möjligheter för höns att uttrycka vissa naturliga beteenden trots hög beläggningsgrad, även om möjligheterna fortfarande är begränsade. Möjligheten att uttrycka naturliga beteenden som är beroende av stora ytor är sannolikt ibland begränsad för hobbyhönsen, då det t.ex. i denna studie fanns de som uppgav att de höll hönsen på mycket begränsade ytor, t. ex höll en respondent 10 höns på 1 m².

Som nämnts tidigare, bedöms många hobbyhöns idag vid kontroller utifrån L111⁹, vilket innebär att samma minimikrav gäller för både den kommersiella hönshållningen och hobbyhönshållningen idag. Jordbruksverkets avsikt var att inkludera hobbyhönsen i L80-förslaget, då det ansågs vara mer anpassat för småskalig hållning, då L111 är mer utformad för stora besättningar¹⁰. Det uttrycktes av många respondenter att fokus på förändring bör ligga på ”industrihönsen” i stället för hobbyhönsen då ”industrihönsen” har det mycket sämre än hobbyhönsen. Det fanns respondenter som argumenterade för att det ska vara fortsatt tillåtet att hålla hobbyhönsen på det sätt som de hålls idag, även om det inte nödvändigtvis uppfyller djurskyddslagens syfte, eftersom deras hobbyhöns i alla fall har det bättre än ”industrihönsen”. Ett sådant resonemang krockar dock med djurskyddslagens utgångspunkt. I förarbetet till djurskyddslagen definieras djurvälstånd som att ”djuret mår bra på fysiskt och psykiskt” (Prop. 2017/18:147). Genom att betona det enskilda djurets fysiska och psykiska tillstånd blir det tydligt att fokus ligger på den enskilda individens upplevelse. Eftersom fokuset ligger på den enskilda individen bör inte dennes välfärd påverkas av andra djurs upplevelser och livssituation. Med denna definition går det inte att rättfärdiga att vissa individer får ha sämre välfärd bara för att andra har det sämre.

5.2.4 Hobbyhönshållningen i förhållande till lantbruket

Hur eventuella föreskriftförändringar för hobbyhöns skulle kunna påverka den kommersiella hönshållningen i framtiden är en svår fråga att svara på. De intervjuade trodde att det skulle kunna ha en eventuell påverkan, där forskaren, SCAW och Djurskyddet Sverige trodde att föreskriftförändringar skulle kunna verka normerande och på sikt påverka konsumentkrav. Detta skulle sin tur kunna leda till en förbättring inom den kommersiella hönshållning där välfärden förbättras och de naturliga beteendena gynnas. Även Svenska lanthönsklubben trodde att eventuella föreskriftförändringar skulle kunna påverka den kommersiella hönshållningen, men

⁹ Djurvälståndsenheten, Jordbruksverket, mejlkontakt 2026-03-10

¹⁰ Djurvälståndsenheten, Jordbruksverket, mejlkontakt 2026-04-15

på ett negativt sätt då striktare regler skulle motverka landets självförsörjning och beredskap.

Bland en del respondenter verkar det finnas vissa missuppfattningar om hur den svenska ägg- och kycklingproduktionen ser ut. Det fanns de som uttryckte att kommersiella höns inte har tillgång till reden eller sittpinnar, vilket rent föreskiftmässigt inte stämmer, då det är krav på detta i L111. Hos respondenterna fanns det ett stort fokus på skillnaden hur höns hålls kommersiellt och inom hobbyn, där det uttrycktes att den kommersiella hållningen bör förändras. Vissa respondenter uttryckte även att deras huvudsakliga syfte med den egna hönshållningen var av etiska skäl då de inte ville stötta den kommersiella äggproduktionen som de ansåg vara undermålig, utan istället producera egna ägg på gården.

Denna studie har inte fokuserat på att besvara frågan om det är etiskt försvarbart att hålla djur för mänskliga syften, varken småskaligt eller storskaligt. Flera av respondenterna har, som tidigare nämnts, uttryckt att de väljer att ha egna höns på grund av etiska skäl, då de anser att hönsen inom den kommersiella produktionen inte har tillräckligt god välfärd. Vilken djurhållning som anses vara etiskt försvarbar skiljer sig mellan olika individer då det går att argumentera för och emot en viss djurhållning utifrån olika djuretiska perspektiv.

Utifrån ett utilitaristiskt perspektiv avgörs en handlings korrekthet av dess konsekvenser (Abbate 2023). Djurhållningen kan då rättfärdigas om den maximerar den totala nyttan samtidigt som lidandet minimeras, men den kan kritiseras om djurens smärta och lidande överstiger nyttan för människan (Abbate 2023). Ett utilitaristiskt synsätt genomsyrar i stor utsträckning dagens djurskyddslagstiftning, där acceptansen för djurs lidande ofta vägs mot mänskliga intressen och ekonomiska faktorer (Lundmark *et al.* 2013). Utilitarismen skulle kunna användas för att rättfärdiga såväl kommersiell hönshållning som hobbyhönshållning beroende på hur hönsens välfärd viktas mot nyttan av ägg och sällskap.

Ett dygdetiskt perspektiv utgår från att en person ska vara dygdig där viktiga egenskaper är att visa medlidande, empati, integritet, mod och praktisk visdom (Abbate 2023). Dygdetiken ”directs us to think about the rights and wrongs of our treatment of nonhuman animals in terms of virtues and vices rather than in terms of consequences, or rights and duties” (Hursthouse 2011 se Abbate 2023). Ett dygdetiskt förhållningssätt skulle kunna användas för att argumentera för småskalig hönshållning då en mindre flock ökar djurhållarens möjlighet att se och vårda varje enskild individ, vilket skulle kunna ge bättre utlopp för dygder som medkänsla och personligt ansvarstagande.

Om man däremot har ett djurrättighetsetiskt perspektiv argumenterar man utifrån att djur är kännande individer (subjects of a life) med ett egenvärde (Abbate 2023). Djuren har därmed grundläggande rättigheter och ska inte reduceras till resurser för mänsklig vinning, utan finns till för sin egen skull (Abbate 2023). Utifrån ett djurrättsligt perspektiv kan det vara svårt att rättfärdiga någon form av hönshållning, oavsett storskaligt eller på hobbynivå, eftersom hönsen hålls och begränsas för människans egna syften.

Ur ett miljömässigt perspektiv skulle den småskaliga hönshållningen kunna bidra till lokala kretslopp genom tillvaratagande av vegetabiliska matavfall och användning av spillning som gödsel i hobbyhönshållarnas trädgårdar - något som vissa respondenter också uttryckte var en del av syftet i deras hönshållning. Däremot uppvisar den storskaliga produktionen en betydligt högre resurseffektivitet per producerat ägg, vilket är något som den kommersiella hönsaveln har fokuserat på (Thorp 2021; Widowski & Rentsch 2023). Denna effektivitet kan också vara viktig för industrins ekonomiska hållbarhet, då den skulle kunna möjliggöra en stabil tillgång på prisvärda livsmedel för konsumenter. Utifrån den sociala hållbarheten skulle hobbyhönshållning kunna ha en positiv inverkan på människors välbefinnande genom kontakt med djur, vilket vissa respondenter uttryckte var en del av deras syfte att hålla höns. Hobbyhönshållning skulle även kunna stärka den lokala självförsörjningsförmågan och krisberedskapen vilket respondenterna och den Svenska lanthönsklubben varit inne på.

5.2.5 Olika syn på hobbyhönsvälfärd i praktiken

Jordbruksverket ansåg att det framlagda L80-förslaget behövde uppdateras för att uppfylla djurskyddslagen och de senaste vetenskapliga rönen för en god välfärd hos marklevande fåglar, inklusive höns. Medan forskare och djurskyddsorganisationer överlag var positiva till förslagets djurvälståndaspekter, så ansågs det av de flesta respondenterna, samt Svenska Lanthönsklubben och Sveriges Fjäderfäklubb, generellt vara relativt orimligt i förhållande till nästan alla aspekter bortsett från djurvälstånd. Drygt hälften av respondenterna upplevde att förslaget var orimligt utifrån praktisk genomförbarhet, kostnader, självhushållning och krisberedskap. Det som främst fick kritik var utrymmesförslagen, att hobbyhöns och kommersiella höns åtskildes med olika föreskrifter, samt att förslaget upplevdes som oflexibelt.

De flesta respondenter ansåg förslaget vara relativt rimligt utifrån ett djurvälståndsperspektiv, och djurvälstånd uppgavs även vara en mycket viktig aspekt i ett framtida föreskriftsförslag enligt en klar majoritet. Samtidigt så fanns det mycket kritik från respondenterna kring de faktorer som bidrar till en god djurvälstånd, som t.ex. större utrymmen och ökad tillsyn. Detta skulle kunna tyda på att hobbyhönshållare har olika mycket förståelse för vad en höna behöver för att få

en god djurvälfärd, samt att definitionen av god djurvälfärd kan variera mellan personer. Både Blatchford (2018) och Hayes (2021) diskuterar att det finns varierande kunskap bland hobbyhönshållare. Detta styrks även av resultatet i denna studie, främst där respondenterna svarat *vet ej* eller olika fritextsvar som antyder varierande kunskap. Det är dock viktigt att ha i åtanke att djurskyddslagen har ett krav på att djurhållare ska ha sådan kompetens att djurets behov tillgodoses, samt att djurets miljö ska främja en god djurvälfärd och djuren ska kunna utföra naturliga beteenden (2 kap. 2–3 §§ DL).

När en ny lagstiftning börjar gälla är det viktigt att de som ska följa den förstår syftet med reglerna, vilket ökar chansen att de efterlevs (Berg & Lundmark Hedman 2020). En utmaning vid utvecklandet av nya föreskrifter är att djurvälfärd är ett komplext begrepp som kan tolkas på olika sätt (Dawkins 2021). Trots att förarbetet till djurskyddslagen (Prop. 2017/18:147) har en djurvälfärdsdefinition som betonar både hälsa, naturligt beteende och psykiskt mående kan prioriteringar mellan dessa aspekter variera mellan intressenter/djurhållare (Verrinder & Phillips, 2023). Skillnader i kunskapsnivå och personliga värderingar hos djurhållare kan leda till skilda uppfattningar om vilka krav som är rimliga eller nödvändiga (Verrinder & Phillips 2023). Denna studie har även visat att djurhållare väger in andra faktorer, som ekonomiska och praktiska, än bara djurvälfärdsfaktorer.

Respondenterna ansåg att djurvälfärd och praktisk genomförbarhet var de viktigaste faktorerna att ta hänsyn till i ett framtida regelverk. Kostnader rankades däremot som minst viktigt där omkring en fjärdedel ansåg att ekonomiska faktorer var mycket viktiga (Tabell 12). Att djurhållare prioriterar djurvälfärd framför ekonomiska faktorer ligger i linje med tidigare forskning som visar att lantbrukare kan motiveras av andra värden än de ekonomiska (Hansson & Lagerkvist 2014). Lindsjö et al. (2021) visade i en enkätstudie riktad till djurskyddsorgan vid svenska universitet att en minoritet av de tillfrågade ansåg att arbetet med att förbättra djurvälfärden för försöksdjur (refinement) skulle innebära högre kostnader. Dessa båda studier styrker att ekonomiska faktorer inte nödvändigtvis behöver utgöra större hinder för ett mer djurvälfärdsanpassat regelverk.

5.2.6 Möjliga vägar framåt

Majoriteten av respondenterna ansåg att det mesta som efterfrågades avseende vad som är viktigt att ha med i ett framtida regelverk för hobbyhöns bör vara med i ett framtida regelverk (Fig. 7). Det finns redan regelverk som lyftes fram under studiens gång. I intervjun med Svenska Lanthönsklubben föreslogs att deras genbanksregler används som en utgångspunkt till nästa föreskriftsförslag. Organisationen menade även att höns, gäss och ankor inte skulle ingå i marklevande fåglar, men i ett eget kapitel, där de föreslog att använda titeln ”domesticerade

fåglar” för kapitlet. Det tillbakadragna förslaget bedöms dock redan, utifrån den insamlade litteraturen samt intervjuerna med SCAW och forskaren vid SLU, vara väl anpassat utifrån höns behov och utifrån förslagets utformning anses det inte vara nödvändigt att dela upp fågelkapitlet ytterligare. Skulle Jordbruksverket finna skäl för en sådan uppdelning, kan det vara mer lämpligt att utrymmeskraven baseras på hönsens vikt snarare än längd då hönshållare i regel refererar till vikt snarare än längd. Enligt denna studie var det vanligt att höns hade tillgång till utrymme inne och ute och även fick vistas utanför inhägnat område, vilket ökar den tillgängliga ytan. Vistelse utanför hägn skulle kunna medge en något mindre yta, men i sådana fall kan inte säkerställas att varje höna får tillgång till en minsta tillgänglig yta.

Ur djurskyddssynpunkt behöver ett framtida regelverk baseras på aktuell vetenskaplig kunskap, vilket Jordbruksverket även betonar. I denna undersökning framkom behovet av att tillgodose hönsens djurvälstånd. Respondenterna ansåg generellt, med vissa undantag såsom hur långt utrymmeskraven ska gå, att ett framtida regelverk för hobbyhöns bör reglera samma områden som det tillbakadragna förslaget gjorde. Detta indikerar att det finns goda förutsättningar att utveckla framtida föreskriftsförslag som tar hänsyn till en god djurvälstånd åt hönsen med förankring hos hönshållare.

Inför det framtida förslaget behöver Jordbruksverket inte nödvändigtvis genomföra omfattande förändringar, utan snarare fokusera på att förklara och förtydliga föreskrifternas innehåll och syfte samt förbättra kommunikationen om detta. Det vill säga göra det lättare för ”gemene” man att förstå innehållet och varför föreskrifterna utformades som de gjordes. Denna studie har visat på att målet verkar vara gemensamt hos både Jordbruksverket och hos den enskilde hobbyhönshållaren, men att perspektiven på hobbyhönshållning var olika och kommunikationen brustit.

6. Slutsats

Det fanns skilda åsikter om L80-förslaget i denna studie, där det i enkäten samt intervjuerna uttrycktes både positiva och negativa tankar. Det ansågs positivt att ett större fokus lades på hönsens välfärd och behov. Samtidigt ansågs det negativt att sådant som skulle förbättra välfärden skärptes i förslaget, såsom större utrymmen och tillsyn fler gånger om dagen. Vissa av respondenterna uttryckte en känsla av orättvisa att forskrifterna skulle skärpas för hobbyhöns med inte för den kommersiella hönshållningen. Dock uttrycktes det i tre intervjuer att skärpta föreskrifter för hobbyhöns eventuellt skulle kunna leda till en normförskjutning för hur allmänheten förväntar sig att höns hålls. Detta i sin tur skulle kunna leda till skärpta regler inom den kommersiella hönshållningen.

Hobbyhönsen som finns i Sverige hålls idag på mycket olika sätt, under olika förutsättningar. De hålls av olika anledningar, såsom äggproduktion, som sällskap, krisberedskap och avel. Det var vanligast att hålla hönsen inomhus med tillgång till utevistelse dagtid och hönsen hade normalt sett tillgång till inredning som ska gynna deras naturliga beteenden. De utrymmen hönsen hade tillgång till varierade kraftigt i storlek, både inom- och utomhus. Om L80-förslaget hade förverkligats hade nästan hälften av respondenterna behövt utöka sina utrymmen för att uppfylla kraven, men till stora delar hade övriga krav uppfyllts.

Många av de regler som fanns i L80-förslaget har både genom litteraturen och via intervjuer med sakkunniga konstaterats vara vetenskapligt förankrade. Trots den framförda kritiken menade en majoritet av respondenterna att det var mycket viktigt med hänsyn till hönsens djurvälfärd i ett framtida lagförslag, och det ansågs generellt att ett framtida regelverk för hobbyhöns ska reglera samma områden som det tillbakadragna förslaget gjorde. Dock vill de generellt sett inte se lika stora utrymmeskrav i nästa förslag, även om det fanns visst stöd för något större utrymmen. Inför ett framtida förslag finns det sannolikt goda förutsättningar att utveckla framtida föreskriftförslag som tar hänsyn till en god djurvälfärd åt hönsen med förankring hos hönshållare, då det övergripande målet hos både Jordbruksverket och respondenterna verkade vara detsamma.

Referenser

- Abbate, C. (2023). Animal ethics. I: *Routledge Handbook of Animal Welfare*. 1. uppl. Routledge. 353–365. <https://doi.org/10.4324/9781003182351-32>
- Agner Arnö, J., Algers, B., Berg, C., Holm, L., Jansson, D., Keeling, L., Kolm, N., Kärvmemo, S., Lindberg, M., Lundmark Hedman, F., Moreau, M., Roth, D., Rydhmer, L., Sandberg, E., Spangenberg, E., Telezhenko, E., Trägårdh, C., Vidakovic, A., Vågsholm, I., Wallenbeck, A., Weber, E. & Åsbjer, E. (2024). *Yttrande från SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd om hållande av sällskapsdjur*. SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd, Sveriges lantbruksuniversitet. <https://doi.org/10.54612/a.2uiph05ov7>
- Appleby, M.C., Hughes, B.O. & Mench, J.A. (2004). *Poultry behaviour and welfare*. CABI. (CABI Books). <https://doi.org/10.1079/9780851996677.0000>
- Berg, C. (2002). Health and Welfare in Organic Poultry Production. *Acta Veterinaria Scandinavica*, 43 (S1), S37. <https://doi.org/10.1186/1751-0147-43-S1-S37>
- Blatchford, R.A. (2018). Backyard flock production. In: *Advances in Poultry Welfare*. Elsevier. 339–350. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-100915-4.00016-6>
- Blokhuys, H.J. & Veissier, I. (2023). Animal welfare assessment. In: *Routledge Handbook of Animal Welfare*. 1. ed. Routledge. 22–34. <https://doi.org/10.4324/9781003182351-4>
- Brambell, F.W. & Barbour, D.S. (1967). Report of the Technical Committee to Enquire into the Welfare of Animals kept under Intensive Livestock Husbandry Systems. <https://doi.org/Cmnd.2836>
- Broom, D.M. (1986). Indicators of poor welfare. *British Veterinary Journal*, 142 (6), 524–526. [https://doi.org/10.1016/0007-1935\(86\)90109-0](https://doi.org/10.1016/0007-1935(86)90109-0)
- Broom, D.M. (2022). *Broom and Fraser's domestic animal behaviour and welfare*. 6. ed CABI. <https://doi.org/10.1079/9781789249835.0000>
- Bäckström, K. (2025). Jordbruksverkets förslag om nya regler för hobbydjur upprör. Land, 19 Mars 2025 <https://www.land.se/djur-natur/jordbruksverket-foreslar-nya-regler-for-hobbydjur-som-hons> [2026-02-02]
- Camerlink, I. (2020). Making the business case for animal welfare. I: Pigs Welfare in Practice. (Animal Welfare in Practice Series). 1st ed. 5m Publishing Ltd. 19–48.
- Coutant, M., Rasmussen, B.H., Rousing, T., Pedersen, L.J. & Larsen, M.L.V. (2025). Validity and reliability of animal-based measures of welfare protocols in finisher pigs. *Livestock Science*, 296, 105704. <https://doi.org/10.1016/j.livsci.2025.105704>
- Dawkins, M.S. (2021). *The science of animal welfare: understanding what animals want*. 1st ed. Oxford university press.
- Djurens rätt, (2025a). Familjedjuren ska skyddas enligt Jordbruksverket. <https://djurensratt.se/nyheter/familjedjuren-ska-skyddas-enligt-jordbruksverket> [2026-02-02]

- Djurens rätt, (2025b). Inga honor i bur i Sverige – Djurens Rätt firar historisk framgång. <https://djurensratt.se/nyheter/inga-honor-i-bur-i-sverige> [2026-04-08]
- Djurskyddslag (2018:1192)
- Djurrättsalliansen, (2025). Nya regler för ”sällskapsdjur” steg i rätt riktning. Via TT, 20 Mars 2025. <https://via.tt.se/pressmeddelande/3836887/nya-regler-for-sallskapsdjur-steg-i-ratt-riktning?publisherId=3236673&lang=sv> [2026-02-02]
- Duncan, I.J. & Petherick, J.C. (1991). The implications of cognitive processes for animal welfare. *Journal of Animal Science*, 69 (12), 5017–5022. <https://doi.org/10.2527/1991.69125017x>
- EFSA (EFSA Panel on Animal Health and Welfare), Nielsen, S.S., Alvarez, J., Bicout, D.J., Calistri, P., Canali, E., Drewe, J.A., Garin-Bastuji, B., Gonzales Rojas, J.L., Schmidt, C.G., Herskin, M.S., Miranda Chueca, M.Á., Padalino, B., Pasquali, P., Roberts, H.C., Spooler, H., Stahl, K., Velarde, A., Viltrop, A., Winckler, C., Tiemann, I., de Jong, I., Gebhardt-Henrich, S.G., Keeling, L., Riber, A.B., Ashe, S., Candiani, D., García Matas, R., Hempen, M., Mosbach-Schulz, O., Rojo Gimeno, C., Van der Stede, Y., Vitali, M., Bailly-Caumette, E. & Michel, V. (2022). Welfare of broilers on farm. *EFSA Journal*, 21 (2). <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.7788>
- EFSA Panel on Animal Health and Animal Welfare (AHAW), Nielsen, S.S., Alvarez, J., Bicout, D.J., Calistri, P., Canali, E., Drewe, J.A., Garin-Bastuji, B., Gonzales Rojas, J.L., Gortázar Schmidt, C., Herskin, M., Miranda Chueca, M.Á., Padalino, B., Pasquali, P., Roberts, H.C., Spooler, H., Stahl, K., Velarde, A., Viltrop, A., Winckler, C., Estevez, I., Guinebretière, M., Rodenburg, B., Schrader, L., Tiemann, I., Van Niekerk, T., Ardizzone, M., Ashe, S., Hempen, M., Mosbach-Schulz, O., Rojo Gimeno, C., Van der Stede, Y., Vitali, M. & Michel, V. (2023). Welfare of laying hens on farm. *EFSA Journal*, 21 (2). <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.7789>
- Elkhoraibi, C., Blatchford, R.A., Pitesky, M.E. & Mench, J.A. (2014). Backyard chickens in the United States: A survey of flock owners. *Poultry Science*, 93 (11), 2920–2931. <https://doi.org/10.3382/ps.2014-04154>
- Estevez, I. (2018). Understanding social behavior for better flock management. In: *Advances in Poultry Welfare*. Elsevier. 243–262. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-100915-4.00012-9>
- Estevez, I. (2020). Understanding poultry social behaviour and its impact on animal welfare. I: Nicol, C. (red.) *Understanding the behaviour and improving the welfare of chickens*. Burleigh Dodds Science Publishing. 117–148. <https://doi.org/10.19103/AS.2020.0078.05>
- European Commission (u.å.a) ECI ‘End the Cage Age’. https://food.ec.europa.eu/animals/animal-welfare/eci/eci-end-cage-age_en [2026-03-23]

- European Commission (u.å.b) Laying hens. https://food.ec.europa.eu/animals/animal-welfare/eu-animal-welfare-legislation/animal-welfare-farm/laying-hens_en [2026-03-23]
- FAOstat (2025). Crops and livestock products. <https://www.fao.org/faostat/en/#data/QCL> [2026-03-23]
- Furlow, Bryant; Kimball, Rebecca T.; and Marshall, Michael C. (1998). Are Rooster Crows Honest Signals of Fighting Ability?, *The Auk*: Vol. 115: Iss. 3, Article 26.
- Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:23) om fjäderfåhållning inom lantbruket m.m., senast ändrad genom SJVFS 2024:8, saknr L111
- Garnham, L. & Løvlie, H. (2018). Sophisticated Fowl: The Complex Behaviour and Cognitive Skills of Chickens and Red Junglefowl. *Behavioral Sciences*, 8 (1), 13. <https://doi.org/10.3390/bs8010013>
- Gunnarsson, S., Keeling, L. J., & Svedberg, J. (1999). Effect of rearing factors on the prevalence of floor eggs, cloacal cannibalism and feather pecking in commercial flocks of loose housed laying hens. *British Poultry Science*, 40 (1), 12–18. <https://doi.org/10.1080/00071669987773>
- Gunnarsson, S., Yngvesson, J., Keeling, L.J. & Forkman, B. (2000). Rearing without early access to perches impairs the spatial skills of laying hens. *Applied Animal Behaviour Science*, 67 (3), 217–228. [https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(99\)00125-2](https://doi.org/10.1016/S0168-1591(99)00125-2)
- Hansson, H. & Lagerkvist, C.J. (2015). Identifying use and non-use values of animal welfare: Evidence from Swedish dairy agriculture. *Food Policy*, 50, 35–42. <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2014.10.012>
- Hayes, G. (2021). Backyard (pet) poultry. In: Barrow, P., Nair, V., Baigent, S., Atterbury, R., & Clark, M. (eds) *Poultry Health: A Guide for Professionals*. 1. ed. CABI. 42–51. <https://doi.org/10.1079/9781789245042.0007>
- Hönspodden. (2025). Protestlista mot Jordbruksverkets ny regler för hållning av tamhöns och andra marklevande fåglar. https://www.skrivunder.com/protestlista_mot_jordbruksverkets_ny_regler_for_hallning_av_tamhons_och_andra_marklevande_faglar [2026-02-02]
- Hörlin, K (2025). Jordbruksverkets förslag på nya regler för hållande av sällskapsdjur väcker debatt. *Tidningen Djurskyddet*, 19 Mars 2025. <https://tidningen.djurskyddet.se/2025/03/jordbruksverkets-forslag-pa-nya-regler-for-hallande-av-sallskapsdjur-vacker-debatt/> [2026-02-02]
- Ivertsson, E., Lindmark, H., (2025). Massiv kritik mot nya husdjursreglerna: ”En katastrof”. *TV4 Nyheterna*, 15 mars 2025. <https://www.tv4.se/artikel/1rUTQqLI9ok7gcHlAM8h0J/massiv-kritik-mot-nya-husdjursreglerna-en-katastrof> [2026-02-02]
- Jordbruksverket (2025a). Antal djur och jordbruksföretag med djur efter län. År 1981–2025. Jordbruksverket. <https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets->

- [statistikrapporter/statistik/2025-10-15-lantbrukets-djur-i-juni-2025#fjaderfa](#) [2026-02-12]
- Jordbruksverket (2025b). Beredskap för dig som primärproducent. <https://jordbruksverket.se/beredskap/beredskap-for-dig-som-ar-primarproducent> [2026-02-23]
- Jordbruksverket (2025c). Konsekvensutredning förslag till ändrade föreskrifter om hållande m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby. (Diarienummer 5.2.16-02122/2023). Jordbruksverket.
- Jordbruksverket (2025d). KVALITETSDEKLARATION Lantbrukets djur i juni 2025. (JO0103). Jordbruksverket.
- Jordbruksverket (2025e). Omtag kring förslaget om nya regler för djur som hålls för sällskap och hobby. Jordbruksverket. <https://jordbruksverket.se/djur/omtag-kring-forslaget-om-nya-regler-for-djur-som-halls-for-sallskap-och-hobby> [2026-01-16]
- Jordbruksverket (2025f) Registrering och godkännande för fjäderfän och andra fåglar i fångenskap. Jordbruksverket. <https://jordbruksverket.se/djur/lantbruksdjur-och-hastar/fjaderfan/registrering-och-godkannande> [2026-02-13]
- Jordbruksverket (2024) Sällskapsfåglar. Jordbruksverket. <https://jordbruksverket.se/djur/hundar-katter-och-smadjur/sallskapsfaglar> [2026-02-13]
- Jönsson, N., Theander Olsson, M. (2025) Jordbruksverket föreslår nya regler för husdjur – krav på utomhusutrymme. SVT Skåne 20 Mars 2025. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/jordbruksverket-foreslar-nya-regler-for-husdjur-krav-pa-utomhusutrymme> [2026-02-02]
- Kim, D.-H., Song, J.-Y., Park, J., Kwon, B.-Y. & Lee, K.-W. (2023). The Effect of Low Temperature on Laying Performance and Physiological Stress Responses in Laying Hens. *Animals*, 13 (24), 3824. <https://doi.org/10.3390/ani13243824>
- Kliphuis, S., Manet, M.W.E., Goerlich, V.C., Nordquist, R.E., Vernooij, H., Brand, H.V.D., Tuytens, F.A.M. & Rodenburg, T.B. (2023). Early-life interventions to prevent feather pecking and reduce fearfulness in laying hens. *Poultry Science*, 102 (8), 102801. <https://doi.org/10.1016/j.psj.2023.102801>
- Kronstrand, N. (2025). Husdjursägare rasar efter Jordbruksverkets nya krav. Aftonbladet 14 Mars 2025. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/OoBWEb/jordbruksverkets-nya-regler-djuragare-rasar> [2026-02-02]
- Kullgren, M. (2025). Stoppa Jordbruksverkets ogenomtänkta burkrav (L80) – Rädda djurhobbyn i Sverige!. https://www.skrivunder.com/stoppa_jordbruksverkets_ogenomtanka_burkrav_l80_radda_djurhobbyn_i_sverige [2026-02-02]
- Lambton, S., Knowles, T., Yorke, C. & Nicol, C. (2015). The risk factors affecting the development of vent pecking and cannibalism in free-range and organic laying hens. *Animal Welfare*, 24 (1), 101–111. <https://doi.org/10.7120/09627286.24.1.101>

- Leone, E.H. & Estévez, I. (2008). Space Use According to the Distribution of Resources and Level of Competition. *Poultry Science*, 87 (1), 3–13.
<https://doi.org/10.3382/ps.2007-00026>
- Lindgren, T. (2025) DEBATT: Tro inte på ryktena om tvångsavlivning av djur. Expressen 19 Mars 2025. <https://www.expressen.se/debatt/debatt-tro-inte-pa-ryktena-om--tvangsavlivning-av-djur/> [2026-03-25]
- Lindsjö, J., Berg, L., Olsson, U., & Tornqvist, E. (2021). The 3Rs in Animal Welfare Bodies at Swedish Universities - Knowledge, Attitudes, Implementation. *Altex*, 38(3), 477-489. <https://doi.org/10.14573/altex.1911141>.
- Louton, H., Bergmann, S., Reese, S., Erhard, M.H. & Rauch, E. (2016). Dust-bathing behavior of laying hens in enriched colony housing systems and an aviary system. *Poultry Science*, 95 (7), 1482–1491. <https://doi.org/10.3382/ps/pew109>
- Lundmark, F., Berg, C., Schmid, O., Behdadi, D. & Röcklinsberg, H. (2014). Intentions and Values in Animal Welfare Legislation and Standards. *Journal of Agricultural and Environmental Ethics*, 27 (6), 991–1017. <https://doi.org/10.1007/s10806-014-9512-0>
- Lundmark, F., Berg, C. & Röcklinsberg, H. (2013). ‘Unnecessary suffering’ as a concept in animal welfare legislation and standards. I: Röcklinsberg, H. & Sandin, P. (red.) *The ethics of consumption*. Wageningen Academic Publishers. 114–119. https://doi.org/10.3920/978-90-8686-784-4_18
- Lundmark Hedman, F., Ewerlöf, I.R., Frössling, J. & Berg, C. (2025). Official and private animal welfare inspectors’ perception of their own on-site inspections. *Frontiers in Veterinary Science*, 12, 1575471.
<https://doi.org/10.3389/fvets.2025.1575471>
- Länsstyrelsen Västernorrland (2022). Tillsynsutveckling vid länsstyrelserna: Ett tvärsektoriellt utvecklingsarbete för en mer effektiv och rättssäker tillsyn. <https://catalog.lansstyrelsen.se/store/21/resource/68> [2026-04-01]
- Mellor, D.J., Beausoleil, N.J., Littlewood, K.E., McLean, A.N., McGreevy, P.D., Jones, B. & Wilkins, C. (2020). The 2020 Five Domains Model: Including Human–Animal Interactions in Assessments of Animal Welfare. *Animals*, 10 (10), 1870. <https://doi.org/10.3390/ani10101870>
- Mench, J (2017). Behaviour of Domesticated Birds: Chickens, turkeys and Ducks. I: Jensen, P (red.) *The Ethology of Domestic Animals: An Introductory Text*. 3rd ed. CABI. 153-168.
- Mench, J. & Keeling, L.J. (2001). The social behaviour of domestic birds. In: Keeling, L.J. & Gonyou, H.W. (eds) *Social behaviour in farm animals*. 1. ed. CABI Publishing. 177–209. <https://doi.org/10.1079/9780851993973.0177>
- Nilsson, A. (2025). Fler höns stärker svensk livsmedelsberedskap. Land Lantbruk, 5 April 2025. <https://www.landlantbruk.se/politik-for-fler-hons-och-levande-landsbygd> [2026-02-02]
- Näsström, T., Ström, P-E., Caarph, A. (2025). Glädjebesked för djurägaren Jonathan, 15, efter omtag kring nya djurskyddsregler. SVT Västernorrland, 21 Mars 2025. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasternorrland/jonathan-15-om-jordbruksverkets-forslag-kan-behova-slakta-sina-faglar> [2025-02-02]

- Olsson, I., Keeling, L.J. & McAdie, T.M. (2002). The Push-Door for Measuring Motivation in Hens: An Adaptation and a Critical Discussion of the Method. *Animal Welfare*, 11 (1), 1–10. <https://doi.org/10.1017/S0962728600024271>
- Proposition 2017/18:147 (2019). Ny djurskyddslag. Näringsdepartementet. Stockholm: Regeringskansliet.
- Riksförbundet Svensk Fågelhobby (2025). Gemensamt uttalande kring arbetet med översyn av L80. [Uttalande]. Riksförbundet Svensk Fågelhobby. <https://fagelhobby.nu/wp-content/uploads/2024/08/uttalande-L80-granska19157.pdf> [2026-02-02]
- Rodenburg, T.B., Van Krimpen, M.M., De Jong, I.C., De Haas, E.N., Kops, M.S., Riedstra, B.J., Nordquist, R.E., Wagenaar, J.P., Bestman, M. & Nicol, C.J. (2013). The prevention and control of feather pecking in laying hens: identifying the underlying principles. *World's Poultry Science Journal*, 69 (2), 361–374. <https://doi.org/10.1017/S0043933913000354>
- RÅDETS DIREKTIV 1999/74/EG av den 19 juli 1999 om att fastställa miniminormer för skyddet av värphöns (EGT L 203 3.8.1999, s. 53)
- Sarenbo, S. (2024). *Djur och rätt: förvaltningslagen, djurskyddslagen och tillsynslagen m.m.* Upplaga 1. Norstedts Juridik.
- Sjaastad, Ø.V., Hove, K. & Sand, O. (2016). *Physiology of domestic animals*. Third edition. Scandinavian Veterinary Press.
- SLU (2025). SLU:s Vetenskapliga råd för djurskydds definitioner av centrala begrepp. SLU <https://www.slu.se/om-slu/organisation/centrumbildningar/nationellt-centrum-for-djurvalfard/vetenskapliga-radet-for-djurskydd/definitioner-av-centrala-begrepp/> [2026-01-23]
- Stark, N (2025). Större krav på utrymme för hobbydjur upprör djurägare i Sörmland. SVT Sörmland, 20 Mars 2025. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/sormland/storre-krav-pa-utrymme-for-hobbydjur-uppror-djuragare-i-sormland> [2026-02-02]
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om hållande m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby (SJVFS 2025:XX), saknr L80
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd [2019:15] om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80
- Svenska Akademiens Ordböcker (2026). Svensk ordbok. <https://svenska.se/so/?sok=djurskydd&pz=4> [2026-01-23]
- Thorp, B. (2021). The poultry industry. In: Barrow, P., Nair, V., Baigent, S., Atterbury, R., & Clark, M. (eds) *Poultry Health: A Guide for Professionals*. 1. ed. CABI. 25–28. <https://doi.org/10.1079/9781789245042.0004>
- Vandana, G.D., Sejian, V., Lees, A.M., Pragna, P., Silpa, M.V. & Maloney, S.K. (2021). Heat stress and poultry production: impact and amelioration. *International Journal of Biometeorology*, 65 (2), 163–179. <https://doi.org/10.1007/s00484-020-02023-7>

- Van Staaveren, N. & Harlander, A. (2020). Cause and prevention of injurious pecking in chickens. In: Royal Veterinary College – University of London, UK & Nicol, C. (eds) *Burleigh Dodds Series in Agricultural Science*. Burleigh Dodds Science Publishing. 509–566. <https://doi.org/10.19103/AS.2020.0078.15>
- Verrinder, J.M. & Phillips, C.J. (2023). Stakeholder groups and perspectives. In: *Routledge Handbook of Animal Welfare*. 1. ed. Routledge. 451–466. <https://doi.org/10.4324/9781003182351-41>
- Wall, H. (2025). Utfodring och näringsbehov. <https://www.slu.se/om-slu/organisation/institutioner/institutionen-for-tillampad-husdjursvetenskap-och-valfard/fodertabeller-och-naringsrekommendationer/naringsrekommendationer-for-fagel/lasvart-om-fjaderfa/utfodring-och-naringsbehov/> [2026-04-08]
- Webster, J., Schütz, K., Sutherland, M., Stewart, M. & Mellor, D. (2015). Different animal welfare orientations towards some key research areas of current relevance to pastoral dairy farming in New Zealand. *New Zealand Veterinary Journal*, 63 (1), 31–36. <https://doi.org/10.1080/00480169.2014.958117>
- Widowski, T.M. & Rentsch, A.K. (2022). Farming poultry. In: *Routledge Handbook of Animal Welfare*. 1. ed. Routledge. 47–63. <https://doi.org/10.4324/9781003182351-7>
- World Organisation for Animal Health, WOAH, (u.å). Animal Welfare. <https://www.woah.org/en/what-we-do/animal-health-and-welfare/animal-welfare/> [2026-01-23]
- Yngvesson, J. (2002). *Cannibalism in laying hens: characteristics of individual hens and effects of perches during rearing*. Dept. of Animal Environment and Health, Swedish Univ. of Agricultural Sciences ([Institutionen för husdjurens miljö och hälsa], Sveriges lantbruksuniv. (Acta Universitatis agriculturae Sueciae. Veterinaria; 120)

Populärvetenskaplig sammanfattning

Det är vanligt att svenskar håller höns som hobby och att de hålls av olika anledningar, som att få färska ägg, bevara hönsraser eller bara njuta av hönsens sällskap. Däremot är det idag otydligt vilka regler som faktiskt gäller för dem som håller hobbyhöns. Under 2025 presenterade Jordbruksverket ett förslag på nya regler för L80-föreskrifterna som möttes av både positiva och negativa reaktioner. Förslaget uppmärksammades stort i både nyhetsmedier och på sociala plattformar, och sammantaget gjorde kritiken att Jordbruksverket valde att dra tillbaka förslaget.

I denna studie har jag undersökt vad debatten egentligen handlade om, hur svenska hobbyhönshållare ser på sina djurs behov samt hur dagens och det föreslagna regelverket relaterar till hönsens välfärd. Som underlag har jag analyserat forskning om hönsens välfärd och relaterade den till nuvarande och föreslagna ny föreskrift. Genom en enkät framträdde en bild av hönshållare som tillhandahöll resurser som gjorde att deras höns kunde uttrycka naturliga beteenden. De flesta såg till att deras höns kunde sandbada, vila på sittpinnar och värpa i reden, vilket är beteenden som forskning visar är viktiga för att hönsen ska må bra både fysiskt och psykiskt. Intervjuer gjordes med Nationellt centrum för djurvälfärd vid Sveriges lantbruksuniversitet, en hönsforskare, Djurskyddet Sverige, Svenska fjäderfäklubben och Svenska lanthönsklubben. Dessa intervjuerna visade att de vetenskapliga experterna och djurskyddsorganisationen generellt sett var positiva till L80-förslaget utifrån hönsens välfärd, medan hönsorganisationerna var generellt sett kritiska till förslaget utifrån de praktiska implikationerna.

Tre övergripande resultat som studien har visat är att hobbyhönshållare har en god förståelse för vad höns behöver för att må bra, det fanns en oro för hur nya regler skulle kunna påverka hobbyhönshållningen i praktiken, och vissa respondenter upplevde det orättvist att hobbyhönshållare skulle få strängare krav jämfört med den kommersiella hönshållningen. Vissa av de som intervjuades diskuterade dock att en regelförändring för hobbyhöns på lång sikt eventuellt kan leda till strängare regler för den kommersiella hönshållningen. Om de föreslagna kraven hade trätt i kraft hade nästan hälften av de tillfrågade hobbyhönshållarna behövt bygga ut sina djurutrymmen eller minska antalet djur. Samtidigt framkom att flera förslag i det tillbakadragna förslaget, såsom tillgång till utevistelse, skydd, sittpinne, värprede, berikning och sandbad, bör finnas med i ett framtida regelverk. De som svarade på enkäten värderade djurvälfärd högt när de frågades om vad som var viktigt att ta hänsyn till i framtida regler för hobbyhöns.

Studien pekar på att även om de föreslagna reglerna till stor del vilade på vetenskaplig grund, upplever vissa respondenter att några delar i förslaget krockar

med hur hobbyhöns hålls praktiskt sett. För att framtida djurskyddsregler ska tas emot väl, verkar det därför viktigt att hitta en väg framåt med praktiska lösningar som säkerställer hönsens välmående. För att uppnå detta, så är min sammantagna bedömning att Jordbruksverket förmodligen inte behöver göra några övergripande förändringar i sina framtida förslag; snarare handlar det om att förklara och förtydliga syftet och innehållet samt förbättra kommunikationen. Denna studie visade att den enskilde hönshållaren och Jordbruksverket har ett gemensamt mål där de vill värna om hönsens bästa.

Tack

Jag vill rikta ett stort tack till mina handledare Johan Lindsjö och Frida Lundmark Hedman som har lagt ner mycket tid och energi på att hjälpa mig med mitt arbete. Deras stöd har varit helt ovärderligt och utan dem hade jag inte kommit så långt som jag gjort. Jag vill även tacka min mamma, syster och vänner som har hjälpt mig med arbetet och bidragit med värdefull feedback. Ett varmt tack går även till Djurvälfrädsenheten på Jordbruksverket som tålmodigt svarat på mina frågor. Till sist vill jag rikta ett stort tack till alla respondenter och dem som jag har intervjuat. Tack för att ni ställde upp och gav mig det breda underlag som ligger till grund för detta arbete. Utan er hade det inte varit möjligt!

Bilaga 1 – Föreskrifter

Kategori	L80 (SJVFS 2019:15)	L111 (SJVFS 2024:8)	L80 (SJVFS 2025:XX)
		1 kap. Gemensamma bestämmelser	1 kap. Inledning
Hållande på annat sätt		5 § De mått som anges i denna författning är minsta mått och centrummått för normal inredning om inte annat anges. Med undantag från de mått som anges i 2 kap. 10–12 och 14 §§ kan avvikelser från föreskrivna mått godtas i befintliga stallar under förutsättning att följande kriterier uppfylls: 1. djurmiljön i stallet som helhet är mycket god, 2. konsekvenserna av måttavvikelsen bedöms endast ha ringa påverkan på djuret avseende den funktion som måttföreskriften syftar till, 3. måttavvikelsen innebär inte någon ökad risk för skador, stress eller ohälsa hos djuren, samt 4. måttavvikelsen innebär inte att tillsynen och skötseln av djuren försvåras. Detsamma gäller vid förprövningspliktig åtgärd i befintliga stallar om länsstyrelsen vid prövningen bedömer att kriterierna i punkterna 1–4 ovan uppfylls i stallet efter åtgärden och att planlösningen i stallet är god. (SJVFS 2024:8).	12 § Avvikelse från föreskrivna mått i dessa föreskrifter kan godtas under förutsättning att följande kriterier är uppfyllda: 1. Djurmiljön som helhet är mycket god. 2. Konsekvenserna av måttavvikelsen bedöms endast ha ringa påverkan på djuren avseende den funktion som måttföreskriften syftar till. 3. Måttavvikelsen innebär inte någon ökad risk för skador, stress eller ohälsa hos djuren. 4. Måttavvikelsen innebär inte att tillsynen och skötseln av djuren försvåras.

	4 kap. Gemensamma bestämmelser	1 kap. Gemensamma bestämmelser	3 kap. Grundläggande bestämmelser
Allmänt	1§ Djur som har behov av att vara tillsammans med andra djur ska hållas och skötas på ett sätt som tillgodoser dessa behov.		1§ Djur ska hållas och skötas så att deras behov av social kontakt, mental stimulans, rörelse och vila tillgodoses. Djur ska dessutom hållas i en för sysselsättning berikad miljö som stimulerar djuren att utföra sina naturliga beteenden och förhindrar att de utvecklar beteendestörningar.
	2§ De djur som konstant visar eller vid upprepade tillfällen har visat aggressivitet, jaktbeteenden eller andra hotbeteenden mot andra djur får inte hållas tillsammans med dessa på ett sätt som kan medföra att de skadar eller stressar dem eller själva skadas eller blir stressade.		2§ Djur av arter som i vilt tillstånd lever i par, familj, flock, grupp eller stim ska normalt sett hållas tillsammans med minst ett annat djur av samma art. Könsmogna djur av solitära arter ska hållas ensamma förutom den tid som de ingår i ett aktivt avelsarbete. Djur som före dessa föreskrifters ikraftträdande har hållits så att deras behov av social kontakt uppfyllts på annat sätt än enligt första stycket får även fortsättningsvis hållas så under förutsättning att detta inte påverkar djurets välfärd negativt.
			3§ Djur ska introduceras till varandra på ett sätt som tar hänsyn till de inblandade djurens beteenden, behov och förutsättningar.
			4§ Djur som uppvisar en onormal aggression mot djur av samma art ska utredas av veterinär så att eventuella underliggandeveterinärmedicinska orsaker till aggressionen kan behandlas. Djur som har utretts enligt första stycket och där veterinärmedicinsk orsak har

			uteslutits ska få sitt behov av social kontakt med djur av samma art tillfredsställt genom en fysisk barriär. Den fysiska barriären ska vara utformad så att djuret inte kan skada andra djur. Djur som uppvisar tecken på stress eller aggression när de hålls enligt andra stycket ska hållas utan sådan social kontakt.
			6§ Djur av arter som naturligt äter andra djur ska hållas på ett sätt som säkerställer att de inte uppvisar aggression mot, stressas av eller stressar andra djur. Detta gäller även djur som är starkt revirhävande. När djur som är starkt revirhävande hålls i samma förvaringsutrymme ska de hållas i ett utrymme som är stort nog att tillåta flera revir.
			8§ Tillsyn, rengöring, utfodring och annan skötsel som kan påverka djuren ska ske under den del av dygnet som djuren är aktiva.
			9§ Djur ska hållas lösa och kunna röra sig obehindrat
			11§ Åtgärder ska vidtas för att förebygga risk för brand i och i direkt anslutning till djurens förvaringsutrymmen.
Tillsyn och skötsel	21§ Tillsynen ska ske på ett för djuren betryggande sätt och normalt minst en gång dagligen.	7§ Djurägaren och djurhållaren har ansvaret för fjäderfäns välbefinnande.	36§ Djur ska normalt ges tillsyn minst två gånger per dygn. Djur som är i större behov av omvårdnad ska ges tillsyn så ofta som deras behov av omvårdnad kräver. Detta gäller särskilt nyfödda, högdräktiga, nyförlösta, sjuka eller skadade djur samt djur

			som uppvisar ett avvikande beteende.
	22 § Rengöring av ett förvaringsutrymme och byte av bottenmaterial, strömedel och bomaterial ska ske med sådana intervall att en god hygien upprätthålls.	8 § Personer som har hand om fjäderfän ska ha tillräckliga kunskaper och färdigheter samt vara tillräckligt många för att dessa föreskrifter ska kunna följas.	37§ Tillsyn ska ske på ett sätt som inte orsakar djuren onödig stress och vara så grundlig att missförhållanden inklusive avvikande beteenden hos djuren kan uppmärksammas. Om missförhållanden uppmärksammas ska djurhållaren vidta de åtgärder som är nödvändiga för att djurens välfärd ska säkras.
	23 § Om flera djur hålls tillsammans ska djur som dött avlägsnas samma dag.	9§ Fjäderfän ska normalt ses till minst en gång dagligen om inte annat framgår av denna författning. Nykläckta, sjuka eller skadade djur samt djur som betar sig onormalt ska ses till oftare.	38§ Förvaringsutrymmen och deras inredning ska rengöras eller bytas ut med sådana intervall att en god hygien upprätthålls.
	24 § Automatiska utfodrings- och vattningssystem ska kontrolleras med sådana intervall att funktionen och renheten kan upprätthållas.	10§ Fjäderfän ska hållas på ett sådant sätt att tillsynen över dem kan ske utan svårigheter.	39§ Djur ska erbjudas foder och vatten på ett hygieniskt sätt. Foder- och vattensålar eller motsvarande ska hållas tillfredsställande rena. Därutöver ska funktionen hos automatiska utfodrings- och vattningssystem kontrolleras dagligen.
		11§ Automatiska system och anordningar som inverkar på djurskydd och djurhälsa ska kontrolleras dagligen.	
		12§ Fjäderfän ska hållas tillfredsställande rena.	
		15 § Föremål och ämnen som kan skada fjäderfäna ska förvaras så att de är oåtkomliga för dessa.	

Konstruktion av förvaringsutrymmen	4§ Ett förvaringsutrymme ska vara utformat så att tillsyn kan ske utan svårighet.		16§ Förvaringsutrymmen ska vara utformade så att de uppfyller samtliga följande krav: 1. Tillsyn av djuren ska kunna ske utan svårigheter. 2. Det ska finnas minst en insynsskyddad sida som är placerad så att djuren kan välja om de vill vara inom eller utom synhåll från andra djur och människor. 3. De ska utformas på ett sätt som förebygger risken för att djuren utsätts för fallskador. 4. De ska vara rymningssäkra. 5. De ska skydda djuren mot angrepp från andra djur. 6. Material och mellanrum i galler, nät och andra anordningar ska vara konstruerade och anpassade efter individernas storlek, styrka och eventuella gnagbenägenhet så att djuren inte kan fastna eller på annat sätt skada sig. 7. Förvaringsutrymmet och dess inredning ska vara av sådant material och av sådan utformning att det utan svårigheter kan rengöras och vid behov desinficeras eller bytas ut. 8. Marken i utomhusutrymmen ska vara tillräckligt dränerad så att alla djur har tillgång till torra ytor. 9. Fönster ska vara försedda med skydd om det är nödvändigt för att förhindra att djur skadar sig. 10. Lampor och andra elektriska installationer ska vara anpassade efter förvaringsutrymmets
--	--	--	---

			förutsättningar såsom temperatur, luftfuktighet och nivå av dammpartiklar, samt vara försedda med skydd eller placeras på ett sätt som säkerställer att djuren inte riskerar att skadas.
	5§ Ett förvaringsutrymme ska vara rymningssäkert. Mellanrum i galler, nät och andra anordningar ska vara konstruerade och anpassade till djuren så att de inte kan tränga sig ut eller fastna. Material och infästningar i galler, nät och andra anordningar ska vara anpassade till förvaringsutrymmets storlek och till djurens storlek, styrka		17§ Föremål och ämnen som kan vara skadliga för den aktuella arten får inte vara placerade eller förvaras så att de är åtkomliga för djuren.
	6§ Om förvaringsutrymmen är placerade intill varandra ska de vara konstruerade och uppställda så att djuren inte kan nå och skada varandra.		18§ Stängsel ska vara väl uppsatt och underhållet samt i övrigt utformat och anordnat på ett sådant sätt att djur som hålls inom stängslet eller drivs mellan stängsel inte riskerar att skadas. Stängsel som innehåller taggtråd får inte användas.
	7§ Golv, väggar, tak och inredningar i förvaringsutrymmen ska vara av lämpligt material och utformade så att de lätt kan rengöras och desinficeras. Golv ska vara anpassade till djurslaget och utformade så att bortförsel av		20§ Djur som behöver särskild vård ska vid behov kunna hållas och skötas i ett utrymme vars temperatur och inredning är anpassad efter den aktuella individens behov.

	spillning kan ske utan svårighet.		
	8§ Elektriska installationer i förvaringsutrymmen ska vara försedda med skydd eller placerade så att de är oåtkomliga för djuren. Även fönster ska vara försedda med skydd om det är nödvändigt för att djuren inte ska skada sig. Föremål och ämnen som kan skada djuren får inte vara placerade eller förvaras så att de är åtkomliga för djuren.		
Utrymmen	10§ Ett förvaringsutrymme ska vara tillräckligt stort för att möjliggöra de rörelser och den motion som varje djur behöver.	16 § Fjäderfän som behöver särskild vård ska kunna tas omhand lösgående i ett närbeläget utrymme och ska där vid behov kunna hysas individuellt. Utrymmet ska ha ett klimat som djuren är vana vid. För fjäderfän som under den kalla årstiden hålls i stallar med utomhusliknande klimat ska det även finnas behandlingsplatser som kan värmas upp eller på annat sätt vara anpassade så att djurens behov av termisk komfort tillgodoses.	
Bottenmaterial och golv	11§ Ett förvaringsutrymme ska vara försett med bottenmaterial och bomaterial om det	17§ Golv, sitt- och liggytor ska ha en jämn och halksäker yta. Boxar eller sitt- och liggytor med rörligt golv samt utgödslingssystem i öppna	22§ Förvaringsutrymmen ska vara försedda med ett bottenmaterial som är lämpligt för arten. Bottenmaterialet ska finnas i en sådan mängd som tillgodoser

	behövs för att tillgodose djurens behov. Bottenmaterial och bomaterial ska då finnas i en för djurarten och djurens ålder tillräcklig mängd och vara av god kvalitet samt i övrigt beskaffat så att djuren inte kan skadas av gifter, mögel eller damm.	skrapgångar ska utrustas, utformas och skötas så att djuren inte tillfogas skador och så att utrustningen inte inverkar menligt på djurens beteende och hälsa. Detsamma gäller utformningen av dränerande golvytor.	artens behov och vara av god kvalitet samt fritt från skadliga nivåer av gifter, mögel och damm.
		23§ Strömedel ska vara av lämplig typ och ha god hygienisk kvalitet.	
Inredning	12§ Ett förvaringsutrymme ska innehålla inredningsmaterial, som ger de klättermöjligheter, grävmöjligheter, viloplatser, och gömställen samt bad-, sim- och dykmöjligheter, som varje djurart behöver för att kunna utöva sitt naturliga beteende.		23§ Förvaringsutrymmen ska innehålla den inredning som krävs för att djuren ska kunna få utlopp för den aktuella artens naturliga beteenden och behov. Inredningen ska därutöver vid behov kunna ge djuren möjlighet till individuell avskildhet.
	13§ Utfodrings- och vattningssystem ska vara utformade, dimensionerade och placerade så att de medger ett för varje djur lugnt och naturligt intag av foder och vatten.		24§ Inredningsmaterial och anordningar ska vara utformade och anpassade på sådant sätt att de inte utgör några fallrisker eller andra skaderisker för den aktuella arten.
			26§ Utfodrings- och vattningssystem ska vara utformade, placerade och av sådant antal och sådan storlek att varje djur kan inta foder och vatten i en naturlig

			kroppsställning och på ett sätt som förebygger risk för stress eller skada för djuret.
Klimat	15§ Djur får endast tillfälligt utsättas för luftföroreningar som överstiger följande värden: Ammoniak 10 ppm Koldioxid 3 000 ppm.	21§ Stallutrymmen ska rengöras och utgödslas minst en gång dagligen, om inte systemet för djurhållning är uppbyggt för andra rutiner som ger god hygien. Vid kontinuerlig uppfödning ska stall eller stallavdelning rengöras noggrant minst en gång årligen.	27§ Förvaringsutrymmen ska ha en ventilation som säkerställer god tillförsel av frisk luft utan att djuren utsätts för stress eller risk för sjukdom på grund av drag. Ventilationen ska även bidra till att luftföroreningar och damm inte överstiger nivåer som riskerar att orsaka sjukdom eller skada hos den aktuella arten.
	16§ Luftens innehåll av organiskt damm ska hållas lågt.	22§ Ligg- och sittytor ska hållas rena och torra samt vara anpassade efter fjäderfäslag och stallklimat (termisk komfort).	28§ Djur får endast tillfälligt utsättas för luftföroreningar som överstiger följande värden: 1. Ammoniak 10 ppm för marklevande fåglar. 2. Ammoniak 2 ppm för arter andra än marklevande fåglar. 3. Koldioxid 1 500 ppm.
	18§ Om ett djur hålls utomhus ska det ha ett efter sitt behov anpassat skydd mot stark värme, nederbörd, fukt, blåst, kyla och andra djur. Marken ska vara tillräckligt dränerad så att den inte blir sörjig under normala väderleksförhållanden.	24§ I stall ska djuren ha ett klimat som är anpassat till fjäderfäslag och djurhållningsformen (termisk komfort).	29§ Djur ska hållas inom det temperaturintervall och för landlevande arter den luftfuktighet som är anpassad efter den aktuella artens naturliga levnadsklimat och behov.
		25§ I värmeisolerade stallar får den relativa luftfuktigheten under vintern endast undantagsvis överstiga 80 procent, såvida inte stalltemperaturen understiger 10°C. I sådana fall får den numeriska summan av	30§ Djur som hålls utomhus ska ha fri tillgång till ett inomhusutrymme som skyddar djuren mot direkt solljus och nederbörd och som säkerställer att alla djur samtidigt kan upprätthålla termisk komfort.

		stalltemperaturen och den relativa luftfuktigheten inte överstiga 90. I oisolerade stallar får den relativa fuktigheten inte annat än undantagsvis överstiga uteluftens relativa fuktighet med mer än 10 procentenheter.	Detta gäller inte fiskar eller sköldpaddor som hålls i damm.
		26§ I ett stall får fjäderfän endast tillfälligtvis utsättas för luftföroreningar som överstiger följande värden om inte annat anges i denna författning: - ammoniak: 10 ppm, - koldioxid: 3 000 ppm, - svavelväte: 0,5 ppm, - organiskt damm: 10 mg/m ³ .	
		27§ Utgödslingssystem ska vara utformade så att djur i en stallavdelning inte kommer i direktkontakt med gödsel från annan avdelning. Luft får inte tas in i en stallavdelning via ett utgödslings- eller urindräneringssystem eller via utrymmen som kan innehålla luftföroreningar eller smittämnen som kan påverka djurens hälsa negativt. Öppningar mellan stallavdelningar ska kunna stängas och vara stängda när de inte används.	
		28§ I mekaniskt ventilerade stallar ska det finnas nödventilation.	
Dagsljusinsläpp och belysning	19§ I ett förvaringsutrymme ska	30§ Stallar för fjäderfän får vara försedda med andra	32§ Djur ska ha tillgång till naturligt dagsljus och vid behov

	det finnas god tillgång till direkt dagsljus eller artificiell belysning, så att djuret eller djuren kan utföra normala aktiviteter och beteenden och så att tillsyn och vård kan ske utan svårigheter. Ljusintensiteten ska regleras så att den inte orsakar obehag eller skada. Ljuset ska anpassas så att dygnet delas upp i dag och natt på ett sätt som motsvarar djurets eller djurens naturliga dygnsrytm.	ljusinsläpp för dagsljus än fönster.	belysning som stödjer den aktuella artens naturliga dygnsrytm och beteendebest. Belysningen ska vara flimmerfri för djuren och får inte orsaka obehag eller vara av sådan styrka att djurens hälsa riskerar att påverkas negativt.
		31§ Fönster som fjäderfäna kan nå, ska vara försedda med lämpliga skydd eller vara utförda så att det inte föreligger någon skaderisk.	33§ Ljusnivå i förvaringsutrymmen ska utan svårigheter medge tillsyn och skötsel av djur och förvaringsutrymmen.
		33§ Fjäderfän ska ha tillgång till ljus som stödjer deras dygnsrytm och beteendebest	
		34 § I stallar där användningen av dagsljus orsakar djurskydds- eller djurhälsoproblem får dagljusliknande artificiellt ljus användas i stället för ljusinsläpp för dagsljus. Det artificiella ljuset ska vara anpassat till djurens behov, kunna styras, ha en spektralbredd på minst 300 nm, och innehålla ultraviolett ljus i UVA-området.	
		35§ Stallar för fjäderfän ska vara försedda med fast	

		monterad belysning som inte förorsakar djuren obehag och som medger att tillsyn kan utövas utan svårigheter. Belysningen ska ge ett ljus som är flimmerfritt eller har en flimmerfrekvens på minst 120 Hz. Kravet på fast monterad belysning i första stycket gäller inte utrymmen som endast är avsedda att ge skydd då djuren hålls utomhus under förutsättning att tillräcklig belysning som möjliggör tillsyn är ordnad på annat sätt.	
Buller	20§ Djur får inte utsättas för buller av sådan nivå och frekvens att det påverkar djurens hälsa menligt. De får endast tillfälligtvis utsättas för buller överstigande 65 dBA.	36§ Buller i stallar får inte ha en sådan nivå och frekvens att det påverkar djurens hälsa menligt. I stallar får fjäderfän endast tillfälligt utsättas för mekaniskt buller överstigande 65 dBA.	35 § Djur får inte utsättas för buller av sådan nivå eller frekvens som riskerar att ha en skadlig påverkan på deras välfärd eller hälsa. Djur får endast tillfälligt utsättas för buller som överstiger 65 dBA.
Foder och vatten	25§ Djur ska ha fri tillgång till rent dricksvatten	37§ Fjäderfän ska dagligen ges foder av lämplig struktur. Fodergivan ska garantera en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel.	40§ Djur ska ha fri tillgång till dricksvatten av god hygienisk kvalitet.
	26 § Djur ska ha daglig tillgång till foder. Foder ska vara av lämplig struktur, av god hygienisk kvalitet och tillgodose varje djurs näringsbehov.	38§ Fjäderfän ska få dricksvatten minst två gånger per dygn.	41§ Djur ska utfodras med ett foder som är anpassat för arten. Fodret ska vara av god hygienisk kvalitet och foderdelarna ska ha lämplig storlek och struktur. Fodret ska ha sådan sammansättning och ges i sådan mängd att det

			tillgodoser individernas behov av näringsämnen utan att orsaka sjukdomar eller över-/undervikt.
		39§ Utfodrings- och dricksvattensystem ska vara utformade, dimensionerade och placerade så att fjäderfäna lugnt och naturligt kan inta sitt foder och vatten.	42§ Utfodring ska ske på ett sätt som stimulerar artens naturliga födosöksbeteende. Vid utfodring av flera djur i samma utrymme ska utfodringen anpassas så att djuren kan äta samtidigt på ett lugnt och naturligt sätt och så att risken för stress eller skador minimeras.
Brandskydd och elsäkerhet		18§ Vid förprövningspliktig ny-, till- eller ombyggnad av stallar ska dessa utformas så att det för fjäderfäna finns godtagbart byggnadstekniskt eller likvärdigt skydd mot brand samt godtagbara förutsättningar att rädda djuren vid brand. Detsamma gäller när en stallbyggnad ändras eller används på ett sätt som innebär en ökad brandrisk.	
		19 § Belysningsanordningar, elektriska ledningar och andra elinstallationer som fjäderfäna kan nå, ska vara försedda med lämpliga skydd eller vara utförda så att det inte föreligger någon skaderisk.	
		20§ Det ska finnas en godtagbar plan för hur djurskyddet ska upprätthållas vid elavbrott.	
Utevistelse		40§ Stängsel ska vara väl uppsatt och underhållet samt i	

		övrigt utformat och anordnat på ett sådant sätt att fjäderfän som hålls inom stängslet eller drivs mellan stängsel inte skadas. Stängsel som innehåller taggtråd får inte användas till fjäderfän.	
		41§ Utomhusytor ska vara fria från föremål med uppenbar risk att skada fjäderfäna.	
		42§ Markytor som är hårt belastade av fjäderfäna ska vara hårdgjorda, dränerade eller naturligt ha motsvarande funktion.	
	6 kap. Sällskapsfåglar	Kapitel 2 – Särskilda bestämmelser för värphöns och unghöns	5 kap. Marklevande fåglar
Allmänt	1§ Sällskapsfåglar av arter som i naturen inte lever solitärt ska hållas i par eller i grupp i ett gemensamt förvaringsutrymme. Individtätheten ska anpassas så att fåglarna inte stressar eller skadar varandra. Om en fågel är onormalt aggressiv mot andra fåglar så att det finns en uppenbar risk att den skadar dem, får den utan hinder av första stycket hållas ensam i ett separat utrymme. Den ska dock kunna kommunicera visuellt och verbalt med en eller flera individer som tillhör samma art eller släkte.	2§ Endast hönsraser som har en medelvikt under 2,4 kg får hållas i burar. Djuren får hållas i burar högst två år.	2§ Sammansättningen av individer, den eventuella fördelningen mellan honor och hanar och det totala antalet fåglar som hålls tillsammans anpassas så att risken för att fåglarna stressar eller skadar varandra minimeras.

	Första stycket gäller inte om fåglarnas behov av att vara tillsammans med andra fåglar istället tillfredsställs genom kontakt med människor.		
		3§ Unghöns ska vara uppfödda i inhysningssystem som förbereder dem för det system som de ska hållas i som vuxna.	4§ Honan får inte separeras från övriga flocken eller fräntas foder eller vatten i syfte att avbryta hennes vilja att ruva.
			5§ Beroende på art ska fåglars näbbar och klor inspekteras regelbundet och vid behov klippas eller filas. Vid klippning eller filning av en överväxt näbb får endast den överväxta delen av näbben tas bort. Näbbens naturliga längd och form får i övrigt inte påverkas. Den som åtgärdar näbben ska ha tillräcklig kompetens för att utföra åtgärden på ett djurskyddsmässigt godtagbart sätt samt använda sig av anpassade och lämpliga instrument.
			6§ Fåglar av arter som har behov av att beta ska ges möjlighet att beta dagligen under de delar av året då det är lämpligt.
Konstruktion av förvaringsutrymmen	6§ Marklevande sällskapsfåglar får inte hållas på nätgolv.		7§ Inomhusutrymmet ska ha en eller flera öppningar som är utformade och anpassade efter fåglarnas storlek så att de utan svårigheter kan ta sig in och ut. Vintertid ska inomhusutrymmet vara värmeisolerat och vid behov värmas upp.

			8§ Fåglars förvaringsutrymme får endast ha nättad botten om nätet är helt täckt med bottenmaterial eller nergrävt.
Utrymmen, inredning och utrustning	7§ Sällskapsfåglar ska minst ha de utrymmen som framgår av bilaga 1:1. På exteriörutställning, under den tid då domaren bedömer fåglarna, får sällskapsfåglar tillfälligtvis, under en tid av maximalt 1 dygn, hållas i mindre bedömningsburar.	4§ Unghöns ska ha tillgång till sittpinnar.	9§ Fåglar ska hållas i ett kombinerat inomhus- och utomhusutrymme som minst uppfyller kraven Fåglarna ska ha fri tillgång till utomhusutrymmet dagtid. Tillgång till utomhusutrymme enligt första stycket ska inte tillämpas när utomhustemperaturen riskerar att vara skadlig för den aktuella arten. Fågelns längd ska mätas från näbbspetsen till stjärtspetsen. Om stjärtfjädern saknas uppskattas måttet som om fjädern fanns. Minsta yta per djur vid gruppställning inkluderar ungar till dess att de är självständiga. När fåglar av olika storlek hålls tillsammans baseras den minsta tillåtna yta utifrån den längsta fågelns mått och sedan adderas minsta yta per fågel vid gruppställning utifrån övriga fåglars mått.
	9§ Sällskapsfåglar ska hållas i en för sysselsättning berikad miljö som stimulerar dem att utföra sina naturliga beteenden och förhindrar beteendestörningar.	5§ Burar för värphöns eller unghöns ska ha täta sidoväggar.	10§ Honor med ungar under en begränsad tid får hållas lösgående i utrymmen som inte uppfyller de krav på minsta tillgängliga utrymme som anges i bestämmelsen. Detta gäller under förutsättning att utrymmet är av sådan storlek att alla fåglar som hålls i utrymmet kan röra sig obehindrat och vila i en naturlig ställning samtidigt.

	10§ Sällskapsfåglar av arter som inte är enbart marklevande ska ha minst två rena sittpinnar. Om flera fåglar hålls tillsammans ska det finnas sittpinnar i sådan omfattning att alla fåglar kan sitta på pinne samtidigt utan att konkurrens eller aggressivitet uppstår.	6§ Burar för värphöns ska vara försedda med klonötare.	11§ Istället för det som anges i 6 och 9 §§ gäller att fåglar får hållas instängda inomhus utan tillgång till bete och utomhusutrymme i följande fall: 1. Om det finns en omedelbar fara för rovdjursangrepp som rimligen inte kan undanröjas på annat sätt. 2. Om fåglarna måste skötas, vårdas eller behandlas på ett sätt som inte är lämpligt utomhus. 3. Om utomhusvistelse inte tillåts enligt restriktioner som Jordbruksverket beslutat om med anledning av utbrott av smittsam djursjukdom.
	11§ Sittpinnarna ska vara av en grovlek som är anpassad till fågelns fotstorlek och vara tillverkade av ett material som, utan att vara slipande, ger fågeln ett tillräckligt fotfäste.	7§ Golvet i ett rede får inte vara utfört så att fåglarna ligger direkt på rutnät av metall.	12 § På exteriörutställning får fåglar under en tid av maximalt ett dygn hållas lösgående i utrymmen som inte uppfyller de krav på minsta tillgängliga utrymme som anges i 9 §. Första stycket gäller under förutsättning att samtliga följande krav är uppfyllda: 1. Utrymmet ska vara av sådan storlek att alla fåglar som hålls i utrymmet samtidigt kan röra sig obehindrat och vila på en sittpinne i naturlig ställning utan att fjäderdräkten kommer i kontakt med utrymmets tak, väggar eller golv. 2. Taket och två sidor av utrymmet ska vara insynsskyddade. 3. De fåglar som uppvisar tecken på stress eller på annat sätt nedsatt välfärd ska omedelbart

			kunna flyttas till ett avskilt utrymme.
	12§ Sittpinnarna ska vara placerade så att burens volym kan utnyttjas till längsta möjliga flygsträcka och så att fåglarnas spillning inte förorenar mat, vatten eller andra fåglar samt så att fåglarnas stjärtfjädrar inte annat än tillfälligtvis kommer i kontakt med foder, vatten eller burgolv.	8§ Dränerande golv ska vara så konstruerat att det ger stöd åt de främre klorna på varje fot.	14§ Fåglar ska hållas i en berikad miljö som innehåller anordningar och naturmaterial som är anpassade för arten. Inredning och foderanordningar ska ge fåglarna sysselsättning, mental stimulans och stimulera deras naturliga födosöksbeteende.
	13§ Marklevande sällskapsfåglar ska ha en inredning på burbottnen där de kan söka skydd.	9 § I anläggningar där djuren har möjlighet till utevistelse ska utomhusytorna ha en area som är anpassad till belägningsgraden och markytans beskaffenhet så att föroreningar undviks. Utomhusytorna ska vara försedda med skydd mot dåligt väder och rovdjur.	15 § Fåglar ska utifrån artens behov ha möjlighet att söka skydd på ett naturligt sätt med hjälp av inredningen i förvaringsutrymmet. Skyddande inredning ska bestå av naturlig växtlighet eller annat föremål som fåglarna kan gå in i, bakom eller under och som skyler hela kroppen. Inredningen ska vara placerad och utformad med hänsyn till artens naturliga levnadssätt och behov. Alla fåglar ska kunna söka skydd samtidigt på ett sätt som minimerar risken för att fåglarna stressar eller skadar varandra.
	14§ Sandbadande sällskapsfåglar ska ha ren och finkornig sand för sandbad.	13 § Utan hinder av 12 § får stallar hos äggproducenter med flervåningssystem beläggas med upp till 9 höns/m ² tillgänglig area, dock högst 20 höns per m ² golvarea, under förutsättning att samtliga punkter nedan är uppfyllda:	16§ Fåglar av arter som har behov av sittpinnar ska ha fri tillgång till sittpinnar som uppfyller samtliga följande krav: 1. Sittpinnarna ska finnas i sådan omfattning att alla fåglar samtidigt och utan svårigheter kan sitta i naturlig ställning på ett sätt som minimerar risken för att

		1. Besättningen är ansluten till frivillig organiserad hälsokontroll⁴ med plan och riktlinjer som Jordbruksverket har godkänt för salmonellakontroll. 2. Besättningen följer en dokumenterad plan i syfte att begränsa spridning och infektionstryck av spolmask. Planen innehåller rutiner för provtagning och avmaskning som innebär att hönsen provtas på lämpligt sätt för spolmask och avmaskas vid behov. 3. Djurens välfärd är god och djuren har en för sin ålder god kondition. Dokumenterade rutiner och åtgärdsplan finns och följs upp för att: a) Se till att fothälsan är god och att fotskador hålls på en låg nivå. b) Hantera eventuella utbrott av fjäderplockning och hackning. 4. Ströbädden är lucker. Dokumenterade rutiner och åtgärdsplan finns och följs upp för att hantera eventuella problem. 5. Dokumenterade rutiner för skötsel av stallens klimatiserings- och utgödslingssystem finns och följs upp. 6. Tilläggsvärme finns om stallklimatet kräver det. 7. Reservverk finns.	fåglarna stressar eller skadar varandra. 2. Sittpinnarnas grovlek och utformning ska anpassas efter storleken på fåglarnas fötter så att de kan greppa om sittpinnen utan svårigheter och sitta stabilt utan att fötterna riskerar att skadas. 3. Sittpinnarna ska vara tillverkade av ett material som ger fåglarna tillräckligt fotfäste utan att fötterna riskerar att skadas. 4. Sittpinnarna ska vara placerade på olika höjd och så att fåglarnas spillning inte riskerar att förorena mat, vatten eller andra fåglar. 5. Sittpinnarna ska vara placerade så att fåglarna kan sitta utan att fjäderdräkten kommer i kontakt med tak, golv eller annan inredning.
--	--	--	---

		8. Personer som hanterar värphöns ska ha för sina arbetsuppgifter relevant utbildning, eller ha motsvarande kompetens gällande djurskyddslagstiftning, djurens fysiologi och behov, inhysning, stallklimat, samt hantering vid avlivning, infångning och lastning. (SJVFS 2022:5).	
			17 § Fåglar av arter som har behov av att sandbada ska ha fri tillgång till sand, jord eller annat material med motsvarande egenskaper. Sandbad ska vara av sådan storlek och utformning samt innehålla material av sådan mängd att fåglarna kan utföra sitt sandbadsbeteende på ett sätt som minimerar risken för att fåglarna stressar eller skadar varandra.
			19 § Fåglar ska ha fri tillgång till värpreden alternativt häckningsplatser vars utformning och placering motsvarar artens naturliga behov och individernas storlek. Det ska finnas reden eller häckningsplatser i sådant antal att risken för att fåglarna stressar eller skadar varandra minimeras. Reden och häckningsplatser ska finnas tillgängliga innan fåglarna uppnått den ålder då de börjar lägga ägg.
Bottenmaterial	8§ Bottnen i burar till marklevande	22§ Unghöns ska ha ständig tillgång till strömedel som kan	13 § Förvaringsutrymmets botten ska vara täckt med ett strömedel

	sällskapsfåglar ska vara täckt med strömedel.	tillfredsställa deras beteendebestånd av att plocka, sprätta och sandbada.	som är anpassat för arten. Strömedlets mängd och struktur ska vara anpassat efter artens eventuella behov av att sprätta utan att verka slipande på fötterna eller på annat sätt utgöra en skaderisk för fåglar. Bottenmaterialet ska ge fåglarna mental stimulans och stimulera deras naturliga födosöksbeteende. Första stycket behöver inte tillämpas för utomhusutrymmen med naturligt markunderlag med motsvarande egenskaper.
Stallklimat och luftkvalitet	16§ Sällskapsfåglar får hållas vid lägre temperaturer än vad arten under normala väderleksförhållanden utsätts för i vilt tillstånd, under förutsättning att detta inte påverkar deras hälsa menligt och att de ges möjlighet att vänja sig successivt till den lägre temperaturen. Sällskapsfåglar ska alltid ha tillgång till ett utrymme där temperaturen överstiger 0°C.	19§ I flervåningssystem för frigående unghöns eller värphöns ska våningsplanen utföras så att spillning inte kan falla ner på lägre våningsplan. Även i övrigt ska inredning i stallar vara utformad så att djuren inte blir nedsmutsade av foder-, vatten- eller gödselspill.	20§ Fåglar får hållas i lägre temperatur än vad arten under normala väderleksförhållanden utsätts för i vilt tillstånd. Detta gäller under förutsättning att den lägre temperaturen inte påverkar fåglarnas välfärd eller hälsa negativt och att de ges möjlighet att stegvis vänja sig vid den lägre temperaturen så att de utan svårigheter kan upprätthålla termisk komfort.
		24 § I stallar med envåningssystem får djuren endast tillfälligtvis utsättas för ammoniakhalter som överstiger 25 ppm i stalluften.	

Foder	18 § Om flera sällskapsfåglar hålls tillsammans ska alla, utan att hindras av varandra, kunna nå fodret. Sällskapsfåglar med hög ämnesomsättning eller särskilda behov ska ha fri tillgång till foder.		22§ Fåglar ska ha fri tillgång till foder.
--------------	--	--	---

Bilaga 2 – Intervjufrågor

1. Kan du kort beskriva er organisation och er roll inom hönshållning/djurskydd?
2. Har ni riktlinjer som era medlemmar bör följa?
 - 2a. Om ja, är dom baserade på nuvarande lagstiftning?
 - 2b. Om ja, känner era medlemmar till dessa och följer de riktlinjerna?
3. Hur uppfattade ni de delar av L80-förslaget som handlade om tamhöns? Vilka ändringsförslag var enligt er:
 - 3a. Positiva?
 - 3b. Problematiska?
4. Hur väl upplevde ni att förslaget stämde överens med:
 - 4a. Praktisk hönshållning?
 - 4b. Vetenskaplig kunskap?
5. Hade ni någon dialog med JBV om förslaget innan det gick ut på remiss?
 - 5a. Om ja, hur upplevde ni i sådana fall att den dialogen fungerade?
 - 5b. Om ja, upplevde ni att era synpunkter togs på allvar?
6. Hade ni någon dialog med JBV om förslaget under pågående remissrunda?
 - 6a. Om ja, hur upplevde ni i sådana fall att den dialogen fungerade?
 - 6b. Om ja, upplevde ni att era synpunkter togs på allvar?
7. Hur hade ni föredragit att dialogen skulle fungera mellan myndighet och intressenter?
 - 7a. Hur vill ni att dialogen ser ut inför nästa remissrunda
8. Om förslaget hade trätt i kraft som planerat, hur tror ni att det hade påverkat:
 - 8a. Hönsens välfärd och behov?
 - 8b. Hobbyhönshållare?
 - 8c. Föreningsliv?
 - 8d. Efterlevnad/kontroll?
9. Vad anser ni är det viktigaste att ha med i ett nytt förslag avseende djurskyddsregler för hobbyhöns?
10. Tror ni att förändringar för hobbyhöns kan påverka framtida krav inom lantbruket (dvs den kommersiella äggproduktionen)? Ser ni möjligheter eller risker med det?

Bilaga 3 – Enkätfrågor

Villkor och samtycke

Du har blivit inbjuden att delta i denna enkät som är en del av ett examensarbete om djurvälstånd och regelverk för hobbyhönshållning.

OBS! Svara endast på enkäten om du har fåglar av hönsras eller korsning av hönsraser. Svara inte på enkäten om du enbart har t. ex. vaktlar, kalkoner, ankor, gäss, påfåglar eller andra typer av fåglar som inte är av hönsras eller korsning av hönsraser. Om du har flera typer av fåglar svara då enbart utefter hur din hönshållning ser ut.

Syftet med studien är att undersöka hur hobbyhöns hålls i praktiken idag, samt att samla in hobbyhönshållares syn på Jordbruksverkets tillbakadragna förslag till nya djurskyddsföreskrifter om hållande av sällskaps- och hobbydjur (L80), med särskilt fokus på höns. OBS! Du kan delta även om du inte kände till förslaget sedan tidigare. För att alla ska ha samma utgångspunkt kommer förslaget kort att sammanfattas i enkäten innan relevanta frågor ställs.

Svaren kommer att sammanställas och analyseras på gruppnivå, vilket innebär att inga enskilda personer kommer att kunna identifieras i den färdiga studien.

Ditt deltagande är helt frivilligt. Om du vill avbryta ditt deltagande så att dina svar ska exkluderas från arbetet kontakta då mig via mejladressen som finns längre ner (detta gäller även om du inte svarat på hela enkäten eftersom alla svar registreras). Alla svar behandlas anonymt. Enkäten innehåller både flervalsfrågor och öppna frågor där du har möjlighet att utveckla dina svar.

Om du vill veta mer om hur SLU behandlar dina personuppgifter kan du läsa det på www.slu.se/personuppgifter eller kontakta dataskyddsombudet på dataskydd@slu.se

Har du några frågor eller vill få dina svar exkluderade från enkäten är du välkommen att höra av dig till Agnes Theorin på agn0001@stud.slu.se

Frågor:

1. Samtycker du till att SLU behandlar dina personuppgifter på det sätt som förklaras ovan?

☐ Ja

☐ Nej (avbryt enkäten)

2.Hur gammal är du?

- ☐ 18-29 år
- ☐ 30-39 år
- ☐ 40-49 år
- ☐ 50-59 år
- ☐ 60-69 år
- ☐ 70-79 år
- ☐ > 80 år

3.I vilket län bor du?

- Rullista på län

4.Hur många vuxna hönsfåglar har du som hobby för tillfället?

- ☐ 1–5 st
- ☐ 6–10 st
- ☐ 11–20 st
- ☐ 21–30 st
- ☐ 31–40 st
- ☐ 41–50 st
- ☐ 51–60 st
- ☐ 61–70 st
- ☐ 71–80 st
- ☐ 81–90 st
- ☐ 91–100 st
- ☐ >100 st

5.Hur länge har du haft höns?

- ☐ <1 år
- ☐ 1–5 år
- ☐ 6–10 år
- ☐ 11–20 år
- ☐ 21–30 år
- ☐ > 30 år

6.Hur många olika hönsraser har du? (Blandras anses som en ras)

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6

- ☐ 7
- ☐ 8
- ☐ 9
- ☐ 10
- ☐ > 10
- ☐ Vet ej

7. Vilken/vilka hönsras/hönsraser har du? (Flera svar är möjliga)

- ☐ Silkeshöna
- ☐ Rhode Island Red
- ☐ Lohman
- ☐ Brahma
- ☐ Hedemorahöna
- ☐ Åsbohöna
- ☐ Gotlandshöna
- ☐ Skånsk blommehöna
- ☐ Leghorn
- ☐ Orpington
- ☐ Blandras
- ☐ Annan/Andra: _____
- ☐ Vet ej

8. Vad är ditt huvudsakliga syfte med hönshållningen? (Flera svar är möjliga)

- ☐ Äggproduktion för eget bruk
- ☐ Äggproduktion för försäljning av små mängder (den årliga produktionen från högst 350 höns)
- ☐ Sällskap
- ☐ Krisberedskap (att man bidrar till livsmedelsförsörjning)
- ☐ Avel
- ☐ Rasbevaring
- ☐ Annat:

9. Hur håller du huvudsakligen dina höns? (Flera svar möjliga)

- ☐ Enbart inomhus i stall/uthus
- ☐ Inomhus i stall/uthus med tillgång till rastgård sommartid
- ☐ Inomhus i stall/uthus med tillgång till rastgård året runt
- ☐ Inomhus i stall/uthus med tillgång till fri rörelse utanför inhägnat område
- ☐ Annat: _____

10. Har dina höns normalt sett tillgång till utevistelse (rastgård eller fri rörelse) dygnet runt? (Flera svar möjliga)

- ☐ Ja, året runt
- ☐ Ja, under sommarhalvåret
- ☐ Nej, mina höns hålls enbart inomhus
- ☐ Annat: _____

11. Har du flera inomhusutrymmen till dina höns? (dvs. håller du dina höns grupperade i olika inomhusutrymmen?)

- ☐ Ja
- ☐ Nej

12. Har du flera utomhusutrymmen till dina höns? (dvs. håller du dina höns grupperade i olika utomhusutrymmen)

- ☐ Ja
- ☐ Nej

13. Hur många höns håller du i inomhusutrymmet och ungefär hur stort är inomhusutrymmet (m²)? (Svara på både antal höns och storlek)

- ☐ Antal höns: _____
- ☐ Storlek (m²): _____

14. Hur många höns håller du i utomhusutrymmet och ungefär hur stort är utomhusutrymmet (m²)? (Svara på både antal höns och storlek)

- ☐ Antal höns: _____
- ☐ Storlek (m²): _____

15. Hur många höns håller du i det minsta inomhusutrymmet och ungefär hur stort är det minsta inomhusutrymmet (m²)? (Svara på både antal höns och storlek)

- ☐ Antal höns: _____
- ☐ Storlek (m²): _____

16. Hur många höns håller du i det största inomhusutrymmet och ungefär hur stort är det största inomhusutrymmet (m²)? (Svara på både antal höns och storlek)

- ☐ Antal höns: _____
- ☐ Storlek (m²): _____

17. Hur många höns håller du i det minsta utomhusutrymmet och ungefär hur stort är det minsta utomhusutrymmet (m²)? (Svara på både antal höns och storlek)

- ☐ Antal höns: _____
- ☐ Storlek (m²): _____

18. Hur många höns håller du i det största utomhusutrymmet och ungefär hur stort är det största utomhusutrymmet (m²)? (Svara på både antal höns och storlek)

☐ Antal höns: _____

☐ Storlek (m²): _____

19. Vilket/Vilka av följande har dina hönsfåglar tillgång till:

☐ Sittpinnar

☐ Sandbad

☐ Rede

☐ Strömedel (t. ex. sågspån)

☐ Skydd mot väder och vind

☐ Skydd mot rovdjur

☐ Aktiveringsmaterial/miljöberikning (t.ex. halm, grenar)

☐ Annat: _____

20. Kände du till att Jordbruksverket under våren 2025 skickade ut ett förslag till nya djurskyddsföreskrifter (L80) om hållande av sällskaps- och hobbydjur, där nya regler för hobbyhönshållning fanns med?

☐ Ja

☐ Nej

Jordbruksverkets L80-förslag innehöll bland annat:

- Krav på tillsyn minst två gånger om dagen på ett sätt som inte stressar hönsen
- Krav på att alla höns ska hållas i ett kombinerat inom- och utomhusutrymme, där de ska ha fri tillgång till utomhusutrymmet dagtid (undantag vid t.ex. rovdjursangrepp och sjukdomsutbrott).
- Tydliga minimikrav på inom- och utomhusutrymmets storlek, baserat på hönans storlek.
- Krav på värmeisolerat hönshus vintertid som vid behov går att värma upp.
- Krav på fri tillgång på värpreden som finns i sådant antal att hönsen inte riskerar stressa eller skada varandra.
- Krav på att fåglarna hålls i en berikad miljö där inredningen ska ge fåglarna sysselsättning, mental stimulans och stimulera deras naturliga födosöksbeteende.
- Krav på att sittpinnar ska finnas i olika höjd och sådan omfattning att alla höns ryms samtidigt, pinnarnas grovlek och material ska anpassas efter hönsens fötter, och placeras så att hönsen inte förorenar mat, vatten och andra höns, och så att fjäderdräkten inte kommer i kontakt med tak, golv eller annan inredning.

- Krav på fri tillgång till sand, jord eller annat motsvarande material som hönsen kan sandbada i.
- Krav på skydd, där alla höns ska kunna söka skydd samtidigt (t.ex. naturlig växtlighet, inredning, föremål).
- Krav på fri tillgång till foder för alla höns.

21. Skulle du bedöma att din nuvarande hönshållning uppfyller de krav som listas ovan?

- ☐ Ja helt
☐ Delvis
☐ Nej
☐ Vet ej

22. Om du svarade ”nej” eller ”delvis” på den föregående frågan – vilket av nedanstående hade du behövt förändra för att din hönshållning skulle nå upp till de krav som föreslogs? (Flera svar är möjliga)

- ☐ Inomhusutrymmet är för litet och skulle behöva ökas
☐ Utomhusutrymme/rastgård saknas
☐ Utomhusutrymmet är för litet och skulle behöva ökas
☐ Inomhusutrymmet skulle behöva isoleras
☐ Inomhusutrymmet skulle behöva förses med uppvärmningsmöjlighet
☐ Värpreden hade behövts sättas in, förändras eller bytas ut
☐ Sittpinnar hade behövts läggas till och/eller bytas ut
☐ Sandbadet hade behövts göras om
☐ Hönsens utrymme hade behövt försetts med mer inredning/naturlig växtlighet så de kan söka skydd
☐ Hönsen hade behövt ges fri tillgång på foder
☐ Tillsynen över hönsen skulle behöva göras oftare
☐ Annat: _____
☐ Vet ej

23. Hur uppfattar du de regler som föreslogs för hobbyhöns?

- ☐ Mycket positiv
☐ Ganska positiv
☐ Neutral
☐ Ganska negativ
☐ Mycket negativ
☐ Vet ej

24. Vad tycker du var positivt med förslaget? (öppen fråga)

25. Vad tycker du var problematiskt eller negativt med förslaget? (öppen fråga)

26. Hur rimliga tycker du att reglerna som föreslogs för hobbyhönsen var på en skala från 1–5 (helt orimliga – mycket rimliga) utifrån:

- ☐ Djurvälstånd
- ☐ Praktisk genomförbarhet
- ☐ Kostnader
- ☐ Självhushållning
- ☐ Krisberedskap

Det går även att ange Vet ej som alternativ vid respektive delfråga.

27. Hur viktigt anser du det är att ta hänsyn till nedanstående faktorer i ett framtida regelverk? Rangordna på en skala 1–5 (minst viktigt – mest viktigt)

- ☐ Djurvälstånd
- ☐ Praktisk genomförbarhet
- ☐ Kostnader
- ☐ Självhushållning
- ☐ Krisberedskap

Det går även att ange Vet ej som alternativ vid respektive delfråga.

28. Vilka av dessa alternativ tycker du är viktigt att ha med i ett framtida regelverk för höns?

- ☐ Välanpassade sittpinnar
- ☐ Större utrymmen – men inte lika stora som i förslaget
- ☐ Lika eller större utrymmen som i förslaget
- ☐ Krav på utevistelse
- ☐ Krav på tillsyn minst två gånger per dag
- ☐ Fri tillgång på foder
- ☐ Välanpassat sandbad
- ☐ Tillräckligt antal värpreden
- ☐ Berikad miljö och inredning anpassad efter tamhönsens beteenden och behov
- ☐ Att alla höns kan söka skydd samtidigt
- ☐ Annat, nämligen....
- ☐ Vet ej

29. Du har nu svarat på hela enkäten. Om det är något ytterligare du vill framföra som du känner att vi missat att fråga om, eller om du vill ge synpunkter på enkäten, får du gärna göra det här: ... (fritext)

Tack för din medverkan!

Bilaga 4 – Inlägg, grupper & intervjuaktörer

Inlägg

Hej på er,

Jag genomför just nu mitt examensarbete vid SLU om djurvälstånd och regler för hobbyhönsållning och söker hobbyhönsågare som vill svara på en kort enkät. Arbetet handlar om hur hobbyhöns hålls idag i relation till de nya reglerna Jordbruksverket föreslog förra året, men som de sedan drog tillbaka.

Du behöver inte ha hört talas om förslaget tidigare - det förklaras i enkäten.

Enkäten är anonym, frivillig och tar cirka 5–15 minuter att besvara. OBS! Svara endast på enkäten om du har fåglar av hönsras eller korsning av hönsraser. Svara inte på enkäten om du enbart har t. ex. vaktlar, kalkoner, ankor, gäss, påfåglar eller andra typer av fåglar som inte är av hönsras eller korsning av hönsraser.

Dela gärna vidare till andra hobbyhönsågare!

Stort tack för din hjälp! 🙏

👉 LÄNK TILL ENKÄTEN I KOMMENTARERNA

Facebookgrupper och ungefärligt medlemsantal

Höns i liten skala - ca 31 100 medlemmar

Mitt hönsåhus - ca 41 400 medlemmar

Vi som har höns..... - ca 44 300 medlemmar

Allt om höns - ca 39 100 medlemmar

Höns och fjäderfå - ca 8 200 medlemmar

Vi som har höns som hobby - ca 7 500 medlemmar

Intervjuaktörer som tillfrågades

Länsstyrelsen

Djurskyddet Sverige

Nationellt centrum för djurvälstånd, SCAW

Forskare SLU

Riksförbundet Svensk Fågelhobby

Svenska Lanthönsklubben

Svenska Rasfjäderfåförbundet

Svenska Kulturhönsföreningen

Sveriges Fjäderfåklubb

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

☒ JA, jag, Agnes Theorin har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.